

I

(Законодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2021/695 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 28 април 2021 година

за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 173, параграф 3, член 182, параграф 1, член 183 и член 188, втора алинея от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становищата на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽²⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Съюзът си поставя за цел да укрепва своите научни и технологични основи чрез укрепването на европейското научноизследователско пространство (ЕНП), в което изследователите, научните познания и технологиите се движат свободно, и да насърчава развитието на конкурентоспособността си, включително своята промишленост, както и да насърчава всички научноизследователски и иновационни (НИИ) дейности, за да бъдат осъществени стратегическите приоритети на Съюза, чиято висша цел е да утвърди мира, ценностите на Съюза и благосъстоянието на неговите народи.
- (2) За да може в стремежа към тази обща цел да се постига научно, технологично, икономическо, екологично и социално въздействие и да се увеличи в максимална степен добавената стойност от инвестициите на Съюза в НИИ, е необходимо Съюзът да инвестира в НИИ посредством Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ за периода 2021—2027 г. (наричана по-нататък „Програмата“). Програмата следва да подпомага създаването и по-успешното разпространение и трансфера на върхови знания с високо качество и висококачествени технологии в Съюза, да привлича таланти на всички равнища и да допринася за цялостното ангажиране на талантите на Съюза, да улеснява връзките на сътрудничество и да засилва въздействието на НИИ при разработването, подпомагането и осъществяването на политиките на Съюза, да подпомага и да укрепва възприемането и внедряването на новаторски и устойчиви решения в икономиката на Съюза, най-вече в малките и средните предприятия (МСП) и в обществото, да търси отговор на глобалните предизвикателства, включително изменението на климата и целите за устойчиво развитие (ЦУР), да създава работни места, да стимулира икономическия растеж и да утвърждава промишлената конкурентоспособност, както и да повишава привлекателността на Съюза в областта на НИИ. Програмата следва да насърчава всички форми на иновации, включително водещите до пробив иновации, да насърчава пазарното внедряване на новаторски решения и да оптимизира реализацията на тези инвестиции за по-голямо въздействие в рамките на едно укрепнено ЕНП.

⁽¹⁾ ОВ С 62, 15.2.2019 г., стр. 33 и ОВ С 364, 28.10.2020 г., стр. 124

⁽²⁾ ОВ С 461, 21.12.2018 г., стр. 79.

⁽³⁾ Позиция на Европейския парламент от 17 април 2019 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и позиция на Съвета на първо четене от 16 март 2021 г. (все още непубликувана в Официален вестник). Позиция на Европейския парламент от ... (все още непубликувана в Официален вестник).

- (3) Програмата следва да бъде създадена за периода на продължителността на многогодишната финансова рамка (МФР) (2021—2027 г.), определена с Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 ⁽⁴⁾, без да се засягат сроковете, посочени в Регламент (ЕС) 2020/2094 ⁽⁵⁾ на Съвета.
- (4) Програмата следва да допринася за увеличаване на публичните и частните инвестиции в НИИ в държавите членки, като по този начин спомага за постигането на обща цел за инвестиции в научноизследователска и развойна дейност от поне 3% от brutния вътрешен продукт (БВП) на Съюза. Постигането на посочената цел ще изисква от държавите членки и частния сектор да допълнят Програмата със свои собствени засилени инвестиционни действия в областта на научните изследвания, развойната дейност и иновациите.
- (5) С оглед на постигането на целите на Програмата и при спазване на принципа за високи постижения, Програмата следва да се стреми към укрепване, наред с другото, на връзките на сътрудничество в Европа, като по този начин допринася за намаляване на разделението в научните изследвания и иновациите.
- (6) За да допринесат за осъществяването на целите на политиката на Съюза, подпомаганите по линия на настоящата програма дейности следва по целесъобразност да се възползват от благоприятстващо иновациите законодателство и да насърчават появата му в съответствие с принципа на иновациите, за да се подпомогне по-бързото и по-интензивното преобразуване на значителните активи от знания на Съюза в иновации.
- (7) Концепциите за „отворена наука“, „отворени иновации“ и „отвореност към света“ следва да осигуряват високи постижения и въздействие на инвестициите на Съюза в НИИ, като същевременно се защитават интересите на Съюза.
- (8) Отворената наука, включително свободният достъп до научни публикации и научноизследователски данни, както и оптималното разпространение и използване на знанията, имат потенциала да повишат качеството, ползите и въздействието на науката. Също така те имат потенциала да ускорят напредъка на познанието, като го направят по-надеждно, ефикасно и точно, по-лесно за разбиране от обществеността и по-отзивчиво към обществените предизвикателства. Следва да се установят разпоредби, които да гарантират, че бенефициерите предоставят свободен достъп до рецензирани научни публикации. По аналогичен начин следва да се гарантира, че бенефициерите предоставят свободен достъп до научноизследователски данни съгласно принципа „свободен – колкото може, ограничен – колкото трябва“, като същевременно се гарантира възможността за изключения, като се вземат предвид законните интереси на бенефициерите. Специален акцент следва да се постави върху отговорното управление на научноизследователските данни, което следва да отговаря на принципите FAIR (Findability, Accessibility, Interoperability, Reusability, т.е. данните да са лесни за намиране, достъпни, оперативно съвместими и многократно използвани), (наричани по-нататък „принципите FAIR“) по-специално чрез интегриране на планове за управление на данни. Когато е целесъобразно, бенефициерите следва да използват възможностите, които предлагат Европейският облак за отворена наука и Европейската инфраструктура за данни, и да се придържат към допълнителни принципи и практики на отворената наука. Във всички споразумения за асоцииране и сътрудничество с трети държави следва да се насърчава принципът на реципрочност в отворената наука.
- (9) Бенефициерите по Програмата, особено МСП, се насърчават да използват съответните съществуващи инструменти на Съюза, като например европейското бюро за съдействие в областта на интелектуалната собственост, което подпомага МСП и други участници в Програмата както при защитата, така и при прилагането на правата им върху интелектуална собственост.
- (10) Според замисъла и проекта на Програмата тя следва да отговори на необходимостта от създаване на критична маса от подпомагани дейности в целия Съюз, като се поощрява основаното на високи постижения участие на всички държави членки, и чрез международно сътрудничество, в съответствие с Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие (наричана по-нататък „Програмата до 2030 г.“), формулираните в нея ЦУР и Парижкото споразумение, прието по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата ⁽⁶⁾ (наричано по-нататък „Парижкото споразумение“). Изпълнението на Програмата следва да спомага за осъществяването на ЦУР и на ангажимента на Съюза и неговите държави членки за изпълнение на Програмата до 2030 г. и постигането на трите му измерения — икономическо, социално и екологично — по съгласуван и интегриран начин.
- (11) Подпомаганите по Програмата дейности следва да допринасят за осъществяването на целите, приоритетите и международните ангажименти на Съюза.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета от 17 декември 2020 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 11).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23).

⁽⁶⁾ ОВ L 282, 19.10.2016 г., стр. 4.

- (12) Програмата следва да се възползва от взаимно допълване със съществуващите съответни европейски пътни карти и стратегии за НИИ, както и с важни проекти от общоевропейски интерес, когато е уместно, при условие че съответните нужди от НИИ са определени в стратегическото планиране на Програмата.
- (13) Програмата следва да гарантира прозрачност и отчетност на публичното финансиране на проекти за НИИ, като по този начин защитава обществен интерес.
- (14) Програмата следва да подпомага научноизследователските и иновационни дейности в областта на социалните и хуманитарните науки. Това предполага задълбочаване на научните познания в тази област и използване на изводите и напредъка в социалните и хуманитарните науки за повишаване на икономическото и социалното въздействие на Програмата. В рамките на стълба „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост“ социалните и хуманитарните науки следва да бъдат напълно интегрирани във всички клъстери. В допълнение към утвърждаването на социалните и хуманитарните науки в проектите, интегрирането им следва да се подпомага и чрез включването по целесъобразност на независими външни експерти от областта на социалните и хуманитарните науки в експертни комисии и комисии за оценка и чрез своевременно мониториране и докладване на социалните и хуманитарните науки във финансираните научноизследователски дейности. По-специално следва да се наблюдава степента на включване на социалните и хуманитарните науки в рамките на Програмата.
- (15) В зависимост от естеството на участващите в рамките на Съюза научноизследователски и иновационни общности, вида и целта на извършваните дейности и търсеното въздействие, Програмата следва да поддържа баланс между научни изследвания, от една страна, и иновации, от друга страна, както и между възходящ подход на финансиране (при който движеща сила е изследователят или новаторът) и низходящ подход на финансиране (който се ръководи от стратегически зададени приоритети). Изборът на подход за съответните части на Програмата, всяка една от които допринася за нейните общи и специфични цели, следва да се определя от съчетанието на посочените фактори.
- (16) Общият бюджет за компонент „Разширяване на участието и разпространяване на високи постижения“ от частта „Разширяване на участието и укрепване на ЕНП“ от Програмата следва да бъде поне 3,3 % от общия бюджет на Програмата и следва да бъде от полза главно за правните субекти, установени в държавите, обхванати от разширяването на участието.
- (17) „Инициативите за високи постижения“ следва да имат за цел да засилят високите постижения в областта на НИИ в отговарящите на условията държави, включително подкрепа за обучението с цел подобряване на управленските умения в областта на НИИ, награди, укрепване на екосистемите за иновации, както и създаването на мрежи за НИИ, в това число въз основа на финансирани от Съюза научноизследователски инфраструктури. Заявителите следва ясно да докажат, че проектите са свързани с национални и/или регионални стратегии за НИИ, за да са допустими да кандидатстват за финансиране по компонента „Разширяване на участието и разпространяване на високи постижения“ от частта „Разширяване на участието и укрепване на ЕНП“ от Програмата.
- (18) Следва да е възможно да се прилага ускорена процедура за НИИ, при която срокът за безвъзмездно финансиране не следва да превишава шест месеца, за да се осигури по-бърз достъп до финансиране по възходящия подход на малки съвместни консорциуми, включващи дейности от фундаментални изследвания до пазарна реализация.
- (19) Програмата следва да подпомага всички етапи на НИИ, особено при съвместни проекти и по целесъобразност при мисии и европейски партньорства. Фундаменталните изследвания представляват основно предимство и важно условие за увеличаване на способността на Съюза да привлича най-добрите учени, за да се превърне в световен център за високи постижения. Следва да се осигури баланс между фундаменталните и приложните изследвания в Програмата. В съчетание с иновациите този баланс ще подпомогне икономическата конкурентоспособност, растежа и заетостта в Съюза.
- (20) Данните сочат, че приемането на многообразието във всичките му форми е от ключово значение за развитието на добра научна дейност, тъй като многообразието носи ползи на науката. Многообразието и приобщаването допринасят за високи постижения при съвместни НИИ — сътрудничеството между дисциплини, сектори и в рамките на ЕНП спомага за по-успешни научни изследвания и проектни предложения с по-високо качество, може да доведе до по-висока степен на обществено приемане и да стимулира ползите от иновациите, като по този начин спомогне за изграждането на Европа.
- (21) За да се постигне максимално въздействие от Програмата, следва да се отдели специално внимание на мултидисциплинарните, интердисциплинарните и трансдисциплинарните подходи като ключови фактори за осигуряване на съществен научен напредък.

- (22) Научноизследователските дейности, които се провеждат в рамките на стълб „Високи постижения в научната област“, следва да се определят в зависимост от потребностите и възможностите на науката и следва да утвърждават високите научни постижения. Програмата за научни изследвания следва да се определя в тясно сътрудничество с научната общност и да поставя акцент върху привличането на нови таланти в областта на НИИ и изследователи в начален етап на кариерата си, като същевременно се укрепва ЕНП, избягва се изтичането на мозъци и се утвърждава движението на мозъци.
- (23) Програмата следва да подпомага Съюза и неговите държави членки в привличането на най-добрите таланти и умения, като се отчита изключително силната международна конкуренция.
- (24) Следва да се създаде стълб „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост“ посредством клъстери от научноизследователски и иновационни дейности, за да се постигне максимална интеграция между съответните тематични области, като същевременно се осигури високо и устойчиво равнище на въздействие за Съюза спрямо изразходваните ресурси. Той ще насърчава сътрудничеството между отделните дисциплини, сектори и политики и трансграничното сътрудничество за реализиране на ЦУР, при спазване на принципите в Програмата до 2030 г., Парижкото споразумение и в интерес на конкурентоспособността на промишления сектор на Съюза. Организирането на широкомащабни инициативи с големи амбиции под формата на мисии за НИИ ще даде възможност на Програмата да постигне преобразуващо и системно въздействие за обществото в подкрепа на ЦУР, посредством също международно сътрудничество и научна дипломация. Дейностите по този стълб следва да обхващат пълния набор от НИИ, за да се гарантира, че Съюзът ще остане на челно място по отношение на стратегически определените приоритети.
- (25) Клъстерът „Култура, творчество и приобщаващо общество“ следва да допринася съществено за научните изследвания в секторите на културата и творчеството, включително културното наследство на Съюза, и по-специално да позволи създаването на европейско пространство за сътрудничество в областта на културното наследство.
- (26) Съществен принос за постигането на целите на Програмата и по-специално за генерирането на устойчиви работни места и растеж в Съюза, ще има пълноценното и своевременно ангажиране на всички промишлени сектори с Програмата – от отделните предприемачи и МСП до големите предприятия. Ангажирането на промишления сектор следва да се изразява в участието му в подпомаганите действия в степен, съизмерима поне с участието в рамковата програма „Хоризонт 2020“, създадена с Регламент (ЕС) № 1291/2013 на Европейския парламент и на Съвета (*) (наричана по-нататък „Хоризонт 2020“).
- (27) Дейностите по линия на Програмата ще допринасят в значителна степен за разгръщане на потенциала на стратегическите сектори на Съюза, включително ключовите базови технологии, които отразяват целите на стратегията за промишлената политика на Съюза.
- (28) Консултациите с множество заинтересовани страни, включително с гражданското общество и промишлеността, следва да допринасят за перспективите и приоритетите, определени чрез стратегическото планиране. Това следва да доведе до редовни стратегически планове за научни изследвания и иновации, приети чрез актове за изпълнение, за изготвяне на съдържанието на работните програми.
- (29) За да бъде финансирано дадено действие, в работната програма следва да се вземат под внимание резултатът от конкретни предишни проекти, както и състоянието на науката, технологиите и иновациите на национално и международно равнище и на равнището на Съюза, както и съответните политически, пазарни и обществени тенденции.
- (30) От особено значение е да се подкрепи промишленият сектор на Съюза, за да може той да запази или да завоюва водещи позиции в световен мащаб в областта на иновациите, цифровизацията и неутралността по отношение на климата, по-специално чрез инвестиции в ключови базови технологии, върху които ще се основава стопанската дейност на бъдещето. Действията по Програмата следва да търсят отговори в случаи на неефективност на пазара или неоптимално инвестиране, да стимулират инвестициите по пропорционален и прозрачен начин, без да се дублира или да се изтласква частното финансиране, и да имат отчетлива европейска добавена стойност и обществена възвращаемост на инвестициите. Това ще осигури съгласуваност между действията по Програмата и правилата на Съюза за държавните помощи, така че да се предоставят стимули за иновациите и да се избегне неоправдано нарушаване на конкуренцията на вътрешния пазар.

(*) Регламент (ЕС) № 1291/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за установяване на „Хоризонт 2020“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации (2014—2020 г.) и за отмяна на Решение № 1982/2006/ЕО (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 104).

- (31) Програмата следва да подпомага НИИ по цялостен начин, като се спазват всички имащи отношение разпоредби в рамките на Световната търговска организация. Концепцията за научните изследвания, включително експерименталните разработки, следва да се използва в съответствие с изготвеното от Организация за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) методическо ръководство „Фраскати“, а концепцията за иновациите – в съответствие с изготвения от ОИСР и Евростат Наръчник от Осло, който следва широк подход, който обхваща социалните иновации и разработването. Както и при „Хоризонт 2020“, при класификация на технологичните изследвания, разработването на продукти и демонстрационните дейности, както и при определянето на видовете действия в рамките на поканите за представяне на предложения, следва да продължат да се вземат предвид определенията на ОИСР във връзка с равнището на технологична готовност (TRL). Не следва да се отпускат безвъзмездни средства за действия, при които дейностите са на равнище над TRL 8. Работната програма следва да може да разрешава безвъзмездни средства за мащабно валидиране на продукти и пренасянето им на пазарна основа по дадена покана в рамките на стълб „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост“.
- (32) Програмата следва да допринася за целите в областта на космическото пространство на равнище на разходите, което е най-малкото пропорционално съизмеримо с това при „Хоризонт 2020“.
- (33) В съобщението на Комисията от 11 януари 2018 г. със заглавие „Междинна оценка на „Хоризонт 2020“: постигане на максимално въздействие от научните изследвания и иновациите в ЕС“, в резолюцията на Европейския парламент от 13 юни 2017 г. относно оценката на изпълнението на „Хоризонт 2020“ с оглед на междинната ѝ оценка и предложението за Деветата рамкова програма ⁽⁸⁾ и в заключенията на Съвета от 1 декември 2017 г. със заглавие „От междинната оценка на „Хоризонт 2020“ към Деветата рамкова програма“ се съдържат препоръки във връзка с Програмата, включително нейните правила за участие и разпространение на резултатите. Тези препоръки се основават на поуки, извлечени от „Хоризонт 2020“, както и от приноса на институциите на Съюза и на заинтересованите страни. Препоръките включват предлагане на мерки за насърчаване на движението на мозъци и улесняване на отвореността на мрежите за НИИ за по-амбициозни инвестиции, за да се достигнат критична маса и максимално въздействие; подкрепа на водещите до пробив иновации; даване на приоритет на инвестициите на Съюза в НИИ в областите с висока добавена стойност, по-специално чрез ориентиране към мисии, пълноценно, добре информирано и своевременно участие на гражданите и широка комуникация; рационализиране на финансирането в Съюза, за да се използва напълно потенциалът за НИИ, включително научноизследователските инфраструктури в Съюза, например чрез рационализиране на обхвата на европейските инициативи за партньорство и схемите за съфинансиране; развитие на повече конкретни полезни взаимодействия между различните инструменти за финансиране от Съюза, по-специално като се преодолеят логиките за намеса, които не се допълват взаимно, и сложността на отделните източници на финансиране и другите правила, както и с цел да се спомогне за мобилизирането на недостатъчно използвания потенциал за НИИ в Съюза; укрепване на международното сътрудничество и засилване на отвореността за участие на трети държави; и продължаване на опростяването, като се прилага опитът, придобит при изпълнението на „Хоризонт 2020“.
- (34) Предвид специалното внимание, което трябва да се обърне на координацията и взаимното допълване между различните политики на Съюза, при Програмата следва да се търсят полезни взаимодействия с други програми на Съюза – от разработването и стратегическото им планиране през подбора и ръководенето на проекти, комуникацията, разпространението и използването на резултатите от тях, до мониторинга, одитирането и управлението. По отношение на финансирането за научноизследователски и иновационни дейности, полезните взаимодействия следва да доведат до хармонизиране на правилата, включително във възможно най-голяма степен на правилата за допустимост на разходите. За да се избегнат дублиране и припокривания и да се повиши ефектът на лоста от финансирането от Съюза, както и с цел намаляване на административната тежест за кандидатите и бенефициерите, полезните взаимодействия следва да могат да бъдат насърчавани по-специално чрез алтернативно, комбинирано или кумулативно финансиране и прехвърляне на ресурси.
- (35) В съответствие с Регламент (ЕС) 2020/2094 и в рамките на разпределените в него ресурси, по линия на Програмата следва да се предприемат мерки за възстановяване и устойчивост с цел да се преодолеят безпрецедентните последици на кризата във връзка с COVID-19. Тези допълнителни ресурси следва да се използват по начин, който да гарантира спазването на сроковете, предвидени в Регламент (ЕС) 2020/2094. Тези допълнителни ресурси следва да се разпределят изключително за действия за НИИ, насочени към преодоляване на последиците от кризата във връзка с COVID-19 и по-специално към нейните икономически, социални и обществени последици.
- (36) За да се постигне възможно най-голямо въздействие от финансирането от Съюза и да се осигури възможно най-ефективен принос за целите на политиката и ангажиментите на Съюза, Съюзът следва да може да встъпва в европейски партньорства с партньори от частния и/или публичния сектор. Тези партньори включват промишлеността, МСП, университетите, научноизследователските организации, заинтересованите страни от областта на научните изследвания и иновациите, органите със задължение за обществена услуга на местно, регионално, национално или международно равнище или организациите на гражданското общество, включително фондации и неправителствени организации, които подпомагат и/или извършват НИИ, при условие че желаното въздействие може да се постигне по-ефективно чрез партньорство, отколкото самостоятелно от Съюза.

⁽⁸⁾ ОВ С 331, 18.9.2018 г., стр. 30.

- (37) Следва да е възможно, в зависимост от решението на държавата членка, приносът от програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА) и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), да се счита за принос на участващата държава членка към европейски партньорства по Програмата. Тази възможност обаче следва да не засяга необходимостта от спазване на всички разпоредби, приложими за този принос, както е посочено в Регламент на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и финансови правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за финансова подкрепа на границите и визовата политика (наричан по-нататък „Регламентът за общоприложимите разпоредби за периода 2021 — 2027 г.“) и в регламентите за отделните фондове.
- (38) Програмата следва да укрепва сътрудничеството между европейските партньорства и партньорите от частния и/или публичния сектор на международно равнище, включително чрез обединяване на програми за НИИ и чрез трансгранични инвестиции в НИИ, които носят взаимни ползи за гражданите и бизнеса, като същевременно се гарантира, че Съюзът е в състояние да отстоява интересите си в стратегически области.
- (39) „Водещите инициативи в областта на бъдещите и нововъзникващите технологии“ се доказва като ефективен и ефикасен инструмент, който носи ползи за обществото чрез съвместни, координирани усилия на Съюза и неговите държави членки. Дейностите, извършвани в рамките на водещите инициативи в областта на бъдещите и нововъзникващите технологии „Графен“, проекта „Човешки мозък“ и „Квантови технологии“, които получават подкрепа по „Хоризонт 2020“, ще продължат да получават подкрепа в рамките на Програмата чрез покани за представяне на предложения, включени в работната програма. Подготвителни действия, подпомагани в рамките на частта от „Хоризонт 2020“ за водещи инициативи в областта на бъдещите и нововъзникващите технологии, ще бъдат използвани в процеса на стратегическо планиране по Програмата и ще допринесат за работата по мисиите, съфинансираните и/или съвместно програмираните европейски партньорства и редовните покани за представяне на предложения.
- (40) JRC следва да продължи да предоставя независими и ориентирани към потребителите научни доказателства и техническа подкрепа за политиките на Съюза през целия цикъл на политиката. Преките действия на JRC следва да се изпълняват по гъвкав, ефикасен и прозрачен начин, като се отчитат нуждите на политиките на Съюза и съответните нужди на потребителите на JRC, и като се гарантира защитата на финансовите интереси на Съюза. JRC следва да продължи да генерира допълнителни ресурси.
- (41) В рамките на стълб „Иновативна Европа“ следва да се установи набор от мерки за предоставяне на интегрирано подпомагане в отговор на нуждите на предприемачите и предприемачеството, насочени към осъществяване и ускоряване на водещи до пробив иновации за бърз пазарен растеж, както и към насърчаване на стратегическата автономност на Съюза, като същевременно се запазва отворената икономика. Стълбът следва да осигури единно звено за привличане и подкрепа на всякакви видове новатори и иновативни дружества като МСП, включително стартиращи предприятия, и в изключителни случаи малки дружества със средна пазарна капитализация, с потенциал за разрастване на равнището на Съюза и на международно равнище. Стълбът следва да предложи бързо и гъвкаво финансиране чрез безвъзмездни средства и съвместни инвестиции, включително с частни инвеститори. Към тези цели е ориентирано създаването на Европейски съвет по иновациите (ЕСИ). В рамките на стълба следва да се подпомагат също така Европейският институт за иновации и технологии (ЕИТ) и европейските екосистеми за иновации в най-общ смисъл, в частност чрез европейски партньорства с подпомагащи иновациите субекти на национално и регионално равнище.
- (42) За целите на настоящия регламент, и по-специално по отношение на дейностите, извършвани в рамките на ЕСИ, под „стартиращо предприятие“ следва да се разбира МСП на ранен етап от жизнения си цикъл, включително тези, създадени като спин-оф предприятия от научноизследователските дейности на университетите, което се стреми да открие новаторски решения и подлежащи на разрастване бизнес модели, и което е самостоятелно по смисъла на член 3 от приложението към Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията^(*); под „дружество със средна пазарна капитализация“ следва да се разбира предприятие, което не е МСП и което има между 250 и 3 000 служители, като числеността на персонала се изчислява в съответствие с дял I, членове 3—6 от приложението към посочената препоръка; и под „малко дружество със средна пазарна капитализация“ следва да се разбира дружество със средна пазарна капитализация, което има до 499 служители.

(*) Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36).

- (43) Целите на политиката по Програмата ще се изпълняват също така посредством финансови инструменти и бюджетна гаранция от програмата InvestEU, като по този начин се насърчават полезните взаимодействия между двете програми.
- (44) ЕСИ, заедно с други компоненти от Програмата, следва да стимулира всички форми на иновации, от поетапни до водещи до пробив и революционни иновации, като поставя акцент по-специално върху иновациите, създаващи нови пазари. Чрез своите инструменти „Изследвач“ и „Ускорител“ ЕСИ следва да се стреми да набелязва, разработва и внедрява всякакви видове високорискови иновации, включително поетапни иновации, с основен акцент върху водещите до пробив, революционните и дълбокотехнологичните иновации, които имат потенциал да се превърнат в създаващи нови пазари иновации. Съгласуваната и целенасочена подкрепа от ЕСИ следва да запълни сегашния вакуум при публичната подкрепа и частните инвестиции за водещи до пробив иновации. Инструментите на ЕСИ изискват специални правни и управленски елементи, които да отразяват целите на ЕСИ, и по-специално действията по пазарно внедряване.
- (45) Инструментът „Ускорител“ е насочен към осигуряване на път през „долината на смъртта“ между научните изследвания, фазата, която предхожда масовата търговска реализация, и разрастването на дружествата. Инструментът „Ускорител“ ще предоставя подкрепа за операции с голям потенциал, които представляват такъв технологичен, научен, финансов, управленски или пазарен риск, че все още не се считат за подходящи за финансиране и поради това не могат да привлекат достатъчно инвестиции от пазара, като по този начин инструментът ще допълва програмата InvestEU.
- (46) В тясно взаимодействие с програмата InvestEU инструментът „Ускорител“ следва да финансира — под формата на смесено финансиране и подкрепа с капиталово финансиране — проекти, реализирани от МСП, включително стартиращи предприятия, и в изключителни случаи — от малки дружества със средна пазарна капитализация, които или все още не са в състояние да генерират приходи, или все още не са рентабилни, или все още не могат да привлекат достатъчно инвестиции, за да изпълнят изцяло бизнес планове на своите проекти. Такива отговарящи на условията образувания ще се считат за неподходящи за финансиране от финансови институции, макар че част от техните инвестиционни нужди е можело или може да бъдат посрещнати от един или няколко инвеститори като частна или публична банка, семейно съдружие, фонд за рисков капитал или бизнес ангел. По този начин, инструментът „Ускорител“ е насочен към преодоляване на неефективност на пазара и финансиране на обещаващи образувания, които все още не се считат за подходящи за финансиране от финансови институции, но които участват в проекти, свързани с водещи до пробив и създаващи нови пазари иновации. След като проектите започнат да се считат за подходящи за финансиране от финансови институции, те могат да бъдат финансирани по линия на програма InvestEU.
- (47) Въпреки че бюджетът на инструмента „Ускорител“ следва да бъде основно разпределен за смесено финансиране, за целите на член 48 подкрепата само с безвъзмездни средства за МСП, включително стартиращи предприятия, следва да съответства на финансирането в рамките на бюджета на инструмента за МСП на „Хоризонт 2020“.
- (48) ЕИТ, главно чрез своите общности на знание и иновации и като разширява своята регионална иновационна схема, следва да се стреми към укрепване на екосистемите за иновации в отговор на глобалните предизвикателства. Това следва да бъде постигнато като се насърчава интегрирането на иновациите, научните изследвания, висшето образование и предприемачеството. В съответствие с Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския институт за иновации и технологии (наричан по-нататък „Регламентът относно ЕИТ“) и стратегическата ии програма за иновации, посочена в Решение на Европейския парламент и на Съвета относно стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г., ЕИТ следва да стимулира иновациите в своите дейности и значително да повиши подпомагането за интегриране на висшето образование в екосистемата за иновации, по-специално като стимулира обучението с предприемаческа насоченост, насърчава извъндисциплинарното сътрудничество между промишлените и академичните среди и набелязва уменията, които ще бъдат необходими на бъдещите новатори, за да могат да се справят с глобалните предизвикателства, и които включват задълбочени цифрови и иновационни умения. Схемите за подкрепа, които осигурява ЕИТ, следва да се ползват от бенефициерите по линия на ЕСИ, а стартиращите предприятия, които възникват от общностите на знание и иновации към ЕИТ, следва да имат опростен, а следователно и по-бърз достъп до действията на ЕСИ. Въпреки че акцентът на ЕИТ върху екосистемите за иновации безпроблемно го прикрепя към стълб „Иновативна Европа“, ЕИТ следва по целесъобразност да подпомага също и останалите стълбове. Следва да се избягва ненужното дублиране между общностите на знание и иновации и други инструменти в същата област, по-специално други европейски партньорства.
- (49) Следва да бъдат осигурени и запазени еднакви условия на конкуренция за дружествата на даден пазар, тъй като това е ключово изискване с цел осигуряване на успеха на всички видове иновации, включително водещите до пробив, революционните и поетапните иновации, като по този начин се даде възможност по-специално на голям брой малки и средни новатори да изградят своя капацитет за НИИ, да се възползват от ползите от своите инвестиции и да заемат дял от пазара.

- (50) Програмата следва да насърчава и да интегрира сътрудничеството с трети държави и международни организации и инициативите въз основа на интересите на Съюза, взаимните ползи, международните ангажменти, научната дипломация и, доколкото е възможно, реципрочността. Международното сътрудничество следва да се стреми да утвърждава високите постижения на Съюза в НИИ, да повишава неговата привлекателност и капацитета му да задържа най-добрите таланти и икономическата и промишлената му конкурентоспособност, да търси отговор на глобалните предизвикателства, включително ЦУР на ООН при следване на принципите в Програмата до 2030 г. и Парижкото споразумение, и да подпомага външните политики на Съюза. Необходимо е да се следва подход на цялостно отваряне за международно участие и целенасочени действия за международно сътрудничество, включително чрез установяването на подходящи критерии за допустимост до финансиране на образувания, установени в държави с ниски до средни доходи. Съюзът следва да се стреми да сключва международни споразумения за сътрудничество в областта на НИИ с трети държави. Същевременно асоциирането на трети държави към Програмата, по-специално за частите, изпълнявани в условията на сътрудничество, следва да се насърчава в съответствие със споразуменията за асоцииране и с акцент върху добавената стойност за Съюза. При разпределянето на финансовите вноски на асоциираните държави към Програмата Комисията следва да вземе предвид степента на участие на правните субекти на тези трети държави в различните части на Програмата.
- (51) С цел да се задълбочават връзките между науката и обществото и да се извлича максимална полза от взаимодействието помежду им, Програмата следва да привлича и включва всички участници от обществото, например граждани и организации на гражданското общество, в съвместното проектиране и разработване на програми и съдържание и чрез процеси за отговорни НИИ, отговарящи на опасенията, нуждите и очакванията на гражданите и гражданското общество, като насърчава образованието по естествени и точни науки, осигурява обществен достъп до научните знания и улеснява участието на гражданите и организациите на гражданското общество в дейностите по Програмата. Това следва да се прави в цялата Програма и чрез предназначени за тази цел дейности в част „Разширяване и укрепване на ЕНП“. Ангажирането на гражданите и гражданското общество в НИИ следва да се съчетава с дейности за популяризиране, за да се генерира и поддържа обществена подкрепа за Програмата. Програмата следва да се стреми и към премахване на препятствията и насърчаване на полезните взаимодействия между науката, технологиите, културата и изкуствата, за да се постигне ново качество на устойчивите иновации. Следва да се наблюдават предприетите мерки за подобряване на участието на гражданите и гражданското общество в подпомаганите проекти.
- (52) По целесъобразност Програмата следва да отчита специфичните особености на най-отдалечените региони, посочени в член 349 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), в съответствие с приветстваното от Съвета съобщение на Комисията от 24 октомври 2017 г. със заглавие „Засилено и обновено стратегическо партньорство с най-отдалечените региони на ЕС“.
- (53) Дейностите, които се развиват по Програмата, следва да са насочени към отстраняване на свързаните с пола предубеждения и на неравенството между половете, към подобряване на равновесието между професионалния и личния живот и към насърчаване на равенството между жените и мъжете при НИИ, включително принципа на равно заплащане без дискриминация, основана на пола, в съответствие с членове 2 и 3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) и членове 8 и 157 от ДФЕС. Свързаното с пола измерение следва да се включва в съдържанието на НИИ и да се проследява на всички етапи от научноизследователския цикъл. В допълнение дейностите по Програмата следва да се стремят да отстраняват неравенството и да утвърждават равенството и многообразието във всички аспекти на НИИ по отношение на възраст, увреждания, раса и етническа принадлежност, религия или убеждения и сексуална ориентация.
- (54) Като се имат предвид специфичните особености на сектора на отбранителната промишленост, подробните разпоредби относно финансирането от Съюза на научноизследователски проекти в областта на отбраната следва да се определят в Регламент (ЕС) 2021/697 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁰⁾ (наричан по-нататък „Европейският фонд за отбрана“), който урежда правилата за участие в научни изследвания в областта на отбраната. Дейностите по линия на Европейския фонд за отбрана следва да са насочени изключително към научноизследователската и развойната дейност в областта на отбраната, докато дейностите, извършвани в рамките на специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета⁽¹¹⁾ (наричана по-нататък „специфичната програма“) и ЕИТ, следва да са насочени изключително към граждански приложения. Следва да се избягва ненужното дублиране.

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕС) 2021/697 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 година за създаване на Европейски фонд за отбрана и за отмяна на Регламент (ЕС) 2018/1092 (вж. страница 149 от настоящия брой на Официален вестник).

⁽¹¹⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 година за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС (ОВ L 167, 12.5.2021 г., стр. 1).

- (55) С настоящия регламент се определя финансов пакет за цялата продължителност на Програмата, който представлява основната референтна сума по смисъла на точка 18 от Междунституционалното споразумение от 16 декември 2020 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление и относно новите собствени ресурси, включително пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси ⁽¹²⁾ за Европейския парламент и за Съвета в рамките на годишната бюджетна процедура. Този финансов пакет включва сума в размер на 580 000 000 EUR по текущи цени за специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764 и за ЕИТ, в съответствие със съвместната декларация на Европейския парламент, Съвета и Комисията от 16 декември 2020 г. относно укрепването на специфичните програми и адаптирането на основните актове ⁽¹³⁾.
- (56) Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁴⁾ (наричан по-нататък „Финансовият регламент“) се прилага за настоящата програма. Във Финансовия регламент са предвидени правилата относно изпълнението на бюджета на Съюза, включително правилата относно безвъзмездните средства, наградите, поръчките, непрякото управление, финансовите инструменти, бюджетните гаранции, финансовата помощ и възстановяването на разходите на външните експерти.
- (57) В съответствие с член 193, параграф 2 от Финансовия регламент безвъзмездни средства могат да бъдат предоставени за действие, което вече е започнало, ако заявителят може да обоснове необходимостта от започване на действието преди подписването на споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства. В такива случаи разходите, направени преди датата на подаване на заявлението за безвъзмездни средства, не са допустими, освен в надлежно обосновани изключителни случаи. За да се избегне прекъсване в подкрепата от Съюза, което би могло да накърни интересите на Съюза, в решението за финансиране следва да бъде възможно, за ограничен срок в началото на МФР за периода 2021—2027 г. и само в надлежно обосновани случаи, да се предвиди допустимост на действията и разходите от началото на финансовата 2021 година дори ако те са били изпълнени и направени преди подаването на заявлението за безвъзмездни средства.
- (58) В цялата Програма следва непрекъснато да бъде търсено административно опростяване, по-специално намаляване на административната тежест за бенефициерите. Комисията следва допълнително да опрости своите инструменти и насоки по такъв начин, че те да представляват минимална тежест за бенефициерите. По-специално Комисията следва да обмисли издаването на съкратена версия на насоките.
- (59) Приключването на изграждането на цифровия единен пазар и нарастващите възможности във връзка с конвергенцията на цифровите и физическите технологии изискват увеличение на инвестициите. Програмата следва да допринесе за тези усилия със съществено увеличение на разходите в основни цифрови научноизследователски и иновационни дейности в сравнение с „Хоризонт 2020“ ⁽¹⁵⁾. Това следва да гарантира, че Европа продължава да заема водеща позиция в световен мащаб в НИИ в областта на цифровите технологии.
- (60) Квантовите научни изследвания в рамките на клъстера „Цифрова сфера, промишленост и космическо пространство“ по стълб II следва да бъдат приоритетни, като се има предвид решаващата им роля в цифровия преход, а именно чрез разширяване на европейското научно лидерство и високи постижения в квантовите технологии, което ще позволи да се постигне предвиденият бюджет, заложен през 2018 г.

⁽¹²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 28.

⁽¹³⁾ ОВ C 444 I, 22.12.2020 г., стр. 1.

⁽¹⁴⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽¹⁵⁾ В съобщението на Комисията от 14 февруари 2018 г., озаглавено „Нова, модерна многогодишна финансова рамка за Европейския съюз, с която ефикасно да постига резултати по своите приоритети след 2020 г.“ се посочва, че за основни цифрови дейности по Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“ са изразходвани 13 млрд. евро.

- (61) В съответствие с Финансовия регламент, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁶⁾ и регламенти (ЕО, Евратом) № 2988/95 ⁽¹⁷⁾, (Евратом, ЕО) № 2185/96 ⁽¹⁸⁾ и (ЕС) 2017/1939 ⁽¹⁹⁾ на Съвета финансовите интереси на Съюза трябва да се защитават посредством пропорционални мерки, включително посредством мерки, свързани с предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности, включително измами, със събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и, когато е целесъобразно, с налагане на административни санкции.

По-специално, в съответствие с регламенти (Евратом, ЕО) № 2185/96 и (ЕС, Евратом) № 883/2013 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) има правомощието да извършва административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, с цел установяване наличието на измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза. В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 на Европейската прокуратура са предоставени правомощия да извършва разследване и наказателно преследване на престъпления срещу финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁰⁾. В съответствие с Финансовия регламент всички лица или субекти, получаващи средства от Съюза, трябва да оказват пълно съдействие за защита на финансовите интереси на Съюза, да предоставят правата и достъпа, необходими на Комисията, на OLAF, на Сметната палата и, по отношение на държавите членки, участващи в засилено сътрудничество съгласно Регламент (ЕС) 2017/1939, на Европейската прокуратура и да гарантират, че всички трети лица, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права.

- (62) Трети държави, които са членки на Европейското икономическо пространство (ЕИП), могат да участват в програми на Съюза в рамките на сътрудничеството, установено съгласно Споразумението за Европейското икономическо пространство ⁽²¹⁾, което предвижда, че програмите се изпълняват въз основа на решение, прието съгласно посоченото споразумение. Трети държави могат също да участват въз основа на други правни инструменти. В настоящия регламент следва да бъде въведена специална разпоредба, съдържаща изискването третите държави да предоставят правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, на OLAF и на Сметната палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия.
- (63) В съответствие с член 94 от Решение 2013/755/ЕС на Съвета ⁽²²⁾ физически лица и организации, установени в отвъдморски страни или територии, са допустими за финансиране при спазване на правилата и целите на Програмата и на евентуалните договорености, приложими по отношение на държавата членка, с която е свързана съответната отвъдморска страна или територия.
- (64) В съответствие с точки 22 и 23 от Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество ⁽²³⁾ настоящата програма следва да се подложи на оценка въз основа на информацията, събрана в съответствие със специалните изисквания за докладване и мониторинг, като същевременно се избягват свръхрегулаторно и административната тежест, по-специално за държавите членки и бенефициерите по Програмата. Когато е целесъобразно, тези изисквания следва да включват измерими показатели, които да служат като основа за оценяване на последиците от Програмата по места.

⁽¹⁶⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1).

⁽¹⁷⁾ Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1).

⁽¹⁸⁾ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2).

⁽¹⁹⁾ Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1).

⁽²⁰⁾ Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29).

⁽²¹⁾ ОВ L 1, 3.1.1994 г., стр. 3.

⁽²²⁾ Решение 2013/755/ЕС на Съвета от 25 ноември 2013 г. за асоцииране на отвъдморските страни и територии към Европейския съюз („Решение за отвъдморско асоцииране“) (ОВ L 344, 19.12.2013 г., стр. 1).

⁽²³⁾ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

- (65) С цел да се гарантира ефективното оценяване на напредъка на Програмата към постигането на нейните цели, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС по отношение на изменението на приложение V във връзка с показателите за пътищата на въздействие, когато това бъде счетено за необходимо, и да определя изходни и целеви стойности, както и да допълва настоящия регламент с разпоредби относно създаването на рамка за мониторинг и оценка. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.
- (66) Съгласуваността и полезните взаимодействия между Програмата и Космическата програма на Съюза ще стимулират европейския космически сектор, за да бъде иновативен и конкурентоспособен на световно равнище, ще засилят независимостта на Европа в достъпа и използването на космическото пространство в сигурна и безопасна среда и ще укрепят ролята на Европа като глобален фактор. Високите научни постижения, водещите до пробив решения и потребителите надолу по веригата в Програмата ще бъдат подпомагани чрез данни и услуги, предоставяни от Космическата програма на Съюза.
- (67) Съгласуваността и полезните взаимодействия между Програмата и „Еразъм+“ ще стимулират възприемането на научноизследователските резултати чрез обучителни дейности, ще внесат новаторски дух в образователната система и ще гарантират, че дейностите по образование и обучение разчитат на най-актуалните научноизследователски и иновационни дейности. Във връзка с това след пилотните действия по линия на „Еразъм+“ в периода 2014—2020 г. относно европейските университети Програмата ще допълва по целесъобразност чрез полезни взаимодействия подпомагането, предоставяно от „Еразъм+“ на европейските университети.
- (68) За да се увеличи въздействието на Програмата при изпълнението на приоритетите на Съюза, следва да се насърчават и търсят полезни взаимодействия с програми и инструменти, насочени към посрещане на нововъзникващите потребности на Съюза, включително с Механизма за справедлив преход, Механизма за възстановяване и устойчивост и Програмата EU4Health.
- (69) Правилата за участие и разпространение на резултатите следва да отразяват адекватно нуждите на Програмата, като се вземат под внимание опасенията и препоръките, изразени от различни заинтересовани страни и при междинната оценка на програмата „Хоризонт 2020“, проведена с помощта на независими външни експерти.
- (70) Чрез общи правила за цялата Програма следва да се осигури съгласувана рамка, улесняваща участието в програми, които се подпомагат финансово чрез бюджета на Програмата, включително в програми, ръководени от органи за финансиране като ЕИТ, съвместни предприятия или всякакви други структури, създадени по силата на член 187 от ДФЕС, или в програми, осъществявани от държави членки съгласно член 185 от ДФЕС. Приемането на специфични правила следва да бъде възможно, но такива изключения следва да бъдат ограничени до строго необходимото и да са надлежно обосновани.
- (71) При действията, които попадат в обхвата на Програмата, следва да се зачитат основните права и да се съблюдават принципите, заложи по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“). Тези действия следва да бъдат в съответствие с всички правни задължения, включително с международното право и с всички имащи отношение решения на Комисията, като известието на Комисията от 28 юни 2013 г. ⁽²⁴⁾, както и с етичните принципи, които включват избягването на каквито и да било нарушения на интегритета в научните изследвания. Ако е целесъобразно, следва да се вземат под внимание становищата на Европейската група по етика в науката и новите технологии, Агенцията на Европейския съюз за основните права и Европейския надзорен орган по защита на данните. При научноизследователските дейности следва да се отчита също така член 13 от ДФЕС и използването на животни в научните изследвания и изпитванията следва да се намалява, като крайната цел е намирането на техен заместител.
- (72) За да се гарантират високи научни постижения и в съответствие с член 13 от Хартата, Програмата следва да насърчава зачитането на академичната свобода във всички държави, които се ползват от нейните средства.

⁽²⁴⁾ ОВ С 205, 19.7.2013 г., стр. 9.

- (73) В съответствие с целите на международното сътрудничество, определени в членове 180 и 186 от ДФЕС, следва да се поощрява участието на правни субекти, установени в трети държави, и на международни организации, въз основа на взаимните ползи и интересите на Съюза. Изпълнението на Програмата следва да бъде в съответствие с мерките, приети съгласно членове 75 и 215 от ДФЕС, както и с международното право. При действия, които са свързани със стратегически активи или интереси на Съюза, както и с неговата независимост или сигурност, участието в конкретни действия по Програмата следва да може да бъде ограничено само до правни образувания, които са установени в държавите членки, или до правни образувания, които са установени в конкретни асоциирани или други трети държави в допълнение към държавите членки. Всяко изключване на правни субекти, установени в Съюза или в асоциирани държави, контролирани пряко или непряко от неасоциирани трети държави или от правни субекти на неасоциирани трети държави, следва да отчита, от една страна, рисковете, които крие включването на такива образувания, и ползите от тяхното участие, от друга страна.
- (74) С Програмата се отчита изменението на климата сред най-големите световни и обществени предизвикателства и се отразява значението на борбата срещу изменението на климата в съответствие с ангажмента на Съюза за прилагане на Парижкото споразумение и ЦУР. По тази причина Програмата следва да допринесе за интегриране на действията за климата и постигане на общата цел за изразходване на 30% от бюджета на Съюза в подкрепа на целите, свързани с климата. Отчитането на въпроси, свързани с климата, следва да се включва по подходящ начин в съдържанието на НИИ и да се проследява на всички етапи от научноизследователския цикъл.
- (75) В контекста на пътя на въздействие в областта на климата Комисията следва да докладва относно резултатите, иновациите и обобщените прогнозни резултати от проектите, които са свързани с климата, включително разбити по част от Програмата и по начин на изпълнение. При извършването на своя анализ Комисията следва да вземе предвид дългосрочните икономически, обществени и екологични разходи и ползи за гражданите на Съюза от дейностите по Програмата, включително възприемането на иновативни решения за смекчаване на последиците от изменението на климата и за адаптиране към него, очакваното въздействие върху работните места и създаването на дружества, икономическия растеж и конкурентоспособността, чистата енергия, здравето и благосъстоянието, включително качеството на въздуха, почвите и водите. Резултатите от този анализ на въздействието следва да бъдат оповестени публично, да бъдат оценени в контекста на целите на Съюза в областта на климата и енергетиката и следва да допринесат за последващото стратегическо планиране и бъдещите работни програми.
- (76) Като отразяват колко е важно да се преодолее драматичната загуба на биологично разнообразие, научноизследователските и иновационни дейности по Програмата следва да допринасят за опазването и възстановяването на биологичното разнообразие и за постигането на общата амбиция за заделяне на 7,5 % от годишните разходи по МФР за целите в областта на биологичното разнообразие през 2024 г. и 10 % от годишните разходи по МФР за целите в областта на биологичното разнообразие през 2026 г. и 2027 г., като същевременно отчитат съществуващите припокривания между целите в областта на климата и биологичното разнообразие в съответствие с Междунституционалното споразумение от 16 декември 2020 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление и относно новите собствени ресурси, включително пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси.
- (77) Към настоящия регламент се прилагат хоризонталните финансови правила, приети от Европейския парламент и от Съвета на основание член 322 от ДФЕС. Тези правила са установени във Финансовия регламент и определят по-специално процедурата за съставяне и изпълнение на бюджета чрез безвъзмездни средства, обществени поръчки, награди и непряко изпълнение и предвиждат проверки по отношение на отговорността на финансовите участници. Правилата, приети на основание член 322 от ДФЕС, включват и общ режим на обвързване с условия с цел защита на бюджета на Съюза.
- (78) Възможно е използването на чувствителна информация, свързана с предходни знания, и достъпът на неупълномощени лица до чувствителни резултати да се отразят неблагоприятно върху интересите на Съюза или на една или повече държави членки. Поради това боравенето с поверителни данни и класифицирана информация следва да се подчинява на съответната нормативна уредба на Съюза, включително на вътрешните правила на институциите като например Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията ⁽²⁵⁾.

⁽²⁵⁾ Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията от 13 март 2015 г. относно правилата за сигурност за защита на класифицираната информация на ЕС (ОВ L 72, 17.3.2015 г., стр. 53).

- (79) Необходимо е да се определят минималните условия за участие както като общо правило, когато даден консорциум следва да включва най-малко един правен субект от държава членка, така и с оглед на специфичните особености на конкретния вид действия по Програмата.
- (80) Необходимо е да се определят редът и условията за предоставяне на финансиране от страна на Съюза за участниците в действията по Програмата. Безвъзмездните средства следва да бъдат основната форма на подкрепа по Програмата. При тяхното изпълнение следва да се имат предвид всички форми на принос, определени във Финансовия регламент, включително еднократни суми, единни ставки или единични разходи, с оглед на по-нататъшното опростяване. В споразумението за отпускане на безвъзмездни средства следва да се определят правата и задълженията на бенефициерите, включително ролята и задачите на координатора, когато това е приложимо. Следва да се осигури тясно сътрудничество с експерти от държавите членки при изготвяне на образците на споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства и при значителното им изменение, наред с другото с цел по-нататъшно опростяване за бенефициерите.
- (81) За да бъде спазен принципът на съфинансиране, в настоящия регламент процентите на финансиране се посочват като максимални стойности.
- (82) В съответствие с Финансовия регламент Програмата следва да предоставя основа за по-широко приемане на обичайните практики за определяне и анализ на разходите на бенефициерите, що се отнася до разходите за персонал и единичните разходи за вътрешно фактурирани стоки и услуги, включително за големи научноизследователски инфраструктури по смисъла на „Хоризонт 2020“. Използването на единични разходи за вътрешно фактурирани стоки и услуги, изчислени съгласно обичайните счетоводни практики на бенефициерите и комбиниращи действителни преки и непреки разходи, следва да бъде вариант, който може да бъде избран от всички бенефициери. Във връзка с това бенефициерите следва да могат да включват действителни непреки разходи, изчислени въз основа на коефициента за разпределение в такива единични разходи за вътрешно фактурирани стоки и услуги.
- (83) Действащата понастоящем система за възстановяване на действителните разходи за персонал следва да се опрости допълнително, като се използва подходът за възнаграждение на базата на проекти, който беше разработен в рамките на Програмата „Хоризонт 2020“, и да се съгласува в още по-голяма степен с Финансовия регламент, с цел да се намалят разликите във възнагражденията между участващите в Програмата научни изследователи от Съюза.
- (84) Гаранционният фонд на участниците, създаден по линия на „Хоризонт 2020“ и управляван от Комисията, се оказва важен предпазен механизъм, който ограничава рисковете, свързани с дължимите и невъзстановени суми от неизпълнени задълженията си участниците. Поради това Гаранционният фонд на участниците, преименуван на взаимозастрахователен механизъм (наричан по-нататък „механизъм“), следва да продължи дейността си и да я разшири така, че да обхване други органи за финансиране, и по-специално инициативи по член 185 от ДФЕС. Следва да бъде възможно механизмът може да бъде разширен, така че да обхваща бенефициери на всяка друга пряко управлявана програма на Съюза. Въз основа на внимателно наблюдение на евентуалната отрицателна възвръщаемост на инвестициите, направени от механизма, Комисията следва да предприеме подходящи смекчаващи мерки, за да позволи на механизма да продължи интервенциите си за защита на финансовите интереси на Съюза и да върне вноската на бенефициерите при плащане на остатъка.
- (85) Следва да се определят правила за използване и разпространение на резултатите, за да се гарантира, че бенефициерите защитават, използват и разпространяват резултатите и осигуряват достъп до тях в зависимост от случая. По-голямо внимание следва да се обърне на използването на тези резултати, като Комисията следва да набележи и да спомогне за максимално увеличаване на възможностите за бенефициерите да използват резултатите, и по-специално в Съюза. При използването на резултатите следва да се вземат предвид принципите на Програмата, включително насърчаването на иновациите в Съюза и укрепването на ЕНП.
- (86) Следва да се запазят ключовите елементи на системата за оценка и подбор на предложения, която се използва при „Хоризонт 2020“, както и нейната насоченост към високи постижения и, когато е приложимо, към „въздействието“ и „качеството и ефикасността на изпълнението“. Подборът на предложенията следва да продължи да се извършва въз основа на оценка, изготвена от независими външни експерти. Процесът на оценяване следва да бъде разработен така, че да се избягват конфликтите на интереси и предубедеността. Следва да се вземе предвид възможността за двуетапна процедура за представяне на предложения и, когато е подходящо, анонимизираните предложения би могло да бъдат оценявани на първия етап от оценката. Комисията следва да продължи да включва независими наблюдатели в процеса на оценяване, когато е приложимо. По отношение на действията по инструмента „Изследвач“, мисии и в други надлежно обосновани случаи, изложени в работната програма, може да се отчете необходимостта от осигуряване на цялостна съгласуваност на портфейла от проекти, при условие че предложенията са надхвърлили приложимите прагове. Целите и процедурите за това следва да се публикуват предварително. В съответствие с член 200, параграф 7 от Финансовия регламент кандидатите следва да получават обратна информация относно оценката на предложението им, включително, по-специално основанията за отхвърляне, когато е приложимо.

- (87) За всички части на Програмата, когато това е възможно, следва да се прилага систематично използването на чужди оценки и одити от други програми на Съюза в съответствие с членове 126 и 127 от Финансовия регламент, за да се намали административната тежест за бенефициерите на средства от Съюза. Използването на чужди одити и оценки следва да се предвиди изрично, като се вземат предвид и други елементи, целящи постигане на увереност, като одити на системите и процесите.
- (88) Като стимул за търсенето на отговор на специфични предизвикателства в областите на НИИ следва да се използват награди, включително – когато е целесъобразно – общи или съвместни награди, организирани от Комисията или от съответния орган за финансиране заедно с други органи на Съюза, асоциирани държави, други трети държави, международни организации или правни субекти с нестопанска цел. Наградите следва да подпомагат постигането на целите на Програмата.
- (89) Видовете финансиране и методите за изпълнение по настоящия регламент следва да се избират в зависимост от възможностите им за осъществяване на специфичните цели на действията и за постигане на резултати, като се вземат предвид по-специално разходите за проверките, административната тежест и очакваният риск от неспазване. Това следва да включва разглеждане на възможността за използването на еднократни суми, единни ставки и скали за единични разходи.
- (90) За да се осигури непрекъснатост при предоставянето на подкрепа в имашата отношение област на политиката и да се позволи изпълнението да започне от началото на МФР за периода 2021—2027 г., настоящият регламент следва да влезе в сила по спешност и да се прилага с обратно действие от 1 януари 2021 г.
- (91) Доколкото целите на настоящия регламент, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради избягване на дублиране на усилия, натрупване на критична маса в ключови области и постигане на максимална добавена стойност от Съюза, могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарността, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
- (92) Поради това Регламент (ЕС) № 1290/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁶⁾ и Регламент (ЕС) № 1291/2013 следва да бъдат отменени,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ДЯЛ I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

1. С настоящия регламент се създава Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък „Програмата“) за срока на изпълнение на МФР 2021–2027 г. и се определят правилата за участие и разпространение на резултатите относно непреки действия по Програмата, и се определя рамката, уреждаща подкрепата от Съюза за научноизследователски и иновационни дейности за същия срок на изпълнение.

С настоящия регламент се определят целите на Програмата, бюджетът за периода 2021—2027 г., формите на финансиране от Съюза и правилата за предоставяне на такова финансиране.

2. Програмата се изпълнява посредством:

- а) специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764;
- б) финансов принос за Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ), създаден с Регламент относно ЕИТ;

⁽²⁶⁾ Регламент (ЕС) № 1290/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за определяне на правилата за участие и разпространение на резултатите в „Хоризонт 2020 — рамкова програма за научни изследвания и иновации (2014—2020 г.)“ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1906/2006 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 81).

в) специфичната програма за научни изследвания в областта на отбраната, създадена с Регламент (ЕС) 2021/697.

3. Настоящият регламент не се прилага по отношение на специфичната програма за научни изследвания в областта на отбраната, посочена в параграф 2, точка в) от настоящия член, с изключение на членове 1 и 5, член 7, параграф 1 и член 12, параграф 1.

4. Освен ако изрично не е упоменато друго, понятията „Хоризонт Европа“, „Програмата“ и „специфична програма“, използвани в настоящия регламент, се отнасят за въпроси, които имат отношение само към специфичната програма, посочена в параграф 2, буква а).

5. ЕИТ изпълнява Програмата в съответствие със стратегическите си цели за периода 2021—2027 г., определени в стратегическата иновационна програма на ЕИТ, като взема предвид стратегическото планиране, посочено в член 6 и в специфичната програма, посочена в параграф 2, буква а) от настоящия член.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- 1) „научноизследователски инфраструктури“ означава структури, които осигуряват ресурси и услуги за научноизследователските общности за осъществяване на научни изследвания и за стимулиране на иновациите в съответните области, включително съответните човешки ресурси, значително оборудване или набори от инструменти; свързани със знанието структури, като колекции, архиви или инфраструктури за научни данни; компютърни системи, комуникационни мрежи и всяка друга инфраструктура, която е уникална по естеството си, отворена е за външни потребители и е от основно значение за постигане на високи постижения в научните изследвания и иновациите; когато е уместно, те могат да се използват и за други цели освен за научни изследвания, например с образователна цел или за обществени услуги, и могат да са „еднообектни“, „виртуални“ или „разпределени“;
- 2) „стратегия за интелигентна специализация“ означава националните или регионалните стратегии за иновации, които определят приоритети с цел създаване на конкурентно предимство чрез развитие и съобразяване на собствените силни страни в областта на НИИ с потребностите на бизнеса, за да се отговори последователно на новите възможности и промени на пазара, като се избегне дублирането и разпокъсването на усилията, включително тези, които са под формата на или са включени в национална или регионална стратегическа рамка на политиката в областта на НИИ и чрез изпълняване на благоприятстващото условие определено в съответната разпоредба от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г.;
- 3) „европейско партньорство“ означава инициатива, подготвена чрез участие на ранен етап на държавите членки и асоциираните държави, при която Съюзът заедно с партньори от частния и/или публичния сектор, като например представители на промишлеността, университети, научноизследователски организации, органи със задължение за обществена услуга на местно, регионално, национално или международно равнище или организации на гражданското общество, включително фондации и неправителствени организации, се ангажират да подпомагат съвместно разработването и изпълнението на програма за научноизследователски и иновационни дейности, в това число свързани с възприемането от пазара, нормативната уредба и политиката;
- 4) „свободен достъп“ означава безплатно предоставяне на крайния потребител на онлайн достъп до крайните продукти от научните изследвания, които крайни продукти произтичат от действия по Програмата, в съответствие с член 14 и член 39, параграф 3;
- 5) „отворена наука“ означава подход към научния процес въз основа на отворени съвместни дейности, инструменти и разпространение на знания, и включва елементите, изброени в член 14;
- 6) „мисия“ означава портфейл от научноизследователски и иновационни дейности, основаващи се на високи постижения и водени от съображения за въздействие, в различни дисциплини и сектори, който е предназначен: i) за постигането в определен срок на измерима цел, която не би могла да се постигне чрез отделни действия; ii) да оказва въздействие върху обществото и процеса на създаване на политиките посредством науката и технологиите; както и iii) да бъде от интерес за значителна част от европейското население и за широк кръг европейски граждани;
- 7) „поръчка за продукти в предпазарен стадий“ означава поръчка за научноизследователски и развойни услуги, която включва разпределяне на рисковете и ползите съобразно пазарните условия, както и за поетапни конкурентни разработки, при които възлаганите научноизследователски и развойни услуги са ясно отделени от пускането на крайни продукти в търговски количества;
- 8) „обществена поръчка за новаторски решения“ означава поръчка, при която възлагащите органи се явяват пилотен клиент за новаторски стоки или услуги, които все още не са широко достъпни на търговска основа и могат да включват изпитване за съответствие;

- 9) „права на достъп“ означава права за ползване на резултати или предходни знания при реда и условията, определени в съответствие с настоящия регламент;
- 10) „предходни знания“ означава всички данни, ноу-хау или информация — независимо от тяхната форма или характер (материални или нематериални), включително всички права, като права върху интелектуална собственост — които са:
- i) притежавани от бенефициерите преди присъединяването им към дадено действие; и ii) посочени от бенефициерите чрез писмено съгласие като необходими за изпълнение на действието или за използване на резултатите от него;
- 11) „разпространение на резултатите“ означава публично оповестяване на резултатите чрез подходящи средства, различни от тези, които произтичат от защитата или използването на резултатите, включително чрез научни публикации на всякакъв носител;
- 12) „използване на резултатите“ означава употреба на резултатите при по-нататъшни научноизследователски и иновационни дейности, различни от обхванатите от съответното действие, включително, наред с другото, търговска реализация, като например разработване, създаване, производство и предлагане на пазара на продукт или процес, създаване и предоставяне на услуга, или при дейности по стандартизация;
- 13) „справедливи и разумни условия“ означава подходящи условия, включително възможни финансови условия или условия на безвъзмезден достъп, като се отчитат специфичните обстоятелства на искането за достъп, например действителната или потенциалната стойност на резултатите или на предходните знания, до които се иска достъп, и/или обхватът, продължителността или други характеристики на предвиденото използване;
- 14) „орган за финансиране“ означава орган или организация, съгласно посоченото в член 62, параграф 1, буква в) от Финансовия регламент, на който(която) Комисията е възложила задачи по изпълнението на бюджета по Програмата;
- 15) „международна организация за европейски научни изследвания“ означава международна организация, мнозинството от членовете на която са държави членки или асоциирани държави, основната цел на която е да насърчава научното и технологичното сътрудничество в Европа;
- 16) „правен субект“ означава физическо лице или юридическо лице, учредено и признато в това си качество съгласно правото на Съюза, националното право или международното право, което има правосубектност и способност да действа от свое име, да упражнява права и да поема задължения или субект, който няма правосубектност, както е посочено в член 197, параграф 2, буква в) от Финансовия регламент;
- 17) „държави, обхванати от разширяването на участието“ или „държави със слаби показатели в областта на НИИ“ означава държави, в които трябва да бъдат установени правни субекти, за да бъдат допустими за координатори по компонента „Разширяване на участието и разпространяване на високи постижения“ от частта „Разширяване на участието и укрепване на ЕНП“ от Програмата; от държавите членки, тези държави са България, Хърватия, Кипър, Чехия, Естония, Гърция, Унгария, Латвия, Литва, Полша, Португалия, Румъния, Словакия и Словения за цялата продължителност на Програмата; за асоциираните държави, това означава списъкът на отговарящите на условията държави, както е определен въз основа на показател и публикуван в работната програма. Правните субекти от най-отдалечените региони съгласно определението в член 349 от ДФЕС също са допустими за координатори по този компонент;
- 18) „правен субект с нестопанска цел“ означава правен субект, който по правната си форма е с нестопанска цел или е задължен по закон или по устав да не разпределя печалби на своите акционери или отделни членове;
- 19) „малки или средни предприятия“ или „МСП“ означава микро-, малки или средни предприятия, съгласно определението в член 2 от приложението към Препоръка 2003/361/ЕО ⁽²⁷⁾;
- 20) „малко дружество със средна пазарна капитализация“ означава субект, който не е МСП и има до 499 служители, като числеността на персонала се изчислява в съответствие с членове 3—6 от приложението към Препоръка 2003/361/ЕО;
- 21) „резултати“ означава всички материални или нематериални резултати от дадено действие, като например данни, ноу-хау или информация, независимо от тяхната форма или характер и от това дали може, или не може да бъдат защитени, както и всички свързани с тях права, включително правата върху интелектуална собственост;

⁽²⁷⁾ Препоръка 2003/361/ЕС на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микропредприятията, малките и средните предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36).

- 22) „краен продукт от научните изследвания“ означава резултатите, генерирани при дадено действие, до които може да бъде предоставен достъп под формата на научни публикации, данни или други технически резултати и процеси като софтуер, алгоритми, протоколи и компютри от типа електронен ноутбук;
- 23) „печат за високи постижения“ означава знак за качество, който показва, че дадено предложение, представено по покана за представяне на предложения, е надхвърлило всички прагове за оценка, определени в работната програма, но не е могло да бъде финансирано, тъй като в работната програма няма наличен бюджет за тази покана за представяне на предложения, и което може да получи подкрепа от други източници на финансиране от Съюза или на национално равнище;
- 24) „стратегически план за научни изследвания и иновации“ означава акт за изпълнение, в който се определя стратегия за реализация на съдържанието на работната програма, който обхваща максимален период от четири години, след провеждането на задължителен процес на широко консултиране с участието на множество заинтересовани страни и който определя приоритетите, подходящите видове действия и формите на изпълнение, които да бъдат използвани;
- 25) „работна програма“ означава документ, приет от Комисията за изпълнението на специфичната програма в съответствие с член 14 от Решение (ЕС) 2021/764 или равностоен по съдържание и структура документ, приет от орган за финансиране;
- 26) „договор“ означава споразумение, сключено между Комисията или съответния орган за финансиране и правен субект, който изпълнява действие за иновации и пазарно внедряване и получава подкрепа чрез смесено финансиране по линия на „Хоризонт Европа“ или смесено финансиране по линия на ЕСИ;
- 27) „възстановим аванс“ означава частта от смесеното финансиране по линия на „Хоризонт Европа“ или смесеното финансиране по линия на ЕСИ, която съответства на заем по дял X от Финансовия регламент, но се отпуска пряко от Съюза с нестопанска цел за покриване на разходи за дейности, свързани с иновационно действие, и която бенефициерът възстановява на Съюза съгласно условията, предвидени в договора;
- 28) „класифицирана информация“ означава класифицирана информация на Европейския съюз съгласно определението в член 3 от Решение (ЕС, Евратом) 2015/444, както и класифицирана информация на държавите членки, класифицирана информация на трети държави, с които Съюзът има споразумение за сигурност, и класифицирана информация на международна организация, с която Съюзът има споразумение за сигурност;
- 29) „операция за смесено финансиране“ означава действие, подпомагано от бюджета на Съюза, включително в рамките на механизъм за смесено финансиране или платформа съгласно определението в член 2, параграф 6 от Финансовия регламент, при което се съчетават форми на неподлежаща на връщане подкрепа и/или финансови инструменти от бюджета на Съюза с форми на подлежаща на връщане подкрепа от финансови институции в областта на развитието или от други публични финансови институции, както и от търговски финансови институции и инвеститори;
- 30) „смесено финансиране по линия на „Хоризонт Европа““ означава финансова подкрепа на програма за изпълнение на действия за иновации и пазарно внедряване, която се състои от специфична комбинация от безвъзмездни средства или възстановим аванс и капиталова инвестиция или всяка друга възстановима форма на подкрепа;
- 31) „смесено финансиране по линия на ЕСИ“ означава пряка финансова подкрепа, предвидена съгласно ЕСИ за действие за иновации и пазарно внедряване, което се състои от специфична комбинация от безвъзмездни средства или възстановим аванс и капиталова инвестиция или всяка друга възстановима форма на подкрепа;
- 32) „научноизследователско и иновационно действие“ означава действие, което включва преди всичко дейности за създаване на нови знания или проучване на осъществимостта на нова или подобрена технология, продукт, процес, услуга или решение. Това може да включва фундаментални и приложни научни изследвания, разработване и интегриране на технологии, изпитване, демонстрация и валидиране на прототипи от малък мащаб в лаборатория или в симулирана среда;
- 33) „иновационно действие“ означава действие, което включва преди всичко дейности, пряко предназначени за изготвяне на планове, ред и условия или проекти за нови, променени или подобрени продукти, процеси или услуги, в това число евентуално изготвяне на прототипи, изпитвания, демонстрации, пилотни проекти, мащабно валидиране на продукти и въвеждане на пазара;
- 34) „научноизследователско действие на ЕНС за разширяване на границите на познанието“ означава научноизследователско действие, водено от главен изследовател включително доказването на концепцията на ЕНС и чиито домакин са един или повече бенефициери, получаващи финансиране от Европейския научноизследователски съвет (ЕНС);
- 35) „действие, свързано с обучение и мобилност“ означава действие, насочено към усъвършенстване на уменията, знанията и перспективите за професионално развитие на изследователите на базата на мобилност между отделните държави и, ако е целесъобразно, между сектори или дисциплини;

- 36) „действие по съфинансиране на програма“ означава действие за осигуряване на многогодишно съфинансиране на програма от дейности, която е създадена или се изпълнява от правни субекти, които управляват или финансират програми за НИИ и са различни от органите за финансиране на Съюза; такава програма от дейности може да подпомага осъществяване на контакти, координация, научни изследвания, иновации, пилотни действия, действия за иновации и пазарно внедряване, действия, свързани с обучение и мобилност, повишаване на осведомеността, комуникация, разпространение и използване на резултати и да предоставя всякаква съответна финансово подкрепа, например под формата на безвъзмездни средства, награди и поръчки, както и смесено финансиране по линия на „Хоризонт Европа“ или съчетание от всичко това. Действията по съфинансиране на Програмата могат да се изпълняват пряко от тези правни образувания или от трети страни от тяхно име;
- 37) „действие за поръчки за продукти в предпазарен стадий“ означава действие, чиято основна цел е осъществяването на поръчки за продукти в предпазарен стадий, изпълнявани от бенефициери, които са възлагащи органи или възложители;
- 38) „действие за обществени поръчки за новаторски решения“ означава действие, чиято основна цел е осъществяването на съвместни или координирани обществени поръчки за новаторски решения, изпълнявани от бенефициери, които са възлагащи органи или възложители;
- 39) „координационно и спомагателно действие“ означава действие, което допринася за целите на Програмата, с изключение на научноизследователски и иновационни дейности, освен ако са предприети по линия на компонент „Разширяване на участието и разпространяване на високи постижения“ от частта „Разширяване на участието и укрепване на ЕНП“; и координация „отдолу нагоре“ без съфинансиране на научноизследователските дейности от Съюза, която позволява сътрудничество между правни субекти от държавите членки и асоциираните държави с оглед на засилване на ЕНП;
- 40) „насърчителна награда“ означава награда, чрез която се стимулират инвестициите в определена посока, като се определя цел преди извършването на работата;
- 41) „награда за признание“ означава награда, с която се възнаграждават минали постижения и изключителна работа след нейното изпълнение;
- 42) „действие за иновации и пазарно внедряване“ означава действие, което обхваща иновационно действие и други дейности, необходими за внедряването на иновация на пазара, включително разрастването на дружества, и предоставя смесено финансиране по линия на „Хоризонт Европа“ или смесено финансиране по линия на ЕСИ ;
- 43) „непреки действия“ означава научноизследователски и иновационни дейности, за които Съюзът осигурява финансова подкрепа и които се осъществяват от участниците;
- 44) „преки действия“ означава научноизследователски и иновационни дейности, които се осъществяват от Комисията посредством нейния Съвместен изследователски център (JRC);
- 45) „поръчка“ означава поръчка съгласно определението в член 2, точка 49 от Финансовия регламент;
- 46) „свързан с бенефициера субект“ означава всеки субект съгласно определението в член 187, параграф 1 от Финансовия регламент;
- 47) „екосистема за иновации“ означава екосистема, която обединява участниците или образуванията на равнището на Съюза, чиято функционална цел е да се създават условия за технологично развитие и за иновации; тя включва отношенията между материалните ресурси (като средства, оборудване и съоръжения), институционалните образувания (като висши училища и поддържащи услуги, организации за научни изследвания и технологии, дружества, инвеститорите в рисков капитал и финансови посредници) и националните, регионалните и местните образувания, които определят политиките и осигуряват финансирането;
- 48) „възнаграждение на базата на проекти“ означава възнаграждение, което е свързано с участието на дадено лице в проекти, представлява част от обичайните практики на бенефициера относно възнагражденията и се изплаща систематично.

Член 3

Цели на Програмата

1. Общата цел на Програмата е да се постигне научно, технологично, икономическо и обществено въздействие на инвестициите на Съюза в НИИ, така че да се укрепи научната и технологичната база на Съюза, да се насърчи конкурентоспособността на Съюза във всички държави членки, включително конкурентоспособността на неговата промишленост, да се осъществят стратегическите приоритети на Съюза и да се допринесе за реализирането на целите и политиките на Съюза, да се отговори на глобалните предизвикателства, включително ЦУР, като се следват принципите на Програмата до 2030 г. и Парижкото споразумение, и да се укрепи ЕНП. По този начин с Програмата се постига максимална добавена стойност на Съюза, като се наблюдава върху цели и дейности, които не могат да бъдат осъществени ефективно, ако държавите членки действат сами, но са осъществими, ако те си сътрудничат.

2. Програмата има следните специфични цели:

- а) да се развият, насърчат и придвижват напред високите постижения, да се подкрепи създаването и разпространението на висококачествени нови фундаментални и приложни познания, на умения, технологии и решения, да се подкрепи обучението и мобилността на научните изследователи, да се привлекат таланти на всички равнища и да се допринесе за цялостното ангажиране на талантите на Съюза в подкрепяните по линия на Програмата дейности;
- б) да се генерират знания, да се засили въздействието на НИИ в разработването, подкрепата и прилагането на политиките на Съюза и да се подкрепи достъпа до новаторски решения и възприемането им в европейската промишленост, особено в МСП, и в обществото, чрез които да се атакуват глобалните предизвикателства, включително изменението на климата и ЦУР;
- в) да се насърчат всички форми на иновации, да се улеснят технологичното развитие, демонстрации и знания и трансферът на технологии, да се ускорят внедряването и използването на новаторски решения;
- г) да се оптимизира осъществяването на Програмата с оглед укрепване и повишаване на въздействието и привлекателността на ЕНП, да се стимулира участие на основата на високи постижения от всички държави членки, включително на държави със слаби показатели в областта на НИИ, в Програмата, както и да се улеснят връзките на сътрудничество в областта на европейските НИИ.

Член 4

Структура на Програмата

1. С оглед на специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква а), и ЕИТ, Програмата е структурирана в части, които допринасят за общите и специфичните цели, определени в член 3, както следва:

а) Стълб I „Високи постижения в научната област“ със следните компоненти:

- i) ЕНС;
- ii) действия „Мария Склодовска-Кюри“ (МСК);
- iii) научноизследователски инфраструктури;

б) Стълб II „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост“ със следните компоненти, като се има предвид, че социалните и хуманитарните науки играят важна роля във всички клъстери:

- i) клъстер „Здравеопазване“;
- ii) клъстер „Култура, творчество и приобщаващо общество“;
- iii) клъстер „Гражданска сигурност за обществото“;
- iv) клъстер „Цифрова сфера, промишленост и космическо пространство“;
- v) клъстер „Климат, енергия и мобилност“;
- vi) клъстер „Храни, биоикономика, природни ресурси, селско стопанство и околна среда“;
- vii) преки действия на JRC извън ядрената област;

в) Стълб III „Иновативна Европа“ със следните компоненти:

- i) ЕСИ;
- ii) европейски екосистеми за иновации;
- iii) ЕИТ.

г) Част „Разширяване и укрепване на ЕНП“ със следните компоненти:

- i) „разширяване на участието и разпространяване на високи постижения“;
- ii) „реформиране и засилване на европейската система за НИИ“.

2. Общите рамки на дейностите на Програмата са описани в приложение I към настоящия регламент.

Член 5

Научни изследвания и разработки в областта на отбраната

Дейности, които ще се извършват по специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква в), и които са определени в Регламент (ЕС) 2021/697, са насочени изключително към научни изследвания и развойна дейност в областта на отбраната, с цели и общи рамки на дейностите, насочени към стимулиране на конкурентоспособността, ефективността и способностите за иновации на европейската отбранителна, технологична и индустриална база.

Член 6

Стратегическо планиране и изпълнение и форми на финансиране от Съюза

1. Програмата се изпълнява чрез пряко управление или чрез непряко управление от органите за финансиране.
2. Финансиране по Програмата може да бъде предоставено чрез непреки действия чрез всяка една от формите, предвидени във Финансовия регламент, но безвъзмездните средства са основната форма на подкрепа по линия на Програмата. Финансиране по Програмата може да бъде предоставено също и под формата на награди, поръчки и финансови инструменти в рамките на операции за смесено финансиране, а също и под формата на капиталова подкрепа по линия на инструмента „Ускорител“.
3. Определените в настоящия регламент правила за участие и разпространение на резултатите се прилагат за непреки действия.
4. Основните видове действия, които може да се използват по Програмата, са определени в член 2. Формите на финансиране, посочени в параграф 2 от настоящия член, се използват гъвкаво за всички цели на Програмата, като тяхното използване се определя въз основа на потребностите и особеностите на конкретните цели.
5. Програмата подпомага и преки действия. Когато тези преки действия допринасят за инициативи по член 185 или 187 от ДФЕС, посоченият принос не се счита за част от финансовия принос, отпуснат за тези инициативи.
6. Изпълнението на специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква а), и на ОЗИ на ЕИТ се подкрепя от прозрачно и стратегическо планиране на научноизследователските и иновационните дейности, посочени в специфичната програма, определена в член 1, параграф 2, буква а), по-специално при стълб „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост“, и обхваща също относими дейности по други стълбове и частта „Разширяване на участието и укрепване на ЕНП“.

Комисията гарантира участието на ранен етап на държавите членки и широкият обмен на мнения с Европейския парламент да бъдат допълнени с консултации със заинтересованите страни и обществеността.

Стратегическото планиране гарантира съответствие с други имащи отношение програми на Съюза и съгласуваност с приоритетите и ангажиментите на Съюза и увеличава допълването и полезните взаимодействия с националните и регионалните програми за финансиране и приоритети, като по този начин се укрепва ЕНП. В приложение VI се определят области за евентуални мисии и области за евентуални институционализирани европейски партньорства.

7. Когато е целесъобразно, за да се даде възможност за по-бърз достъп до средства за малки съвместни консорциуми, може да се предложи процедура „Бърз път към научни изследвания и иновации“ (процедура FTRI) в рамките на някои от поканите за представяне на предложения, посветени на подбора на научноизследователски и иновационни действия или иновационни действия в рамките на стълб „Глобални предизвикателства и европейска конкурентоспособност на промишлеността“ и инструмент „Изследвач“ на Европейския съвет по иновациите.

Поканите за представяне на предложения по процедурата FTRI имат следните кумулативни характеристики:

- а) покани за представяне на предложения от типа „отдолу нагоре“;
- б) по-кратък срок за отпускане на безвъзмездни средства, който не надвишава шест месеца;
- в) подкрепа, предоставяна само на малки консорциуми за сътрудничество, съставени от не повече от шест различни и независими отговарящи на изискванията правни субекти;

г) максимална финансова подкрепа за консорциум, която не надвишава 2,5 милиона евро.

Работната програма определя поканите за представяне на предложения, които използват процедурата FTRI.

8. Дейностите по Програмата се изпълняват главно чрез отворени конкурсни покани за представяне на предложения, включително в рамките на мисиите и на европейските партньорства.

Член 7

Принципи на Програмата

1. Научноизследователските и иновационните дейности, изпълнявани по линия на специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква а) и по линия на ЕИТ, са изключително насочени към граждански приложения. Не се разрешава прехвърляне на бюджетни средства между сумата, определена за специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква а), и за ЕИТ, и сумата, определена за специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква в), и се избягва ненужно дублиране между двете програми.

2. Програмата гарантира мултидисциплинарен подход и предвижда, по целесъобразност, интегрирането на социалните и хуманитарните науки във всички клъстери и дейности, развивани по Програмата, включително конкретни покани за представяне на предложения по теми, свързани със социалните и хуманитарните науки.

3. Частите от Програмата, изпълнявани в условия на сътрудничество, гарантират баланс между по-ниските и по-високите равнища на технологична готовност (TRL), като по този начин обхващат цялата верига на стойността.

4. Програмата гарантира ефективното насърчаване и интегриране на сътрудничеството с трети държави и международни организации и инициативи въз основа на взаимните ползи, интересите на Съюза, международните ангажменти и, когато е целесъобразно, реципрочността.

5. Програмата подпомага държави, обхванати от разширяването на участието, да увеличат участието си в Програмата и да насърчават широко географско покритие в съвместни проекти, включително чрез разпространяване на високи постижения, стимулиране на нови връзки за сътрудничество, стимулиране на движението на мозъци, както и чрез прилагането на член 24, параграф 2 и член 50, параграф 5. Тези усилия се съпровождат от пропорционални мерки от страна на държавите членки, включително чрез определянето на привлекателно възнаграждение за научните изследователи, с подкрепата на средства на Съюза, на национални и регионални средства. Без да се нарушават критериите за високи постижения, особено внимание се обръща на географския баланс – в зависимост от ситуацията в областта на съответните НИИ – в комисиите за оценка и органи като съвети и експертни групи.

6. Програмата гарантира ефективното насърчаване на равните възможности за всички и прилагането на принципа на равенство между половете, включително въвеждането на свързаните с половете аспекти в съдържанието на НИИ. Тя се стреми към справяне с причините за дисбаланса между половете. Особено внимание се обръща на гарантирането на баланс между половете, доколкото е възможно, в комисиите за оценка и в другите съответни консултативни органи, като съвети и експертни групи.

7. Програмата се изпълнява в полезно взаимодействие с други програми на Съюза, като същевременно се стреми към максимално административно опростяване. Изчерпателен списък на полезните взаимодействия с други програми на Съюза се съдържа в приложение IV.

8. Програмата допринася за увеличаване на публичните и частните инвестиции в НИИ в държавите членки, като по този начин спомага за постигането на общ размер на инвестициите от най-малко 3% от БВП на Съюза в научноизследователска и развойна дейност.

9. При изпълнението на Програмата Комисията се стреми към административно опростяване и намаляване на тежестта за кандидатите и бенефициерите.

10. Като част от общата цел на Съюза за интегриране на действия в областта на климата в секторните политики на Съюза и фондовете на Съюза, действията по настоящата програма допринасят за поне 35% от разходите за постигане на цели, свързани с климата, когато това е целесъобразно. Интегрирането на свързаните с климата въпроси се осъществява по подходящ начин в съдържанието на НИИ.

11. Програмата насърчава съвместното създаване и съвместното проектиране чрез ангажирането на гражданите и гражданското общество.

12. Програмата гарантира прозрачност и отчетност на публичното финансиране на проекти за НИИ, като по този начин защитава обществения интерес.

13. Комисията или съответният орган за финансиране гарантират, че достатъчно насоки и информация са на разположение на всички потенциални участници към момента на публикуване на поканата за представяне на предложения, по-специално приложимият модел на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства.

Член 8

Мисии

1. Мисиите се програмират в рамките на стълб „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост“, но за тях може да допринасят и действия, които се извършват в рамките на други части на Програмата, както и допълващи действия, извършени по линия на други програми на Съюза. Мисиите позволяват конкуриращи се решения, водещи до общоевропейска добавена стойност и въздействие.

2. Мисиите се определят и изпълняват в съответствие с настоящия регламент и специфичната програма, като се гарантира активното участие на държавите членки на ранен етап и широк обмен на мнения с Европейския парламент. Мисиите, техните цели, бюджет, конкретни цели, обхват, показатели и етапни цели се определят в стратегическите планове за научни изследвания и иновации или в работните програми по целесъобразност. Оценка на предложенията по линия на мисиите се извършва в съответствие с член 29.

3. През първите три години на Програмата най-много 10 % от годишния бюджет на стълб II се планира по специални покани за представяне на предложения за изпълнение на мисиите. За останалите години от Програмата, този процент може да бъде увеличен след положителна оценка на процеса на подбор и управление на мисиите. Комисията съобщава общия бюджетен дял на всяка работна програма, който е предвиден за мисии.

4. Мисиите:

- a) които използват ЦУР като източници за своето планиране и изпълнение, имат ясно съдържание на НИИ, добавена стойност на Съюза и допринасят за осъществяването на приоритетите и ангажиментите на Съюза и целите на Програмата, посочени в член 3;
- b) обхващат области от общо европейско значение, приобщаващи са, насърчават широко участие и активно участие на различни видове заинтересовани страни от публичния и частния сектор, включително гражданите и крайните потребители, и осигуряват резултати в областта на НИИ, от които могат да се възползват всички държави членки;
- в) са амбициозни и вдъхновяващи, следователно имат широка, научна, технологична, обществена, икономическа, свързана с околната среда или политиката значимост и въздействие;
- г) определят ясна посока и ясни цели, целенасочени са, измерими и обвързани със срокове, и имат ясен бюджетен пакет;
- д) се подбират по прозрачен начин и са съсредоточени върху амбициозни, основани на високи постижения и водени от съображения за въздействие, но реалистични цели и върху научноизследователски, развойни и иновационни дейности;
- е) разполагат с необходимия обхват, мащаб и мобилизиране на ресурсите и ливъридж на допълнителни публични и частни средства, необходими за постигане на техните цели;
- ж) стимулират дейности в различни дисциплини (включително социалните и хуманитарните науки) и обхващат дейности от широка гама равнища на технологична готовност, включително ниски равнища на технологична готовност;
- з) са отворени за различни възходящи подходи и технически решения, които отчитат техните последици и ползи за хората и обществото, както и значението на различния принос за тяхното изпълнение;
- и) се възползват по прозрачен начин от полезни взаимодействия с други програми на Съюза, както и с национални и, по целесъобразност, регионални екосистеми за иновации.

5. Комисията наблюдава и оценява всяка мисия в съответствие с членове 50 и 52 и приложение V, включително напредъка към постигането на краткосрочните, средносрочните и дългосрочните цели, като обхваща изпълнението, мониторинга и поэтапното приключване на мисиите. Оценка на първите мисии, изпълнявани по линия на Програмата, се извършва най-късно през 2023 г. и преди да бъде взето решение за предприемането на нови мисии или за продължаването, прекратяването или пренасочването на текущите мисии. Резултатите от тази оценка се оповестяват публично и включват, но не се ограничават до анализ на техния процес на подбор и на тяхното управление, бюджет, насоченост и постигнат към момента напредък.

Член 9

Европейски съвет по иновациите

1. Комисията създава ЕСИ като централно управлявано единно звено за контакт за осъществяване на действията по стълб III „Иновативна Европа“, които се отнасят до ЕСИ. ЕСИ се съсредоточава основно върху водещите до пробив и революционни иновации, като насочва вниманието си по-специално към иновациите, създаващи пазари, и същевременно подкрепя всички видове иновации, включително поетапните.

ЕСИ функционира в съответствие със следните принципи:

- а) ясно изразена добавена стойност на Съюза;
- б) автономност;
- в) възможност за поемане на риск;
- г) ефикасност;
- д) ефективност;
- е) прозрачност;
- ж) отчетност.

2. ЕСИ е отворен към всички видове новатори — частни лица, университети, научноизследователски организации и дружества (МСП, включително стартиращи предприятия, и в изключителни случаи — малки предприятия със средна пазарна капитализация), както и отделни бенефициери и мултидисциплинарни консорциуми. Най-малко 70% от бюджета на ЕСИ е предназначен за МСП, включително стартиращи предприятия.

3. Управителният съвет на ЕСИ и управленските функции на ЕСИ са определени в Решение (ЕС) 2021/764.

Член 10

Европейски партньорства

1. Части от Програмата може да се изпълняват посредством европейски партньорства. Участието на Съюза в европейски партньорства се осъществява в която и да е от следните форми:

- а) участие в европейски партньорства, създадени въз основа на меморандуми за разбирателство или договорни споразумения между Комисията и партньорите, посочени в член 2, точка 3, в които се определят целите на европейското партньорство, съответните ангажименти на Съюза и другите партньори относно финансови им вноски и/или вноски в натура, ключовите показатели за качество на изпълнението и за въздействие, резултатите, които трябва да бъдат получени, както и редът и условията за докладване. Тези партньорства включват определянето на допълнителни научноизследователски и иновационни дейности, които се изпълняват от партньорите и от Програмата (съвместно програмирани европейски партньорства);
- б) участие и финансов принос в програма за научноизследователски и иновационни дейности, в която се определят целите, ключовите показатели за качество на изпълнението и за въздействие, както и резултатите, които трябва да бъдат получени, въз основа на ангажимент на партньорите относно финансови им вноски и/или вноски в натура и интегрирането на съответните им дейности посредством действие по съфинансиране на Програмата (съвместно финансирани европейски партньорства);
- в) участие в научноизследователски и иновационни програми и финансов принос за тях от страна на няколко държави членки съгласно член 185 от ДФЕС или от структури, създадени по силата на член 187 от ДФЕС, като например смесени предприятия, или от ОЗИ на ЕИТ в съответствие с Регламента относно ЕИТ (институционализирани европейски партньорства).

Институционализирани европейски партньорства се създават само когато други части на Програмата, включително други форми на европейски партньорства, не биха постигнали целите или не биха донесли необходимото очаквано въздействие, както и при условие че са обосновани от дългосрочна перспектива и висока степен на интеграция. Европейските партньорства в съответствие с член 185 или 187 от ДФЕС прилагат централно управление на всички финансови вноски, освен в надлежно обосновани случаи. В случай на централно управление на всички финансови вноски, вноските на ниво проект от една участваща държава се правят въз основа на финансирането, поискано по предложения от правни субекти, установени в тази участваща държава, освен ако е договорено друго между всички участващи държави.

Правилата за институционализирани европейски партньорства посочват, наред с останалото, целите, ключовите показатели за качество на изпълнението и за въздействие, както и резултатите, които трябва да бъдат получени, а също и съответните ангажименти на партньорите за финансови вноски и/или вноски в натура.

2. Европейските партньорства:

- а) се създават с цел търсене на решение на европейски или световни предизвикателства само в случаите, когато целите на Програмата ще бъдат постигнати по по-ефективен начин чрез европейско партньорство, отколкото от Съюза самостоятелно и в сравнение с други форми на подкрепа съгласно Програмата; подходящ дял от бюджета на Програмата се отпуска за тези действия на Програмата, които са осъществени чрез европейски партньорства; по-голямата част от бюджета по стълб II се отпуска за действия извън рамките на европейски партньорства;
- б) се придържат към принципите на добавена стойност на Съюза, прозрачност и откритост и към въздействие в рамките на Европа и за Европа, силен ефект на ливъридж в достатъчен мащаб, дългосрочни ангажименти на всички участващи страни, гъвкавост в изпълнението, съгласуваност, координация и взаимно допълване с инициативи на Съюза, местни, регионални, национални и, по целесъобразност, международни инициативи или други европейски партньорства и мисии;
- в) имат ясен жизнен цикъл, ограничени са във времето и включват условия за постепенно прекратяване на финансирането по Програмата.

3. Европейски партньорства съгласно параграф 1, букви а) и б) от настоящия член се определят в стратегическите планове за научни изследвания и иновации, преди да бъдат приложени в работните програми.

4. Разпоредбите и критериите за подбора, изпълнението, мониторинга, оценката и постепенното прекратяване на европейските партньорства се съдържат в приложение III.

Член 11

Преглед на областите на мисии и партньорства

До 31 декември 2023 г. Комисията извършва преглед на приложение VI към настоящия регламент като част от общото наблюдение на изпълнението на Програмата, в това число мисиите и институционализираните европейски партньорства, установени съгласно член 185 или член 187 от ДФЕС, и представя основните констатации от него в доклад до Европейския парламент и до Съвета.

Член 12

Бюджет

1. Финансовият пакет за изпълнението на Програмата за периода 1 януари 2021 до 31 декември 2027 г. е 86 123 000 000 EUR по текущи цени за специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква а), и за ЕИТ, както и 7 953 000 000 EUR по текущи цени за специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква в).

2. Индикативното разпределение на сумата, посочена в параграф 1, за специфичната програма по член 1, параграф 2, буква а) и за ЕИТ е:

а) 23 546 000 000 EUR за стълб I „Високи постижения в научната област“ за периода 2021—2027 г., от които:

- i) 15 027 000 000 EUR за ЕНС;
- ii) 6 333 000 000 EUR за действията МСК;
- iii) 2 186 000 000 EUR за научноизследователски инфраструктури;

б) 47 428 000 000 EUR за стълб II „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост“ за периода 2021—2027 г., от които:

- i) 6 893 000 000 EUR за клъстер „Здравеопазване“;
- ii) 1 386 000 000 EUR за клъстер „Култура, творчество и приобщаващо общество“;
- iii) 1 303 000 000 EUR за клъстер „Гражданска сигурност за обществото“;

- iv) 13 462 000 000 EUR за клъстер „Цифрова сфера, промишленост и космическо пространство“;
- v) 13 462 000 000 EUR за клъстер „Климат, енергия и мобилност“;
- vi) 8 952 000 000 EUR за клъстер „Храни, биоикономика, природни ресурси, селско стопанство и околна среда“;
- vii) 1 970 000 000 EUR за преки действия на JRC извън ядрената област;
- в) 11 937 000 000 EUR за стълб III „Иновативна Европа“ за периода 2021—2027 г., от които:
 - i) 8 752 000 000 EUR за ЕСИ;
 - ii) 459 000 000 EUR за Европейските екосистеми за иновации;
 - iii) 2 726 000 000 EUR за EIT;
- г) 3 212 000 000 EUR за част „Разширяване на участието и укрепване на ЕНП“ за периода 2021—2027 г., от които:
 - i) 2 842 000 000 EUR за „Разширяване на участието и разпространяване на високи научни постижения“;
 - ii) 370 000 000 EUR за „Реформиране и засилване на европейската система за научни изследвания и иновации“.

3. В резултат на специфичната за Програмата корекция, предвидена в член 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093, сумата по параграф 1 за специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква а) от настоящия регламент, и за EIT се увеличава с допълнителни средства в размер на 3 000 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г., както е посочено в приложение II към Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093.

4. Индикативното разпределение на сумата, посочена в параграф 3, е следното:

- а) 1 286 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за стълб I „Високи постижения в научната област“, от които:
 - i) 857 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за ЕНС;
 - ii) 236 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за действията МСК;
 - iii) 193 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за научноизследователски инфраструктури;
- б) 1 286 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за стълб II „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост“, от които:
 - i) 686 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за клъстер „Култура, творчество и приобщаващо общество“;
 - ii) 257 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за клъстер „Гражданска сигурност за обществото“;
 - iii) 171 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за клъстер „Цифрова сфера, промишленост и космическо пространство“;
 - iv) 171 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за клъстер „Климат, енергия и мобилност“;
- в) 270 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за стълб III „Иновативна Европа“, от които:
 - i) 60 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за Европейските екосистеми за иновации;
 - ii) 210 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за EIT;
- г) 159 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за част „Разширяване на участието и укрепване на ЕНП“, от които:
 - i) 99 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за „Разширяване на участието и разпространяване на високи научни постижения“;
 - ii) 60 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за „Реформиране и засилване на европейската система за научни изследвания и иновации“.

5. С оглед да се реагира на непредвидени ситуации или на нови тенденции и нужди, Комисията може, в рамките на годишната бюджетна процедура, да се отклони от сумите, посочени в параграф 2, с максимум 10%. Такова отклонение не се позволява за сумите, посочени в параграф 2, буква б), точка vii), нито за общата сума, посочена в параграф 2 за частта „Разширяване на участието и укрепване на ЕНП“.

6. Сумата по параграфи 1 и 3 от настоящия член за специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква а), и за ЕИТ може да бъде използвана и за покриване на разходи за подготвителни, мониторингови, контролни, одитни дейности, дейности за оценка и други дейности и разходи, необходими за управление и изпълнение на Програмата, включително всички административни разходи, както и за оценка на постигането на нейните цели. Административните разходи, които са свързани с непреки действия, не надвишават 5 % от общата сума за непреки действия по специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква а) и за ЕИТ. Освен това сумата, посочена в параграфи 1 и 3 от настоящия член за специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква а), и за ЕИТ, може също така да покрие:

- а) доколкото те са свързани с целите на Програмата: разходи във връзка с проучвания, срещи на експерти, информационни и комуникационни дейности;
- б) разходи, свързани с информационно-технологични мрежи, насочени към обработката и обмена на информация, включително институционални информационно-технологични инструменти и друга техническа и административна помощ, необходими във връзка с управлението на Програмата.

7. При необходимост така че да бъде възможно управлението на действията, които не са приключили към 31 декември 2027 г., в бюджета на Съюза за периода след 2027 г. може да се впишат бюджетни кредити за покриване на предвидените в параграф 6 разходи.

8. Бюджетните задължения за действия, които надхвърлят една финансова година, могат да се разпределят под формата на годишни траншове за няколко години.

9. В съответствие с член 193, параграф 2, втора алинея, буква а) от Финансовия регламент, в надлежно обосновани случаи, посочени в решението за финансиране, и за ограничен период действията, подпомагани съгласно настоящия регламент, и свързаните с тях разходи могат да се считат за допустими, считано от 1 януари 2021 г., дори ако са били изпълнени и направени преди подаването на заявлението за безвъзмездни средства.

Член 13

Ресурси от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване

1. При условията на член [3, параграфи 3, 4, 7 и 9] от Регламент (ЕС) 2020/2094, мерките, посочени в член 1, параграф 2 от посочения регламент се изпълняват по Програмата чрез сумите, посочени в член 2, параграф 2, буква а), подточка iv) от същия регламент.

2. Сумите, посочени в член 2, параграф 2, буква а), подточка iv) от Регламент (ЕС) 2020/2094 представляват външни целеви приходи съгласно член 3, параграф 1 от посочения регламент. Тези допълнителни суми се разпределят изключително за действия за НИИ, насочени към преодоляване на последиците от кризата във връзка с COVID-19, в частност нейното икономическо, социално и обществено последствие. Дава се приоритет на иновативните МСП и се обръща специално внимание на тяхното интегриране в съвместни проекти по стълб II.

3. Индикативното разпределение на сумите, посочени в член 2, параграф 2, буква а), подточка iv) от Регламент (ЕС) 2020/2094, са:

- а) 25% за клъстер „Здравеопазване“;
- б) 25% за клъстер „Цифрова сфера, промишленост и космическо пространство“;
- в) 25% за клъстер „Климат, енергия и мобилност“;
- г) 25% за ЕСИ.

Член 14

Отворена наука

1. Програмата насърчава отворената наука като подход към научния процес, основан на сътрудничество и разпространение на знания, по-специално в съответствие със следните елементи, които се осигуряват в съответствие с член 39, параграф 3 от настоящия регламент:

- а) свободен достъп до научни публикации, които произтичат от финансирани по Програмата научни изследвания;

- б) свободен достъп до научноизследователски данни, включително до тези, които са в основата на научни публикации, в съответствие с принципа „свободен в максималната възможна степен, ограничен само толкова, колкото е необходимо“.
2. Принципът на реципрочност в отворената наука се утвърждава и насърчава във всички споразумения за асоцииране и сътрудничество с трети държави, включително споразумения, подписани от финансиращите органи, на които се възлага пряко управление на Програмата.
3. Научноизследователските данни се управляват отговорно в съответствие с принципите FAIR („Findability“, „Accessibility“, „Interoperability“, „Reusability“, т.е. данните да са лесни за намиране, достъпни, оперативно съвместими и многократно използвани). Следва да се обърща внимание на дългосрочното запазване на данните.
4. Утвърждават се и се насърчават други практики на отворената наука, включително в полза на МСП.

Член 15

Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране и прехвърляне на ресурси

- 1 Програмата се изпълнява във взаимодействие с други програми на Съюза в съответствие с принципа, посочен в член 7, параграф 7.
2. „Печатът за високи постижения“ се присъжда за поканите за представяне на предложения, посочени в работната програма. В съответствие със съответната разпоредба от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г. и съответната разпоредба от Регламента за стратегическите планове по ОСП, с ЕФРР, ЕСФ+ или ЕЗФРСР могат да се подкрепят:
- а) съфинансирани действия, избрани по Програмата; и
- б) действия, които са получили сертификата „Печат за високи постижения“, ако отговарят на всяко едно от следните условия:
- i) били са оценени в рамките на покана за представяне на предложения по Програмата;
- ii) отговарят на минималните изисквания за качество съгласно същата покана за представяне на предложения; и
- iii) не са финансирани в рамките на същата покана за представяне на предложения единствено поради бюджетни ограничения.
3. Финансовите вноски по програмите, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ+, ЕФМДР и ЕЗФРСР, могат да се считат за принос на учащата държава членка към европейското партньорство съгласно член 10, параграф 1, букви б) и в) от настоящия регламент, при условие че са спазени съответните разпоредби от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г. и регламентите за отделните фондове.
4. За действие, за което е предоставено финансиране по Програмата може да бъде предоставено финансиране и по друга програма на Съюза, при условие че финансирането не обхваща едни и същи разходи. Правилата на съответната програма на Съюза се прилагат за съответстващото финансиране на действието. Кумулативното финансиране не надвишава общия размер на допустимите разходи за действието. Подкрепата от различните програми на Съюза може да се изчисли пропорционално в съответствие с документите, определящи условията за подкрепа.
5. Ресурсите, разпределени на държавите членки в режим на споделено управление могат по искане на държавите членки да бъдат прехвърлени към Програмата при спазване на условията, посочени в съответните разпоредби от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г. Комисията изпълнява тези ресурси пряко в съответствие с член 62, параграф 1, първа алинея, буква а) от Финансовия регламент или непряко — в съответствие с буква в) от посочената алинея. Тези ресурси се използват в полза на съответната държава членка.
6. Когато Комисията не е поела правно задължение при пряко или непряко управление за ресурси, прехвърлени съгласно параграф 5, съответстващите ресурси, за които не са поети задължения, могат да бъдат прехвърлени обратно към една или повече съответни програми източници, по искане на държавата членка, в съответствие с условията, посочени в съответните разпоредби от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г.

Член 16

Трети държави, асоциирани към Програмата

1. Програмата е отворена за асоцииране на следните трети държави (асоциирани държави):
 - а) членки на Европейската асоциация за свободна търговия, които са членки на ЕИП — в съответствие с условията, определени в Споразумението за Европейското икономическо пространство;
 - б) присъединяващи се държави, държави кандидатки и държави потенциални кандидатки — в съответствие с общите принципи и условия за участието на тези държави в програми на Съюза, установени в съответните рамкови споразумения и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специалните условия, определени в споразуменията между Съюза и тези държави;
 - в) държави в рамките на Европейската политика за съседство — в съответствие с общите принципи и условия за участието на тези държави в програми на Съюза, установени в съответните рамкови споразумения и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специалните условия, определени в споразуменията между Съюза и тези държави;
 - г) трети държави и територии, които отговарят на всички от следните критерии:
 - i) да разполагат с добър капацитет в областта на науката, технологиите и иновациите;
 - ii) да се ангажират с основана на правила отворена пазарна икономика, включваща честно и справедливо третиране на правата върху интелектуалната собственост и зачитане на правата на човека, която се подкрепя от демократични институции;
 - iii) да насърчават активно политики за подобряване на икономическото и социалното благосъстояние на гражданите.
2. Асоциирането към Програмата на всяка от третите държави, посочени в параграф 1, буква г), е в съответствие с условията, определени в споразумение, което обхваща участието на третата държава в програма на Съюза, при условие че споразумението:
 - а) гарантира справедлив баланс по отношение на приносите и ползите на третата държава, участваща в програмите на Съюза;
 - б) определя условията за участие в програмите на Съюза, включително изчисляването на финансов принос за индивидуални програми и административните разходи по програмите;
 - в) не предоставя на третата държава правомощия за вземане на решения по отношение на Програмата на Съюза;
 - г) гарантира правата на Съюза да осигурява добро финансово управление и да защитава финансовите интереси на Съюза.

Приносът, посочен в настоящия параграф, първа алинея, буква б), представлява целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 5 от Финансовия регламент.

3. Обхватът на асоциирането на всяка трета държава към Програмата е съобразен с анализ на ползите за Съюза и с целта да се стимулира чрез иновации икономическият растеж в Съюза. Съответно, части от Програмата могат да бъдат изключени от споразумението за асоцииране за дадена държава, с изключение на членките на ЕИП, присъединяващите се държави, държавите кандидатки и потенциалните държави кандидатки.
4. Доколкото е възможно, споразумението за асоцииране предвижда реципрочното участие на правни субекти, установени в Съюза, в равностойни програми на асоциирани държави в съответствие с определените в тези програми условия.
5. Условията, определящи равнището на финансов принос, осигуряват редовна автоматична корекция на всеки значителен дисбаланс спрямо сумата, която субектите, установени в асоциираната държава, получават чрез участието си в Програмата, като се вземат предвид разходите за управление, изпълнение и функциониране на Програмата. При разпределението на тези финансови вноски се взема предвид равнището на участие на правни субекти от асоциираните държави във всяка част на Програмата.

ДЯЛ II

ПРАВИЛА ЗА УЧАСТИЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Член 17

Органи за финансиране и преки действия на JRC

1. Правилата, определени в настоящия дял не се отнасят до преки действия, предприети от JRC.
2. В надлежно обосновани случаи, органите за финансиране могат да се отклоняват от правилата, определени в настоящия дял, с изключение на членове 18, 19 и 20, ако:
 - а) такова отклонение е предвидено в основния акт, с който се създава органът за финансиране или му се възлагат задачи по изпълнението на бюджета; или
 - б) за органи за финансиране, посочени в член 62, параграф 1, буква в), точки ii), iii) или v) от Финансовия регламент, ако това е предвидено в споразумението за финансов принос и ако се налага от специфичните им оперативни нужди или от естеството на действието.

Член 18

Допустими действия и етични принципи

1. Без да се засяга параграф 2 от настоящия член, допустими за финансиране са само действия, с които се осъществяват целите, посочени в член 3.

Не се финансират научни изследвания в следните области:

- а) дейности, насочени към клониране на хора с репродуктивна цел;
- б) дейности, насочени към изменение на генетичното наследство на човека, така че тези изменения да бъдат наследствени ⁽²⁸⁾;
- в) дейности, насочени към създаване на човешки ембриони с изследователска цел или за набавяне на стволови клетки, включително посредством трансфер на ядра на соматични клетки.

2. Научни изследвания върху човешки стволови клетки както на възрастни, така и на ембриони, може да бъдат финансирани в зависимост от съдържанието на научното предложение и от законодателната уредба на съответните държави членки. Не се предоставя финансиране нито в Съюза, нито извън него за научноизследователски дейности, които са забранени във всички държави членки. Не се финансира изследователска дейност в държава членка, в която тази дейност е забранена.

Член 19

Етика

1. Действията по Програмата се извършват в съответствие с етичните принципи на Съюза и съответното право на Съюза, национално и международно право, включително Хартата и Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и допълнителните протоколи към нея.

Особено внимание се обръща на принципа на пропорционалност, на правото на неприкосновеност на личния живот, правото на защита на личните данни, правото на физическа и психическа неприкосновеност на личността, правото на недискриминация и на необходимостта да се гарантира опазването на околната среда и високо равнище на защита на човешкото здраве.

⁽²⁸⁾ Научни изследвания, свързани с лечение на рак на гонадите, може да бъдат финансирани.

2. Правните субекти, които участват в дадено действие, са длъжни да представят:
- а) етична самооценка, в която се посочват и се описват подробно всички предвидими етични въпроси, свързани с целта, изпълнението и вероятното въздействие на дейностите, които ще бъдат финансирани, включително потвърждение за съответствие с параграф 1, и описание на начина, по който ще бъде осигурено това;
 - б) потвърждение, че дейностите ще са съобразени с Европейския кодекс за интегритет в научните изследвания, публикуван от Европейската федерация на академиите на науките и на хуманитарните науки (ALLEA), и че няма да се извършват дейности, които са изключени от финансиране;
 - в) за дейности, които се извършват извън Съюза, потвърждение, че същите дейности биха били разрешени в държава членка; и
 - г) за дейности, при които се използват стволови клетки от човешки ембриони: когато е целесъобразно — информация относно мерките за разрешаване и контрол, които трябва да бъдат предприети от компетентните органи на съответните държави членки, както и информация за одобренията от гледна точка на етиката, които се получават преди началото на съответните дейности.
3. Предложенията системно се подлагат на скрининг, за да се открият действията, които повдигат комплексни или сериозни етични въпроси, и да се представят за етична оценка. Етичната оценка се извършва от Комисията, освен ако тя я делегира на органа за финансиране. Всички действия, при които се използват стволови клетки от човешки ембриони или човешки ембриони, са предмет на етична оценка. Етичните скрининги и оценки се извършват с помощта на експерти по етика. Комисията и органите за финансиране осигуряват във възможно най-голяма степен прозрачността на етичните процедури, без да се накърнява поверителността на съдържанието на същите процедури.
4. Преди началото на съответните дейности правните субекти, участващи в дадено действие, са длъжни да получат всички одобрения или други задължителни документи от съответните национални и местни комисии по етика или други органи, като например органите по защита на данните. Тези документи се съхраняват и при поискване се представят на Комисията или съответния орган за финансиране.
5. Ако е целесъобразно, етичните проверки се извършват от Комисията или съответния орган за финансиране. При сериозни или комплексни етични въпроси, етичните проверки се извършват от Комисията, освен ако Комисията не делегира настоящата задача на органа за финансиране.

Етичните проверки се извършват с помощта на експерти по етика.

6. Действията, които не отговарят на етичните изисквания, посочени в параграфи 1—4, и поради това не са приемливи от гледна точка на етиката, се отхвърлят или прекратяват след установяване на неприемливостта от етична гледна точка.

Член 20

Сигурност

1. Действията, които се извършват по Програмата, са съобразени с приложимите правила за сигурност, и по-специално с правилата за защита на класифицирана информация срещу неразрешено разкриване, както и със съответното право на Съюза и национално право. В случай че научните изследвания се извършват извън Съюза, като се използва или се генерира класифицирана информация, освен спазването на тези изисквания следва да е необходимо между Съюза и третата държава, в която се извършват научните изследвания, да има сключено споразумение за сигурност.
2. Когато е целесъобразно, предложенията включват самооценка по отношение на сигурността, в която се посочват всички въпроси, свързани със сигурността, и се описва подробно по какъв начин ще се подходи към тези въпроси, така че да се изпълнят изискванията на съответното право на Съюза и национално право.
3. Когато е целесъобразно, Комисията или съответният орган за финансиране осъществява процедура за проверка за сигурност при предложенията, повдигащи въпроси във връзка със сигурността.
4. Когато е целесъобразно, действията, извършвани съгласно Програмата, са в съответствие с Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 и правилата за неговото прилагане.

5. Правните субекти, участващи в дадено действие, са длъжни да осигурят защитата срещу неразрешено разкриване на класифицираната информация, която е използвана или генерирана при действието. Преди началото на съответните дейности те представят доказателство, че служителите или структурите са получили съответно разрешение за достъп до класифицирана информация от съответните национални органи по сигурността.
6. Ако с класифицираната информация трябва да боравят независими външни експерти, преди назначаването им се изисква те да са получили съответното разрешение за достъп до класифицирана информация.
7. Когато е целесъобразно, Комисията или съответният орган за финансиране може да извършва проверки за сигурност.
8. Действията, които не отговарят на правилата за сигурност съгласно настоящия член, може да бъдат отхвърлени или прекратени по всяко време.

ГЛАВА II

Безвъзмездни средства

Член 21

Безвъзмездни средства

Освен ако в настоящата глава е посочено друго, безвъзмездните средства по Програмата се отпускат и управляват в съответствие с дял VIII от Финансовия регламент.

Член 22

Правни субекти, допустими за участие

1. Всеки правен субект, независимо от мястото му на установяване, включително правни субекти от неасоциирани трети държави или международни организации, може да участва в действия по Програмата, ако са изпълнени както условията, определени в настоящия регламент, така и условията, определени в работната програма или поканата за представяне на предложения.
2. Освен в надлежно обосновани случаи, ако в работната програма е предвидено друго, правните субекти, формиращи консорциум, са допустими за участие в действия по Програмата, при условие че консорциумът включва:
 - а) най-малко един независим правен субект, който е установен в държава членка; и
 - б) най-малко два други независими правни субекта, всеки от които е установен или в различни държави членки, или в асоциирани държави;
3. Научноизследователските действия на ЕНС за разширяване на границите на познанието, действията на ЕСИ, действията, свързани с обучение и мобилност, или действията по съфинансиране на програми може да се изпълняват от един или повече правни субекти, при условие че един от тези правни субекти е установен в държава членка или в асоциирана държава въз основа на споразумение, сключено в съответствие с член 16.
4. Координационните и спомагателните действия може да се изпълняват от един или повече правни субекти, които може да са установени в държава членка, асоциирана държава или, в изключителни случаи, в друга трета държава.
5. При действията, които са свързани със стратегически активи и интереси на Съюза, както и с неговата независимост и сигурност, работната програма може да предвижда възможност участието да е ограничено само до правни субекти, които са установени само в държавите членки, или до правни субекти, които са установени в конкретни асоциирани или други трети държави в допълнение към държавите членки. Ограничаването на участието на правни субекти, установени в асоциирани държави, които са членове на ЕИП, съответства на реда и условията, определени в Споразумението за ЕИП. Поради надлежно обосновани и изключителни причини, за да се гарантира защитата на стратегическите интереси на Съюза и неговите държави членки, работната програма може също така да изключи от участие в отделни покани за представяне на предложения правни субекти, установени в Съюза или в асоциирани държави, контролирани пряко или непряко от неасоциирани трети държави, или правни субекти на неасоциирани трети държави, или да обвърже участието им с условия, определени в работната програма.

6. Когато е уместно и надлежно обосновано, работната програма може да предвижда критерии за допустимост в допълнение към критериите, посочени в параграфи 2—5, за да се вземат предвид специфичните изисквания на политиката или естеството и целите на действието, включително броя на правните субекти, вида на правните субекти и мястото на установяване.
7. При действията, при които се използват суми по член 15, параграф 5, участието е ограничено до един-единствен правен субект, който е установен в юрисдикцията на делегиращия управляващ орган, с изключение на случаите, когато с този управляващ орган е договорено друго.
8. Когато това е посочено в работната програма, в действията може да участва JRC.
9. JRC, международните организации за европейски научни изследвания и правните субекти, учредени съгласно правото на Съюза, се считат за установени в държава членка, различна от тези, в които са установени другите правни субекти, участващи в действието.
10. При научноизследователските действия на ЕНС за разширяване на границите на познанието, при действията, свързани с обучение и мобилност, и когато е предвидено в работната програма, международните организации със седалище в държава членка или в асоциирана държава се считат за установени в посочената държава членка или асоциирана държава. За други части на Програмата, международните организации, които не са международни европейски научноизследователски организации, се считат за установени в неасоциирана трета държава.

Член 23

Правни субекти, допустими за финансиране

1. Допустими за финансиране са правните субекти, които са установени в държава членка или в асоциирана държава. Допустими за финансиране са само субектите, които са установени в юрисдикцията на делегиращия управляващ орган за действията, при които се използват суми по член 15, параграф 5, с изключение на случаите, когато с управляващия орган е договорено друго.
2. Правните субекти, които са установени в неасоциирана трета държава, покриват разходите за своето участие. Обаче даден правен субект, установен в неасоциирани трети държави с ниски до средни доходи и, по изключение, други неасоциирани трети държави, е допустим за финансиране по дадено действие, ако:
 - а) третата държава е посочена в приетата от Комисията работна програма; или
 - б) Комисията или съответният орган за финансиране сметне, че участието на съответния правен субект е от съществено значение за изпълнението на действието.
3. Свързаните с бенефициера субекти са допустими за финансиране по дадено действие, ако са установени в държава членка, в асоциирана държава или в трета държава, посочена в приетата от Комисията работна програма.
4. Комисията редовно предоставя на Европейския парламент и на Съвета информация относно размера на финансовите вноски от Съюза, предоставени на правни субекти, установени в асоциирани и неасоциирани трети държави. По отношение на асоциираните държави това включва и информация за техния финансов баланс.

Член 24

Покани за представяне на предложения

1. Съдържанието на поканите за представяне на предложения за всички действия се включва в работната програма.
2. Ако това е необходимо за постигането на целите им, в извънредни случаи поканите за представяне на предложения може да са ограничени, с цел разработването на допълнителни дейности или до добавянето на допълнителни партньори към съществуващи действия. В допълнение работната програма може да предвижда възможността правни субекти от държави със слаби резултати в областта на НИИ да се присъединят към вече избрани съвместни научноизследователски и иновационни действия със съгласието на съответния консорциум и при условие че правни субекти от тези държави още не участват в него.

3. Покани за представяне на предложения не се изискват при координационни и спомагателни действия или действия по съфинансиране на програми, които действия:

- а) ще се извършват от JRC или от правни субекти, посочени в работната програма;
- б) не попадат в обхвата на поканите за представяне на предложения съгласно член 195, буква д) от Финансовия регламент.

4. В работната програма се посочват поканите за представяне на предложения, за които може да се присъжда знакът „Печат за високи постижения“. С предварително разрешение от заявителя информацията относно заявлението и оценката може да се предоставя на заинтересованите финансиращи органи, при условие че се сключат споразумения за поверителност.

Член 25

Съвместни покани за представяне на предложения

Комисията или съответният орган за финансиране може да отправят съвместна покана за представяне на предложения със:

- а) трети държави, включително техните научни и технически организации или агенции;
- б) международни организации;
- в) правни субекти с нестопанска цел.

В случай на съвместна покана за представяне на предложения кандидатите отговарят на изискванията, предвидени в член 22, и се определят съвместните процедури за подбора и оценката на предложенията. В тези процедури участва балансирана група от експерти, назначени от всяка страна.

Член 26

Поръчки за продукти в предпазарен стадий и обществени поръчки за новаторски решения

1. Действията може да включват или да имат за основна цел поръчките за продукти в предпазарен стадий или обществените поръчки за новаторски решения, които поръчки се изпълняват от бенефициери, които са възлагащи органи или възложители съгласно определенията в директиви 2014/24/ЕС⁽²⁹⁾ и 2014/25/ЕС⁽³⁰⁾ на Европейския парламент и на Съвета.

2. Процедурите за възлагане на поръчки:

- а) са в съответствие с правилата относно конкуренцията и с принципите на прозрачност, недискриминация, равно третиране, добро финансово управление, пропорционалност;
- б) може да разрешават възлагането на повече от един договор в рамките на една процедура (възлагане на няколко доставчици);
- в) предвиждат възлагането на договори на икономически най-изгодните оферти, като същевременно гарантират отсъствието на конфликт на интереси.

В случай на поръчки за продукти в предпазарен стадий, когато е подходящо и без да се нарушават принципите, изброени в буква а), процедурата за възлагане на поръчки може да бъде опростена или ускорена и може да предвижда специфични условия, като например ограничаване на мястото на изпълнение на възложените с поръчките дейности до територията на държавите членки и на асоциираните държави.

3. Изпълнителят, който създава резултати при поръчка за продукти в предпазарен стадий, притежава поне правата върху интелектуалната собственост, свързани с тези резултати. Възлагащите органи се ползват поне с права на безвъзмезден достъп до резултатите за тяхна собствена употреба и с правото да предоставят или да изискват от участващите изпълнители да предоставят на трети страни неизключителни лицензи за ползване на резултатите, които са създадени за възлагащия орган, при справедливи и разумни условия, без право на преотстъпване на лиценза. Ако изпълнителят не използва резултатите за търговска реализация в посочения в договора срок след поръчката за продукти в предпазарен стадий, възлагащите органи, след консултация с изпълнителя относно причините за неизползването, може да поискат от него да им прехвърли собствеността върху резултатите.

⁽²⁹⁾ Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65).

⁽³⁰⁾ Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в сектора на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243).

Член 27

Финансов капацитет на кандидатите

1. В допълнение към изключенията, посочени в член 198, параграф 5 от Финансовия регламент, се проверява само финансовият капацитет на координатора и само ако поисканото за действието финансиране от Съюза е равно на или по-голямо от 500 000 EUR.
2. Независимо от параграф 1, ако обаче има основания за съмнение относно финансовия капацитет на заявител или е налице по-голям риск поради участието в няколко текущи действия, финансирани от програми на Съюза за НИИ, Комисията или съответният орган за финансиране проверява и финансовия капацитет на други заявители или на координатори дори когато поисканото финансиране е под прага, посочен в параграф 1.
3. Ако финансовият капацитет е структурно гарантиран от друг правен субект, проверява се финансовият капацитет на този друг правен субект.
4. В случай на слаб финансов капацитет Комисията или съответният орган за финансиране може да постави като условие за участието на заявителя представянето на декларация за солидарна отговорност от свързан с бенефициера субект.
5. Вноската в механизма, посочен в член 37 от настоящия регламент, се счита за достатъчна гаранция съгласно член 152 от Финансовия регламент. От бенефициерите не се приемат, нито им се налагат допълнителни гаранции или обезпечения.

Член 28

Критерии за отпускане на безвъзмездни средства и подбор

1. Предложенията се оценяват въз основа на следните критерии за отпускане на безвъзмездни средства:
 - а) високи постижения,
 - б) въздействие,
 - в) качество и ефикасност на изпълнението.
2. За предложенията, представени в рамките на научноизследователските действия на ЕНС за разширяване на границите на познанието, се прилага само критерият, посочен в параграф 1, буква а).
3. В работната програма се уточнява прилагането на посочените в параграф 1 критерии за отпускане на безвъзмездни средства, включително всякакъв вид претегляне, прагове и където е целесъобразно, правила за разглеждане на предложенията *ex-aequo*, като се вземат предвид целите на поканата за представяне на предложения. Условиата за разглеждане на предложенията *ex-aequo* могат да включват, но не се ограничават до следните критерии: МСП, пол и географско многообразие.
4. Комисията и останалите органи за финансиране вземат предвид възможността за двуетапна процедура за представяне и оценка на предложения и когато е подходящо, по време на първия етап на оценка може да се направи оценка на анонимизираните предложения въз основа на един или повече от критериите за отпускане на безвъзмездни средства, посочени в параграф 1.

Член 29

Оценка

1. Предложенията се оценяват от комисия за оценка, която се състои от независими външни експерти.

За дейностите на ЕСИ, за мисии и в надлежно обосновани случаи, изложени в работната програма, приета от Комисията, комисията за оценка може да се състои частично или, при координационни и спомагателни дейности — частично или изцяло от представители на институциите или органите на Съюза, както е посочено в член 150 от Финансовия регламент.

Процесът на оценяване може да се проследява от независими наблюдатели.

2. Където е приложимо, комисията за оценка извършва класиране на предложенията, които са преминали приложимите прагове, според:

- а) резултатите от оценката;
- б) приноса им за постигането на конкретни цели на политиката, включително създаването на съгласуван портфейл от проекти, а именно за дейностите по инструмента „Изследвач“, за мисии и в други надлежно обосновани случаи, изложени подробно в работната програма, приета от Комисията.

За дейностите на ЕСИ, за мисии и в други надлежно обосновани случаи, изложени подробно в работната програма, приета от Комисията, комисията за оценка може също така да предложи изменения на предложенията, ако тези изменения са необходими за съгласуваността на портфейлния подход. Тези изменения са в съответствие с условията за участие и принципа на равно третиране. Програмният комитет се уведомява за такива случаи.

3. Процесът на оценяване е разработен така, че да се избягват конфликти на интереси и предубеждения. Гарантира се прозрачност на критериите за оценка и на метода за оценка на предложенията.

4. В съответствие с член 200, параграф 7 от Финансовия регламент кандидатите получават обратна информация на всички етапи от процедурата по оценяване и ако предложението е отхвърлено, относно причините за отхвърляне.

5. Правни субекти, установени в държави със слаби показатели в областта на НИИ и са участвали успешно в компонента „Разширяване на участието и разпространяване на високи постижения“, получават при поискване запис от тяхното участие, който може да съпътства предложения по частите от Програмата, изпълнявани в условия на сътрудничество, които координират.

Член 30

Процедура за преразглеждане на оценката, запитвания и жалби

1. Ако заявителят счита, че съответната процедура за оценяване не е приложена правилно към неговото предложение, той може да поиска преразглеждане на оценката ⁽³¹⁾.

2. Само процедурните аспекти при процеса на оценяване могат да представляват предмет искане за преразглеждане на оценката. Оценката на качествата на дадено предложение не са предмет на преразглеждане на оценката.

3. Искането за преразглеждане на оценка се отнася до конкретно предложение и се подава в срок от 30 дни след съобщаването на резултатите от оценката.

Комисията за преразглеждане на оценката дава становище за процедурните аспекти на процеса на оценяване, а председателят и членовете ѝ са служители на Комисията или на съответния орган за финансиране, които не са участвали в оценката на предложенията. Комисията за преразглеждане на оценката може да препоръча една от следните стъпки:

- а) преоценка на предложението, извършена основно от оценители, които не са участвали в предишната оценка; или
- б) потвърждение на първоначалната оценка.

4. Преразглеждането на оценката не може да забавя процеса на подбор на предложенията, които не са предмет на това преразглеждане.

5. Комисията прави необходимото, за да осигури на участниците процедура за подаване на преки запитвания и жалби относно участието им в Програмата. Информацията за това как да се отправят запитвания или да се подават жалби се предоставя онлайн.

⁽³¹⁾ Процедурата ще бъде пояснена в документ, който ще се публикува преди началото на процеса на оценяване.

Член 31

Срок за отпускане на безвъзмездни средства

1. Чрез дерогация от член 194, параграф 2, първа алинея от Финансовия регламент се прилагат следните срокове:
 - а) за информиране на всички заявители за резултатите от оценката на техните заявления — максимален срок от пет месеца, считано от крайната дата за подаване на пълните предложения;
 - б) за подписване със заявителите на споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства — максимален срок от осем месеца, считано от крайната дата за подаване на пълните предложения.
2. В работната програма може да се определят по-кратки срокове от тези, предвидени в параграф 1.
3. В допълнение към изключенията, посочени в член 194, параграф 2, втора алинея от Финансовия регламент, сроковете, посочени в параграф 1 от настоящия член, може да се надхвърлят при действия на ЕНС, при мисии, както и когато действията са представени за оценка от гледна точка на етиката или за проверка за сигурност.

Член 32

Изпълнение на безвъзмездните средства

1. Ако даден бенефициер не изпълни задълженията си по техническото осъществяване на действието, останалите бенефициери са длъжни да изпълнят тези задължения без допълнително финансиране от Съюза, освен ако изрично са освободени от това задължение. Финансовата отговорност на всеки бенефициер е ограничена до неговия собствен дълг, като се спазват разпоредбите относно механизма.
2. В споразумението за отпускане на безвъзмездни средства може да се определят етапни цели и съответни плащания по предварително финансиране. Ако етапните цели не са изпълнени, действието може да бъде временно спряно, изменено или когато е надлежно обосновано — прекратено.
3. Дадено действие може да бъде прекратено и когато очакваните резултати са изгубили своята значимост за Съюза поради причини от научно или технологично естество, или при инструмента „Ускорител“ — също и поради причини от икономическо естество, или пък — при ЕСИ и мисии — също поради значимостта им като част от портфейл от действия. Комисията провежда процедура с координатора на действието и по целесъобразност с независими външни експерти, преди да вземе решение за прекратяване на действието, в съответствие с член 133 от Финансовия регламент.

Член 33

Споразумения за отпускане на безвъзмездни средства

1. В тясно сътрудничество с държавите членки Комисията изготвя образец на споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства между Комисията или съответния орган за финансиране и бенефициерите в съответствие с настоящия регламент. Ако се изисква съществено изменение на образца за споразумение за отпускане на безвъзмездни средства, наред с другото с оглед на по-нататъшно опростяване за бенефициерите, Комисията преразглежда посочения образец на споразумение за отпускане на безвъзмездни средства, както е уместно, в тясно сътрудничество с държавите членки.
2. В споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства се определят правата и задълженията на бенефициерите и на Комисията или на съответния орган за финансиране, в съответствие с настоящия регламент. Те определят също правата и задълженията на правните образувания, които се включват като бенефициери по време на изпълнението на дейността, както и ролята и задачите на координатора.

Член 34

Проценти на финансиране

1. За всички дейности, които се финансират по дадено действие, се прилага единен процент на финансиране. Максималният процент за отделно действие се определя в работната програма.

2. Могат да се възстановят до 100 % от общите допустими разходи за дадено действие по Програмата, с изключение на:
 - а) иновационни действия, при които до 70% от общите допустими разходи могат да се възстановят, с изключение на правните субекти с нестопанска цел, където до 100 % от общите допустими разходи могат да се възстановят;
 - б) действия по съфинансиране на програми, при които, най-малко 30 % ,и в определени и надлежно обосновани случаи , до 70 % от общите допустими разходи могат да се възстановят..
3. Процентите на финансиране, посочени в настоящия член, се прилагат и при действия, при които за цялото действие или за част от него е определено финансиране чрез единна ставка, единични разходи или еднократна сума.

Член 35

Непреки разходи

1. Непреките допустими разходи са в размер на 25% от общите преки допустими разходи, с изключение на преките допустими разходи за подизпълнители, финансова подкрепа за трети страни и всякакви единични разходи или еднократни суми, които включват непреки разходи.

Когато е целесъобразно, непреките разходи, включени в единични разходи или еднократни суми, се изчисляват, като се използва посочената в първа алинея единна ставка, с изключение на единичните разходи за вътрешно фактурирани стоки и услуги, които се изчисляват въз основа на действителните разходи, в съответствие с обичайната практика на бенефициерите за определяне и анализ на разходите.

2. Независимо от параграф 1, ако обаче това е предвидено в работната програма, непреките разходи може да се декларират под формата на еднократна сума или единични разходи.

Член 36

Допустими разходи

1. В допълнение към критериите, посочени в член 186 от Финансовия регламент, при бенефициерите, които получават възнаграждение на базата на проекти, разходите за персонал са допустими до размера на възнаграждението, което лицето би получило за работа по проекти за НИИ, финансирани от национални схеми, включително разходите за социална сигурност и други разходи, включени във възнаграждението на персонала, определен за изпълнение на дейността, произтичащи от националното право или от договора за наемане на работа.

2. Чрез дерогация от член 190, параграф 1 от Финансовия регламент разходите за ресурси, предоставени от трети страни посредством вноски в натура, са допустими до размера на преките допустими разходи на третата страна.

3. Чрез дерогация от член 192 от Финансовия регламент приходите, генерирани от използването на резултатите, не се считат за постъпления от действието.

4. Бенефициерите могат да използват обичайните си счетоводни практики, за да идентифицират и декларират разходите, направени във връзка с дадено действие при спазване на всички условия, посочени в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства, в съответствие с настоящия регламент и член 186 от Финансовия регламент.

5. Чрез дерогация от член 203, параграф 4 от Финансовия регламент сертификатът за финансовите отчети е задължителен при плащането на остатъка, ако сумата, декларирана като действителни разходи и единични разходи, изчислени в съответствие с обичайните практики за определяне и анализ на разходите, е равна на или по-голяма от 325 000 EUR.

Сертификатите за финансови отчети могат да бъдат изготвяни от одобрен външен одитор или, в случая на публични организации – издавани от компетентен и независим държавен служител в съответствие с член 203, параграф 4 от Финансовия регламент.

6. Когато е уместно, за действия, свързани с обучение и мобилност в рамките на действия „Мария Склодовска-Кюри“ финансовото участие на Съюза отчита всички допълнителни разходи на бенефициера, свързани с отпуск по майчинство или родителски отпуск, отпуск по болест, специален отпуск или смяна на наемащата организация или промяна в семейното положение на изследователя по време на срока на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства.

7. Разходите, свързани със свободния достъп, включително плановете за управление на данни, са допустими за възстановяване съгласно предвиденото в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства.

Член 37

Взаимозастрахователен механизъм

1. С настоящия регламент се създава взаимозастрахователен механизъм (наричан по-нататък „механизмът“), който заменя фонда, създаден по силата на член 38 от Регламент (ЕС) № 1290/2013, и е негов правопреемник. Механизмът покрива риска, свързан с несъбирането на суми, които бенефициерите дължат:

- а) на Комисията съгласно Решение № 1982/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽³²⁾;
- б) на Комисията и на органите на Съюза по „Хоризонт 2020“;
- в) на Комисията и на органите за финансиране по Програмата.

Покриването на риска по отношение на органите за финансиране, посочени в буква в) от първата алинея, може да се извършва чрез система за непряко покритие, посочена в приложимото споразумение и съобразена с естеството на органа за финансиране.

2. Механизмът се управлява от Съюза, представляван от Комисията, която действа като изпълнителен агент. Комисията определя специфични правила за дейността на механизма.

3. Бенефициерите правят вноски в размер на 5% от съюзното финансиране за действието. Въз основа на периодични прозрачни оценки Комисията може да повиши тази вноски до 8% или да я намали под 5%. Вноската на бенефициерите в механизма се приспада от първоначалното предварително финансиране и се изплаща на механизма от името на бенефициерите. Посочената вноски при никакви обстоятелства не надвишава сумата на първоначалното предварително финансиране.

4. Вноската на бенефициерите се възстановява при плащането на остатъка.

5. Финансовите постъпления, генерирани от механизма, се добавят към него. Ако постъпленията са недостатъчни, механизмът не се намесва, а Комисията или съответният орган за финансиране събира всяка дължима сума направо от бенефициерите или третите страни.

6. Събраните суми представляват приход, приписан на механизма по смисъла на член 21, параграф 5 от Финансовия регламент. След като приключи усвояването на всички безвъзмездни средства, чийто риск е покрит пряко или непряко от механизма, Комисията събира всички неизплатени суми и ги вписва в бюджета на Съюза съгласно решенията на законодателя.

7. Механизмът може да бъде разширен, така че да обхваща бенефициери на всяка друга пряко управлявана програма на Съюза. Комисията приема условията за участие на бенефициерите на други програми.

Член 38

Собственост и закрила на резултатите

1. Бенефициерите притежават създадените от тях резултати. Те са длъжни да направят всичко необходимо правата, които имат техни служители или други страни във връзка с резултатите, да могат да се упражняват по начин, който е съвместим със задълженията на бенефициерите в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства.

Двама или повече бенефициери притежават съвместно резултатите, когато:

- а) са ги създали съвместно; и

⁽³²⁾ Решение № 1982/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно Седмата рамкова програма на Европейската общност за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности (2007—2013 г.) (ОВ L 412, 30.12.2006 г., стр. 1).

б) не е възможно:

- i) да се установи конкретният принос на всеки отделен бенефициер; или
- ii) резултатите да се разделят при подаване на заявление за правната им закрила, както и при нейното получаване или поддържане.

Съсобствениците договарят в писмен вид разпределението и условията на упражняване на съвместната собственост. Освен ако е договорено друго в споразумението на консорциума или в споразумението за съвместна собственост, всеки съсобственик има право да предостави на трети страни неизключителни лицензи за ползване на съвместно притежаваните резултати (без право на преотстъпване на лицензите), ако останалите съсобственици са уведомени за това предварително и получат справедлива и разумна компенсация. Съсобствениците могат да се договорят в писмен вид вместо съвместна собственост да прилагат друг режим.

2. Бенефициерите, които са получили финансиране от Съюза, осигуряват адекватна закрила на резултатите си, ако закрилата е възможна и обоснована, като вземат предвид всички относими съображения, включително перспективите за търговска реализация и други законни интереси. Когато вземат решения относно закрилата, бенефициерите са длъжни да отчитат и законните интереси на останалите бенефициери по действието.

Член 39

Използване и разпространение на резултатите

1. Всеки бенефициер, който е получил финансиране от Съюза, полага максимални усилия да използва притежаваните от него резултати или да ги предостави на друг правен субект за ползване. Използването може да е пряко от бенефициерите или непряко, по-специално чрез прехвърляне и лицензиране на резултатите в съответствие с член 40.

Работната програма може да предвижда допълнителни задължения за използване на резултатите.

Ако въпреки положените от бенефициера максимални усилия за пряко или непряко използване на резултатите, в срока, определен в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства, резултатите не се използват, бенефициерът е длъжен да използва подходяща онлайн платформа, както е посочено в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства, за да намери заинтересовани страни, които да използват тези резултати. Това задължение може да бъде отменено по искане от бенефициера, ако е оправдано.

2. Бенефициерите разпространяват своите резултати във възможно най-краткия осъществим срок и в общодостъпен формат при спазване на евентуалните ограничения, произтичащи от закрилата на интелектуалната собственост, правилата за сигурност или законните интереси.

Работната програма може да предвижда допълнителни задължения за разпространение на резултатите, като същевременно защитава икономическите и научните интереси на Съюза.

3. Бенефициерите са длъжни да направят всичко необходимо, така че свободният достъп до научните публикации да се прилага съгласно реда и условията, определени в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства. По-специално, бенефициерите са длъжни да направят всичко необходимо, така че те или авторите да запазят достатъчни права върху интелектуалната собственост, за да могат да изпълняват изискванията за свободен достъп.

Свободният достъп до научноизследователски данни е общо правило съгласно реда и условията, определени в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства, като се гарантира възможността за изключения въз основа на принципа „свободен в максималната възможна степен, ограничен само доколкото е необходимо“, като се вземат предвид законните интереси на бенефициерите, включително търговската реализация, както и всякакви други ограничения, като например правила за защита на данните, неприкосновеност на личния живот, поверителност, търговски тайни, конкурентни интереси на Съюза, правила за сигурност или права върху интелектуална собственост.

Работната програма може да предвижда допълнителни стимули или задължения с цел придържане към практиките на отворената наука.

4. Бенефициерите управляват всички научноизследователски данни, генерирани при действие по Програмата, в съответствие с принципите FAIR („Findability“, „Accessibility“, „Interoperability“, „Reusability“, т.е. данните да са лесни за намиране, достъпни, оперативно съвместими и многократно използваеми) и в съответствие със споразумението за отпускане на безвъзмездни средства, и създават план за управление на данните.

Работната програма може да предвижда в случаите, в които е обосновано, допълнителни задължения за използване на Европейския облак за отворена наука за съхраняване на научноизследователски данни и за предоставяне на достъп до такива данни.

5. Бенефициерите, които възнамеряват да разпространят своите резултати, са длъжни да уведомят предварително останалите бенефициери по действието. Всеки друг бенефициер има право да възрази, ако може да докаже, че разпространение на резултатите би накърнило сериозно законните му интереси, свързани с неговите резултати или предходни знания. В такъв случай резултатите не се разпространяват докато не бъдат предприети адекватни действия за защита на тези законни интереси.

6. Освен ако работната програма предвижда друго, предложенията включват план за използване и разпространение на резултатите. Ако очакваното използване на резултатите е свързано с разработване, създаване, производство и предлагане на пазара на продукт или процес, или със създаване и предоставяне на услуга, планът съдържа стратегия за такова използване. Ако планът предвижда използването на резултатите да се осъществява предимно в неасоциирани трети държави, правните субекти са длъжни да обяснят защо това използване може все още да се счита в интерес на Съюза.

Бенефициерите актуализират плана за използване и разпространение на резултатите по време на действието и след неговото приключване в съответствие със споразумението за отпускане на безвъзмездни средства.

7. За целите на мониторинга и на разпространението на резултатите от страна на Комисията или съответния орган за финансиране бенефициерите са длъжни да предоставят всяка поискана информация относно използването и разпространението на своите резултати в съответствие със споразумението за отпускане на безвъзмездни средства. При спазване на законните интереси на бенефициерите, тази информация се прави обществено достояние.

Член 40

Прехвърляне и лицензиране на резултати

1. Бенефициерите могат да прехвърлят собствеността върху своите резултати. Те са длъжни да гарантират, че задълженията им остават в сила и спрямо новия собственик и че той е задължен да прехвърли тези задължения към всеки следващ собственик.

2. Освен ако по отношение на конкретно определени трети страни, включително свързани с бенефициера субекти, е договорено друго в писмен вид или ако това не е възможно съгласно приложимото законодателство, бенефициерите, които възнамеряват да прехвърлят собствеността върху резултатите, са длъжни да уведомят предварително всеки друг бенефициер, който все още има права на достъп до резултатите. Уведомлението трябва да включва достатъчно информация за новия собственик с цел да се даде възможност на всеки бенефициер да прецени последствията от прехвърлянето за своите права на достъп.

Освен ако по отношение на конкретно определени трети страни, включително свързани с бенефициера субекти, е договорено друго в писмен вид, всеки бенефициер има право да възрази срещу прехвърлянето на собственост върху резултатите от друг бенефициер, ако може да докаже, че то ще се отрази неблагоприятно върху неговите права на достъп. В такъв случай прехвърлянето не се осъществява, докато не се постигне споразумение между съответните бенефициери. В споразумението за отпускане на безвъзмездни средства се определят сроковете за това.

3. Бенефициерите могат да предоставят лицензи върху своите резултати или по друг начин да предоставят права за тяхното ползване, включително изключителни права, ако това не засяга спазването на задълженията им. Изключителен лиценз за резултати може да се предостави, ако всички останали заинтересовани бенефициери са съгласни да се откажат от правата си на достъп до тези резултати.

4. Когато това е обосновано, в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства се определя правото на възражение от страна на Комисията или на съответния орган за финансиране срещу прехвърлянето на собствеността върху резултатите или срещу предоставянето на изключителен лиценз във връзка с резултатите, ако:

- а) бенефициерите, които са създали резултатите, са получили финансиране от Съюза;
- б) прехвърлянето или лицензирането се осъществява към правен субект, установен в неасоциирана трета държава; и
- в) прехвърлянето или лицензирането не съответства на интересите на Съюза.

Ако се прилага правото на възражение, бенефициерът е длъжен да направи предварително уведомление за намерението си да прехвърли собствеността върху резултатите или да предостави изключителен лиценз във връзка с резултатите. Ако са въведени мерки за защита на интересите на Съюза, правото на възражение относно прехвърлянето на собствеността или предоставянето на лицензи на конкретно определени правни субекти може да бъде отменено в писмен вид.

Член 41

Права на достъп

1. Исканията за упражняване на права на достъп и отказите от права на достъп се представят в писмен вид.
2. Освен ако с предоставящото лице е договорено друго, правата на достъп не включват право на преотстъпване на лицензите.
3. Преди присъединяването си към споразумението за отпускане на безвъзмездни средства, бенефициерите са длъжни да се уведомят взаимно за евентуалните ограничения върху предоставянето на достъп до своите предходни знания.
4. Ако даден бенефициер вече не участва в дадено действие, това не засяга задълженията му за предоставяне на достъп.
5. Ако даден бенефициер не изпълнява задълженията си, бенефициерите могат да се договорят, че правата на достъп на посочения бенефициер се прекратяват.
6. Бенефициерите са длъжни да предоставят достъп:
 - a) до своите резултати безвъзмездно на всеки друг бенефициер по действието, който се нуждае от тях за изпълнение на собствените си задачи;
 - b) до своите предходни знания на всеки друг бенефициер по действието, който се нуждае от тях за изпълнение на собствените си задачи, при спазване на евентуалните ограничения, упоменати в параграф 3; този достъп се предоставя безвъзмездно, освен ако преди присъединяването си към споразумението за отпускане на безвъзмездни средства бенефициерите са договорили друго;
 - в) до своите резултати и — при спазване на евентуалните ограничения, упоменати в параграф 3 — до своите предходни знания на всеки друг бенефициер по действието, който се нуждае от тях за използване на собствените си резултати; този достъп се предоставя при справедливи и разумни условия, които се договарят.
7. Освен ако бенефициерите са договорили друго, те са длъжни да предоставят достъп до своите резултати и — при спазване на евентуалните ограничения, упоменати в параграф 3 — до своите предходни знания на правен субект, който:
 - a) е установен в държава членка или в асоциирана държава;
 - b) се намира под пряк или непряк контрол на друг бенефициер или под същия пряк или непряк контрол, под който е и този бенефициер, или пряко или непряко контролира този бенефициер; и
 - в) се нуждае от достъпа за използване на резултатите на посочения бенефициер, в съответствие със задълженията на бенефициера за използване на резултатите.

Достъпът се предоставя при справедливи и разумни условия, които се договарят.

8. Искане за достъп с цел използване на резултатите може да се отправи до една година след приключването на действието, освен ако бенефициерите се договорят за различен срок.
9. Бенефициерите, които са получили финансиране от Съюза, предоставят на институциите, органите, службите или агенциите на Съюза безвъзмезден достъп до своите резултати за разработване, изпълнение и мониторинг на политики или програми на Съюза. Достъпът е ограничен до употреба с нетърговска и неконкурентна цел.

Тези права на достъп не обхващат предходните знания на бенефициерите.

При действията в рамките на клъстер „Гражданска сигурност за обществото“ бенефициерите, които са получили финансиране от Съюза, предоставят също безвъзмезден достъп до своите резултати на националните органи на държавите членки за разработване, изпълнение и мониторинг на техни политики или програми в тази област. Достъпът е ограничен до употреба с нетърговска и неконкурентна цел и е предмет на двустранно споразумение, в което са определени специални условия, с които се гарантира, че тези права на достъп се използват единствено за определената цел и че са предвидени съответни задължения за поверителност. Исканата достъп държава членка, институция, орган, служба или агенция на Съюза уведомява всички държави членки за тези искания.

10. Работната програма може по целесъобразност да предвижда допълнителни права на достъп.

Член 42

Специални разпоредби

1. По отношение на действията на ЕНС, действията, свързани с обучение и мобилност, действията за поръчки за продукти в предпазарен стадий, действията за обществени поръчки за новаторски решения, действията по съфинансиране на програми и координационните и спомагателни действия може да се прилагат специални разпоредби относно собствеността, използването и разпространението, прехвърлянето и лицензирането, както и правата на достъп.
2. Специалните разпоредби, посочени в параграф 1, се определят в споразумението за безвъзмездни средства и не променят принципите и задълженията за свободен достъп.

Член 43

Награди

1. Освен ако в настоящата глава е посочено друго, насърчителните награди или наградите за признание по Програмата се присъждат и управляват в съответствие с дял IX от Финансовия регламент.
2. Освен ако в работната програма или в правилата на конкурсите е предвидено друго, всеки правен субект, независимо от мястото си на установяване, може да участва в конкурс.
3. Комисията или съответният орган за финансиране може по целесъобразност да организира конкурси с присъждане на награди с:
 - а) други органи на Съюза;
 - б) трети държави, включително техните научни и технически организации или агенции;
 - в) международни организации; или
 - г) правни субекти с нестопанска цел.
4. Работните програми или правилата на конкурсите включват задължения относно комуникацията и по целесъобразност използването и разпространението, собствеността и правата на достъп до резултатите, включително разпоредби относно лицензите.

ГЛАВА III

Възлагане на обществени поръчки

Член 44

Поръчки

1. Освен ако в настоящата глава е посочено друго, поръчките по Програмата се възлагат в съответствие с дял VII от Финансовия регламент.
2. Поръчките може да са под формата на поръчки за продукти в предпазарен стадий или поръчки за новаторски решения, които Комисията или съответният орган за финансиране извършва от свое име или съвместно с възлагащи органи от държавите членки и асоциираните държави. В такива случаи се прилагат правилата, определени в член 26.

ГЛАВА IV

Операции за смесено финансиране и смесено финансиране

Член 45

Операции за смесено финансиране

Операциите за смесено финансиране, за които е взето решение по Програмата, се изпълняват в съответствие с програмата InvestEU и дял X от Финансовия регламент.

Член 46

Смесено финансиране по линия на „Хоризонт Европа“ и смесено финансиране по линия на ЕСИ

1. Компонентите на смесеното финансиране по линия на „Хоризонт Европа“ и смесеното финансиране по линия на ЕСИ, които представляват безвъзмездни средства и възстановими аванси, подлежат на разпоредбите на членове 34—37.
2. Смесеното финансиране по линия на ЕСИ се изпълнява в съответствие с член 48 от настоящия регламент. Подкрепата в рамките на смесеното финансиране по линия на ЕСИ може да се предоставя, докато действието може да се финансира като операция за смесено финансиране или като операция по финансиране и инвестиране, изцяло обхваната от гаранция на Съюза по програмата InvestEU. Чрез дерогация от член 209 от Финансовия регламент условията, определени в параграф 2 от същия член, и по-специално в букви а) и г), не се прилагат в момента на отпускането на смесено финансиране по линия на ЕСИ.
3. Смесено финансиране по линия на „Хоризонт Европа“ може да се отпуска на действие по съфинансиране на програма, когато съвместна програма на държави членки и асоциирани държави предвижда използването на финансови инструменти в подкрепа на подобрени действия. Оценката и подборът на такива действия се извършва в съответствие с членове 15, 23, 24, 27, 28 и 29. Условията за изпълнение на смесеното финансиране по линия на „Хоризонт Европа“ са съобразени с член 32, по аналогия с член 48, параграф 10 и с всякакви допълнителни и обосновани условия, определени в работната програма.
4. Възстановяванията, включително възстановените аванси и приходите от смесеното финансиране по линия на „Хоризонт Европа“ и от смесеното финансиране по линия на ЕСИ, се считат за вътрешни целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 3, буква е) и член 21, параграф 4 от Финансовия регламент.
5. Смесеното финансиране по линия на „Хоризонт Европа“ и смесеното финансиране по линия на ЕСИ се предоставя по начин, който насърчава конкурентоспособността на Съюза, като същевременно не нарушава конкуренцията на вътрешния пазар.

Член 47

Инструмент „Изследвач“

1. По инструмента „Изследвач“ се отпускат безвъзмездни средства за високорискови авангардни проекти, които се изпълняват от консорциуми или единични бенефициери и имат за цел да развият радикални иновации и нови пазарни възможности. Инструментът „Изследвач“ предоставя подкрепа за най-ранните етапи от научните, технологичните или дълботехнологичните изследвания и развойна дейност, включително доказването на концепцията и прототипите за валидиране на технологиите.

Инструментът „Изследвач“ се изпълнява главно чрез отворена покана за представяне на предложения „отдолу нагоре“ с редовни крайни срокове за годината и предоставя също така конкурентни предизвикателства за разработването на ключови стратегически цели, които изискват дълбоки технологии и радикално мислене.

2. Преходните дейности на инструмента „Изследвач“ имат за цел да помогнат на всички видове изследователи и иноватори да разработят начини за пазарна реализация в Съюза, например демонстрационни дейности и проучвания за осъществимостта, чрез които да се направи оценка на потенциалните бизнес казуси и да се подпомогне създаването на спин-оф и стартиращи предприятия.

Обявяването и съдържанието на поканите за представяне на предложения за преходни дейности на инструмента „Изследвач“ се определят като се вземат предвид целите и бюджета, заложи в работната програма във връзка със съответния портфейл от действия.

Допълнителни безвъзмездни средства с фиксиран размер, които не надвишават 50 000 EUR, може да се отпускат за всяко предложение, което вече е избрано по инструмента „Изследвач“ и когато е целесъобразно за преходни дейности на инструмента „Изследвач“ чрез покана за представяне на предложения, с цел извършване на допълнителни дейности, включително спешни координационни и спомагателни действия за укрепване на общността от бенефициери по даден портфейл, като например оценка на евентуални спин-оф предприятия, потенциални иновации, които създават нови пазари, или разработване на бизнес план. Програмният комитет, създаден в рамките на специфичната програма, се уведомява за такива случаи.

3. Критериите за възлагане, посочени в член 28, се прилагат за инструмента „Изследвач“.

Член 48

Инструментът „Ускорител“

1. Инструментът „Ускорител“ има за цел да подкрепя основно иновации, създаващи нови пазари. Той подкрепя само единични бенефициери и предоставя основно смесено финансиране. При определени условия инструментът може също да предоставя подкрепа във вид само на безвъзмездни средства или само на капитал.

Инструментът „Ускорител“ предлага следните два вида подкрепа:

- а) смесена финансова подкрепа за МСП, включително стартиращи предприятия, и по изключение малки дружества със средна пазарна капитализация, които осъществяват авангардни и революционни иновации, които не са подходящи за банково финансиране;
- б) подкрепа във вид само на безвъзмездни средства за МСП, включително стартиращи предприятия, които осъществяват всякакъв вид иновации — от поетапни до авангардни и революционни иновации — и имат за цел впоследствие да разширят мащаба си;
- в) може да се предоставя също така подкрепа във вид само на капитал за МСП, които не са подходящи за банково финансиране, включително стартиращи предприятия, които вече са получили помощ във вид само на безвъзмездни средства.

Подкрепа във вид само на безвъзмездни средства в рамките на инструмента „Ускорител“ се осигурява единствено при следните кумулативни условия:

- а) проектът включва информация относно капацитета и готовността на заявителя да се разраства;
- б) бенефициерът е стартиращо предприятие или МСП;
- в) подкрепа във вид само на безвъзмездни средства в рамките на инструмента „Ускорител“ се осигурява на бенефициера веднъж в рамките на периода на изпълнение на Програмата и да възлиза най-много на 2,5 млн. евро.

2. Бенефициерът по линия на инструмента „Ускорител“ е правен субект, който отговаря на определението за стартиращо предприятие, МСП или, по изключение, малко дружество със средна пазарна капитализация, готово да разшири своя мащаб, и е установен в държава членка или в асоциирана държава. Предложението може да се представи от бенефициера или с неговото предварително съгласие от едно или повече физически лица или правни субекти, които възнамеряват да учредят бенефициера или да го подпомагат. Във втория случай споразумението за финансиране се подписва само с бенефициера.

3. Всички форми на финансов принос на Съюза, предоставян в рамките на смесено финансиране по линия на ЕСИ, се обхващат и предоставят с едно решение за отпускане на средства.

4. Предложенията се оценяват въз основа на индивидуалните им качества от независими външни експерти и се подбират за финансиране чрез открита покана за представяне на предложения с крайни срокове, въз основа на членове 27, 28 и 29, при спазване на параграф 5 от настоящия член.

5. Представените предложения се оценяват на базата на следните критерии за отпускане:

- а) високи постижения;
- б) въздействие;
- в) равнище на риска при действието, което би възпрепятствало инвестициите, качество и ефикасност на изпълнението и необходимост от подкрепа от Съюза.

6. Със съгласието на съответните заявители Комисията или органите за финансиране, изпълняващи Програмата (включително ОЗИ на ЕИТ), може да представят направо за оценка по критерия за отпускане, посочен в параграф 5, буква в), предложение за действие за иновации и пазарно внедряване, което вече отговаря на критериите, посочени в параграф 5, букви а) и б), при спазване на следните кумулативни условия:

- а) предложението произтича от друго действие, финансирано по „Хоризонт 2020“, от Програмата; или след изследователска пилотна фаза по линия на първата работна програма — от национални и/или регионални програми, като се започва с проучване на търсенето за подобна схема. Подробни разпоредби се установяват в специфичната програма, посочени в член 1, параграф 2, буква а);
- б) предложението се основава на преглед на проекта, извършен в предходните две години, в който предложението е оценено от гледна точка на високите постижения и въздействието, и подлежи на условията и процедурите, описани в работната програма.

7. Знакът „Печат за високи постижения“ може да се присъжда, ако са спазени следните кумулативни условия:

- а) бенефициерът е стартиращо предприятие, малко или средно предприятие или дружество със средна пазарна капитализация;
- б) предложението е било допустимо и е преминало приложимите прагове за критериите за отпускане, посочени в параграф 5, букви а) и б);
- в) дейността би била допустима по иновационно действие.

8. За предложение, което е преминало оценката успешно, независимите външни експерти предлагат съответната подкрепа по линия на инструмента „Ускорител“, като вземат предвид поетия риск, както и ресурсите и времето, необходими за пускане и внедряване на иновацията на пазара.

Комисията има право поради основателни причини да отхвърли предложение, избрано от независимите външни експерти, включително поради несъответствие с целите на политиките на Съюза. Програмният комитет се уведомява за причините за подобно отхвърляне.

9. Компонентът на подкрепата по линия на инструмента „Ускорител“, който представлява безвъзмездни средства или възстановим аванс, не надвишава 70 % от общите допустими разходи за избраното иновационно действие.

10. Условията за изпълнение на компонентите на подкрепата по линия на инструмента „Ускорител“, които представляват капиталово финансиране или подлежащо на връщане подпомагане, се определят в Решение (ЕС) 2021/764.

11. В договора за избраното действие се определят конкретните измерими етапни цели и съответните плащания по предварително финансиране и плащания на траншовете от подкрепата по линия на инструмента „Ускорител“.

При смесено финансиране по линия на ЕСИ дейностите, свързани с иновационно действие, може да започнат и първото плащане по предварително финансиране в рамките на безвъзмездните средства или възстановимият аванс може да се преведе преди изпълнението на други компоненти от отпуснатото смесено финансиране по линия на ЕСИ. Изпълнението на тези компоненти е обвързано с постигането на конкретните етапни цели, определени в договора.

12. В съответствие с договора, ако измеримите етапни цели не са постигнати, действието се спира временно, изменя се или, когато е надлежно обосновано, се прекратява. То може да се прекрати и когато очакваното пазарно внедряване, по-специално в рамките на Съюза, не може да се осъществи.

В извънредни случаи и след консултация с комитета на ЕСИ Комисията има право да реши да увеличи подкрепата по линия на инструмента „Ускорител“, при условие че проектът бъде подложен на преглед от независими външни експерти. Програмният комитет се уведомява за такива случаи.

ГЛАВА V

Експерти

Член 49

Назначаване на независими външни експерти

1. Независимите външни експерти се определят и подбират въз основа на покани за изразяване на интерес от отделни лица и чрез покани, насочени към съответни организации, например научноизследователски агенции, научноизследователски институции, университети, организации за стандартизация, организации на гражданското общество или предприятия, с оглед създаването на база данни с подходящи кандидати.

Чрез дерогация от член 237, параграф 3 от Финансовия регламент Комисията или съответният орган за финансиране може, по изключение и в надлежно обосновани случаи, да избере по прозрачен начин всеки отделен експерт с подходящи умения, който не е включен в базата данни, при условие че в резултат от поканата за изразяване на интерес не са установени подходящи независими външни експерти.

Тези експерти декларират своята независимост и способност да подкрепят целите на Програмата.

2. В съответствие с член 237, параграфи 2 и 3 от Финансовия регламент независимите външни експерти получават възнаграждение въз основа на стандартни условия. Ако това е обосновано и в изключителни случаи, по-специално за конкретни експерти на високо равнище, може да се предостави подходящо ниво на възнаграждение над стандартните условия въз основа на относимите пазарни стандарти. Тази разност се покриват от Програмата.

3. В допълнение към информацията, посочена в член 38, параграфи 2 и 3 от Финансовия регламент имената на оценяващите заявления за безвъзмездни средства независими външни експерти, които са назначени в лично качество, и областта им на компетентност се публикуват най-малко веднъж годишно на уебсайта на Комисията или на органа за финансиране. Тази информация се събира, обработва и публикува в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета⁽³³⁾.

4. Комисията или съответният орган за финансиране предприема подходящи мерки за предотвратяване на конфликти на интереси по отношение на участието на независими външни експерти в съответствие с член 61 и член 150, параграф 5 от Финансовия регламент.

Комисията или съответният орган за финансиране гарантира, че експерт, който е в конфликт на интереси по отношение на въпрос, по който от него се изисква становище, не предоставя оценки, консултации или помощ по този конкретен въпрос.

5. При назначаването на независими външни експерти Комисията или съответният орган за финансиране предприема подходящи мерки, за да постигне балансиран състав в рамките на експертните групи и комисиите за оценка по отношение на уменията, опита, знанията, включително по отношение на специализацията, по-специално по отношение на обществените и хуманитарните науки, географското разнообразие и пола, като взема предвид ситуацията в областта на действието.

6. Когато е целесъобразно, за всяко предложение се осигурява подходящ брой независими външни експерти, за да се гарантира качеството на оценката.

7. Информацията относно равнището на възнаграждение на всички независими външни експерти се предоставя на разположение на Европейския парламент и на Съвета.

ДЯЛ III

МОНИТОРИНГ, КОМУНИКАЦИЯ, ОЦЕНКА И КОНТРОЛ НА ПРОГРАМАТА

Член 50

Мониторинг и докладване

1. Комисията осъществява непрекъснат мониторинг на управлението и изпълнението на Програмата, на специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква а) и на дейностите на ЕИТ. С цел повишаване на прозрачността данните също така се оповестяват публично и по достъпен начин на уебсайта на Комисията в съответствие с последната актуализация. По-специално, данните за проектите, финансирани по линия на ЕНС, европейските партньорства, мисиите, ЕСИ и ЕИТ, се включват в една и съща база данни.

⁽³³⁾ Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39).

Базата данни включва:

- а) обвързани със срокове показатели за ежегодно докладване относно напредъка на Програмата по отношение изпълнението на целите, посочени в член 3, които, заедно с пътищата на въздействие, се съдържат в приложение V;
- б) информация относно равнището на интегриране на социалните и хуманитарните науки, съотношението между по-ниските и по-високите равнища на технологична готовност при съвместните научни изследвания, напредъка в участието на държавите, обхванати от разширяването на участието, географския състав на консорциумите в съвместни проекти, развитието на заплатите на научните изследователи, използването на двуетапна процедура за представяне и оценка, мерките, насочени към улесняване на връзките на сътрудничество в областта на европейските НИИ, използването на процедурата за преразглеждане на оценките и броя и вида на жалбите, равнището на интегриране на въпросите за климата и свързаните с това разходи, участието на МСП, участието на частния сектор, участието на двата пола във финансираните действия, комисиите за оценка, съветите и консултативните групи, печатите за високи постижения, европейските партньорства, както и процентите на съфинансиране, допълващото и кумулативното финансиране от други програми на Съюза, научноизследователските инфраструктури, сроковете за отпускане на безвъзмездни средства, равнището на международно сътрудничество, ангажираността на гражданите и участието на гражданското общество;
- в) равнищата на разходите, групирани на равнище проекти, за да се даде възможност за извършването на специфичен анализ, включително за всяка област на интервенция;
- г) равнището на прекомерно висок брой заявления, по-специално броя на предложенията, съответно за всяка покана за представяне на предложения, техния среден резултат, дела на предложенията над и под праговете за качество.

2. За да се гарантира ефикасната оценка на напредъка на Програмата към постигане на нейните цели, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 55 за изменение на приложение V с оглед на показателите за пътищата на въздействие, когато прецени за необходимо и с оглед на определяне на изходни и целеви стойности, както и допълване на настоящия регламент с разпоредби за създаването на рамка за мониторинг и оценка.

3. Системата за докладване във връзка с качеството на изпълнението осигурява ефикасното, ефективно и навременно събиране на данни за целите на мониторинга на изпълнението и резултатите от Програмата, без да се увеличава административната тежест за бенефициерите. За тази цел се налагат пропорционални изисквания за докладване на получателите на средства от Съюза, включително на равнището на научните изследователи, участващи в дейностите, за да може да се проследи тяхната кариера и мобилност, и когато е целесъобразно — на държавите членки.

4. Качественият анализ на Комисията и на Съюза или на националните органи за финансиране допълва, доколкото е възможно, количествените данни.

5. Мерките, насочени към улесняване на връзките на сътрудничество в сферата на европейските НИИ, се наблюдават и преразглеждат в контекста на работните програми.

Член 51

Информация, комуникация, публичност, както и използване и разпространение на резултатите

1. Получателите на финансиране от Съюза посочват произхода на средствата и осигуряват видимост на финансирането от Съюза, по-специално когато популяризират действията и резултатите от тях (включително за награди), като предоставят последователна, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително на медиите и обществеността.

2. Комисията осъществява информационни и комуникационни дейности по отношение на Програмата, на действията, предприети по Програмата и на получените резултати. Освен това тя предоставя навременна и подробна информация на държавите членки и на бенефициерите. На заинтересованите субекти се предоставят услуги за намиране на партньори, основани на данни и информация от анализи и мрежови връзки, за да образуват консорциуми за съвместни проекти, като се обърне особено внимание на установяването на възможности за създаване на контакти за правните субекти от държави със слаби резултати в областта на НИИ. Въз основа на такива анализи може да се организират специални мероприятия за намиране на партньори в зависимост от конкретните покани за представяне на предложения.

3. Комисията също така изготвя стратегия за разпространение и използване на резултатите за повишаване на достъпността и разпространението на генерираните в рамките на Програмата познания и резултати от НИИ, за да се ускори използването им с оглед на възприемането им от пазара и да се засили въздействието на Програмата.

4. Финансовите ресурси, разпределени на Програмата, допринасят също така за корпоративната комуникация по политическите приоритети на Съюза, както и на дейностите по информация, комуникация, публичност, разпространение и използване на резултатите, доколкото тези приоритети са свързани с целите, посочени в член 3.

Член 52

Оценка на Програмата

1. Оценките на Програмата се извършват своевременно, така че да може да се използват в процеса на вземане на решения относно Програмата, следващата рамкова програма, както и други инициативи, относими към НИИ.
2. Междинната оценка на Програмата се извършва с помощта на независими експерти, подбрани въз основа на прозрачен процес, след като за изпълнението на Програмата се натрупа достатъчно информация, но не по-късно от четири години след започване на посоченото изпълнение. Тя включва анализ на портфейла и оценка на дългосрочното въздействие на предходни рамкови програми и служи като основа за адаптиране на изпълнението или преглед на Програмата, когато е целесъобразно. В нея се прави оценка на ефективността, ефикасността, целесъобразността и съгласуваността на Програмата и на добавената ѝ стойност за Съюза.
3. В края на изпълнението на Програмата, но не по-късно от четири години след края на периода, посочен в член 1, Комисията извършва окончателна оценка на Програмата. Това включва оценка на дългосрочното въздействие на предходни рамкови програми.
4. Комисията публикува и съобщава заключенията от оценките и своите констатации и ги представя на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите.

Член 53

Одити

1. Системата за контрол на Програмата осигурява подходящ баланс между доверието и контрола, като се вземат предвид административните и другите разходи за контрол на всички равнища, особено за бенефициерите. Правилата за одит са ясни, последователни и съгласувани в рамките на цялата Програма.
2. Одитната стратегия на Програмата се основава на финансов одит на представителна извадка от разходите за цялата Програма. Представителната извадка се допълва от подбор въз основа на оценка на рисковете, свързани с разходите. Действията, които получават съвместно финансиране от различни програми на Съюза, се одитират само веднъж, като се обхващат всички съответни програми и приложимите им правила.
3. Освен това Комисията или съответният орган за финансиране може да разчита на одитите на системите и процесите на равнище бенефициер. Тези одити са незадължителни за някои видове бенефициери и с тях се проверяват системите и процесите на даден бенефициер, допълнено от одит на операциите. Те се извършват от компетентен независим одитор, квалифициран да извършва задължителен одит на счетоводни документи в съответствие с Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽³⁴⁾. Одитите на системите и процесите може да се използват от Комисията или от съответния орган за финансиране за определяне на общата увереност относно доброто финансово управление на разходите, както и за преразглеждане на нивото на последващите одити и на сертификатите за финансовите отчети.
4. В съответствие с член 127 от Финансовия регламент Комисията или съответният орган за финансиране може да разчита на одити относно използването на приноса от Съюза, извършени от други независими и компетентни лица или субекти, включително различни от тези, на които институции или органи на Съюза са възложили извършването на одити.
5. Одитите може да се извършват до две години след плащането на остатъка.

⁽³⁴⁾ Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети, за изменение на директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета и за отмяна на Директива 84/253/ЕИО на Съвета (ОВ L 157, 9.6.2006 г., стр. 87).

6. Комисията публикува насоки за одит, които имат за цел да гарантират надеждното и еднакво прилагане и тълкуване на одитните процедури и правила за целия срок на действие на Програмата.

Член 54

Защита на финансовите интереси на Съюза

Когато трета държава участва в Програмата въз основа на решение, прието съгласно международно споразумение, или въз основа на друг правен инструмент, третата държава предоставя правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и Сметната палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия. По отношение на OLAF тези права включват правото да се извършват разследвания, включително проверки и инспекции на място, както е предвидено в Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013.

Член 55

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 50, параграф 2, се предоставя на Комисията до 31 декември 2028 г.
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 50, параграф 2, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно член 50, параграф 2, влиза в сила единствено, ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

ДЯЛ IV

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 56

Отмяна

Регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 се отменят, считано от 1 януари 2021 г.

Член 57

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент не засяга продължаването или промяната на действията, предприети съгласно регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013, които продължават да се прилагат за тези действия до тяхното приключване. Работните планове и действията, предвидени в работните планове, които са приети съгласно Регламент (ЕС) № 1290/2013 и съгласно съответните основни актове на органите за финансиране, продължават да се уреждат от Регламент (ЕС) № 1290/2013 и тези основни актове до своето приключване.
2. Финансовият пакет за Програмата може да покрива и разходи за техническа и административна помощ, необходими, за да се гарантира преходът между Програмата и мерките, приети съгласно Регламент (ЕС) № 1291/2013.

Член 58

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се от 1 януари 2021 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 28 април 2021 година.

За Европейския парламент

Председател

D. M. SASSOLI

За Съвета

Председател

A. P. ZACARIAS

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ОБЩИ РАМКИ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Общите и специфичните цели на Програмата, посочени в член 3 от настоящия регламент, се осъществяват чрез областите на интервенция и общите рамки на дейностите, описани в настоящото приложение и в приложение II от настоящия регламент, както и в приложение I към Решение (ЕС) 2021/764.

1) Стълб I „Високи научни постижения“

Чрез следните дейности по този стълб, в съответствие с член 4, се насърчават високите научни постижения, привличат се най-талантливите хора в Европа, предоставя се подходяща подкрепа за изследователи, които са в начален етап, и се подпомага създаването и разпространението на високи научни постижения, висококачествени знания, методики и умения, технологии и решения на глобалните социални, екологични и икономически предизвикателства. Този стълб допринася и за другите специфични цели на Програмата, посочени в член 3.

- а) ЕНС: осигуряване на привлекателно и гъвкаво финансиране, с което да се даде възможност на талантливи и креативни отделни изследователи, с акцент върху изследователите в начален етап на кариерата си, и на техните екипи да следват най-перспективните направления на границата на научните познания, независимо от гражданството и държавата им на произход и на основата на конкуренция в целия Съюз, почиваща единствено на критерия за високи постижения.

Област на интервенция: Наука, разширяваща границите на познанието.

- б) Действия „Мария Склодовска-Кюри“: осигуряване на нови знания и умения на изследователите чрез мобилност и сътрудничество в различни държави, сектори и дисциплини, подобряване на системите за обучение и кариерно развитие, структуриране и подобряване на институционалните и националните системи за подбор на кадри, като се вземат предвид Европейската харта на изследователите и Кодекса за поведение при подбора на изследователи; по този начин действията „Мария Склодовска-Кюри“ допринасят за полагане на основите на високите постижения на Европа в областта на научните изследвания в цяла Европа, за стимулиране на заетостта, растежа и инвестициите, както и за решаване на настоящите и бъдещите предизвикателства пред обществото.

Области на интервенция: подхранване на високи постижения чрез мобилността на изследователите в различни държави, сектори и дисциплини; развиване на нови умения чрез отличните възможности за обучение на изследователите; укрепване на човешките ресурси и развиването на уменията в рамките на ЕНП; подобряване и улесняване на полезните взаимодействия; популяризиране на обществените кампании.

- в) Научноизследователски инфраструктури: обезпечаване на Европа с устойчиви научноизследователски инфраструктури на световно равнище, които са отворени и достъпни за най-добрите изследователи от Европа и извън нея. Насърчаване на използването на съществуващите научноизследователски инфраструктури, включително финансираните от фондове по линия на политиката на сближаване на Съюза. По този начин повишаване на потенциала на научноизследователската инфраструктура да подпомага напредъка на науката и иновациите и да дава възможност за отворена наука и високи научни постижения, в съответствие с принципите FAIR, наред с дейности, свързани със съответните политики на Съюза и международното сътрудничество.

Области на интервенция: консолидиране и развитие на европейските научноизследователски инфраструктури; откриване, интегриране и свързване на научноизследователските инфраструктури; потенциал за иновации на европейските научноизследователски инфраструктури и дейности за иновации и обучение; укрепване на европейската политика в областта на научноизследователските инфраструктури и международното сътрудничество.

2) Стълб II „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост“

Чрез следните дейности по този стълб, в съответствие с член 4, се подпомагат създаването и по-доброто разпространение на висококачествени нови знания, технологии и устойчиви решения, укрепва се европейската промишлена конкурентоспособност, засилва се въздействието на НИИ при разработването, подкрепата и осъществяването на политиките на Съюза и се допринася за възприемането на новаторски решения в промишлеността, в частност в МСП и стартиращите предприятия, и обществото, чрез които да се атакуват глобалните предизвикателства. Този стълб допринася и за другите специфични цели на Програмата, посочени в член 3.

Социалните и хуманитарните науки се интегрират изцяло във всички клъстери, включително специфичните и специализираните дейности.

За да се постигне максимална степен на въздействие, гъвкавост и полезни взаимодействия, научноизследователските и иновационните дейности са организирани в шест тематични групи (кълъстери), свързани помежду си чрез общоевропейски научноизследователски инфраструктури, които поотделно и заедно насърчават сътрудничеството между различни дисциплини, сектори и политики, както и трансграничното и международното сътрудничество. В стълб II от Програмата трябва да бъдат обхванати дейности с най-различни равнища на технологична готовност, включително ниски равнища на технологична готовност.

Всеки кълъстер допринася за постигането на няколко цели за устойчиво развитие, а редица от целите за устойчиво развитие са подкрепени от повече от един кълъстер.

Научноизследователските и иновационните дейности се изпълняват в рамките на и между следните кълъстери:

- а) Кълъстер „Здравеопазване“: подобряване и опазване на здравето и благосъстоянието на гражданите от всички възрасти чрез генериране на нови знания, разработване на иновативни решения и гарантиране на интегрирането на свързана с пола перспектива, когато е уместно, за предотвратяване, диагностициране, проследяване и лечение на заболявания и разработване на здравни технологии; смекчаване на рисковете за здравето; защита на населението и подкрепа за постигане на добро здраве и благоденствие, по-специално на работното място; по-справедливи, по-устойчиви и по-ефективни от гледна точка на разходите системи за обществено здравеопазване; превенция и справяне със свързани с бедността заболявания; и подкрепа и създаване на възможност за участие на пациентите и самоуправление.

Области на интервенция: здраве през целия живот; екологични и социално-здравни детерминанти; незаразни и редки болести; инфекциозни болести, включително свързани с бедността и пренебрегвани заболявания; инструменти, технологии и цифрови решения в областта на здравето и грижите, включително персонализирана медицина; системи за здравеопазване.

- б) Кълъстер „Култура, творчество и приобщаващо общество“: укрепване на демократичните ценности, включително принципите на правовата държава и основните права; опазване на нашето културно наследство; проучване на потенциала на културните и творческите индустрии и насърчаване на обществено-икономическите трансформации, които допринасят за приобщаването и растежа, включително управление на миграцията и интеграцията на мигрантите.

Области на интервенция: демокрация и управление; култура, културно наследство и творчество; социални и икономически трансформации.

- в) Кълъстер „Гражданска сигурност за обществото“: реагиране на предизвикателствата, породени от продължаващите заплахи за сигурността, включително киберпрестъпността, както и от природни и предизвикани от човека бедствия.

Области на интервенция: устойчиви на бедствия общества; защита и сигурност; киберсигурност.

- г) Кълъстер „Цифрова сфера, промишленост и космическо пространство“: укрепване на капацитета и независимостта на Европа в областта на ключовите базови технологии за цифровизация и производство, както и в областта на космическите технологии, по цялата верига на стойността; изграждане на конкурентоспособна, цифрова, нисковъглеродна и кръгова промишленост; гарантиране на устойчиви доставки на суровини; разработване на авангардни материали и осигуряване на основа за напредък и иновации по отношение на глобалните обществени предизвикателства.

Области на интервенция: производствени технологии; ключови цифрови технологии, включително квантови технологии; нововъзникващи базови технологии; авангардни материали; изкуствен интелект и роботика; интернет от следващо поколение; авангардни изчислителни технологии и технологии на големите информационни масиви; кръгови отрасли; нисковъглеродна и чиста промишленост; космическо пространство, включително наблюдение на Земята.

- д) Кълъстер „Климат, енергия и мобилност“: борба с изменението на климата чрез по-добро разбиране на причините, развитието, рисковете, въздействията и възможностите и чрез превръщане на секторите на енергетиката и транспорта в по-благоприятни за климата и околната среда, по-ефикасни и по-конкурентоспособни, по-интелигентни, по-безопасни и по-устойчиви, насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници и енергийната ефективност, подобряване на устойчивостта на Съюза спрямо външни сътресения и адаптиране на общественото поведение с оглед на ЦУР.

Области на интервенция: наука за климата и решения в областта на климата; енергийни доставки; енергийни системи и мрежи; сгради и промишлени съоръжения в енергиен преход; общности и градове; конкурентоспособност на промишлеността в областта на транспорта; чист, безопасен и физически достъпен транспорт и мобилност; интелигентна мобилност; съхраняване на енергия.

- е) Кълъстер „Храни, биоикономика, природни ресурси, селско стопанство и околна среда“: опазване на околната среда, възстановяване, устойчиво управление и използване на природните и биологичните ресурси от сушата, вътрешните води и морето, за да се спре загубата на биологично разнообразие, да се осигури продоволствената и хранителната сигурност за всички и преходът към нисковъглеродна кръгова икономика с ефикасно използване на ресурсите и устойчива биоикономика.

Области на интервенция: наблюдение на околната среда; биологично разнообразие и природни ресурси; селско стопанство, горско стопанство и селски райони; морета, океани и вътрешни води; продоволствени системи; иновационни системи, основаващи се на биотехнологии в биоикономиката на Съюза; кръгови системи.

- ж) Преки действия на JRC извън ядрената област: създаване на висококачествени научни доказателства, които да се използват за ефикасни и достъпни качествени публични политики. Новите инициативи и предложения за правни актове на Съюза имат нужда от прозрачни, всеобхватни и балансирани доказателства, за да бъдат разумно изготвени, а изпълнението на политиките се нуждае от доказателства, за да бъде измервано и наблюдавано. JRC предоставя на политиките на Съюза независими научни данни и техническа подкрепа през целия цикъл на политиката. JRC насочва своите научни изследвания към политическите приоритети на Съюза.

Области на интервенция: засилване на основата на знанията за създаването на политики; глобални предизвикателства (здравеопазване; култура, творчество и приобщаващо общество; гражданска сигурност за обществото; цифрова сфера, промишленост и космическо пространство; климат, енергия и мобилност; храни, биоикономика, природни ресурси, селско стопанство и околна среда); иновации, икономическо развитие и конкурентоспособност; високи научни постижения; териториално развитие и подкрепа на държавите членки и регионите.

3) Стълб III „Иновативна Европа“

Чрез следните дейности по този стълб, в съответствие с член 4, се насърчават всички форми на иновации, включително нетехнологичните иновации, на първо място в рамките на МСП, включително стартиращи предприятия, чрез улесняване на технологичното развитие, представянето и предаването на знания и се укрепва внедряването на новаторски решения. Този стълб допринася и за другите специфични цели на Програмата, посочени в член 3. ЕСИ работи основно посредством два инструмента: „Изследвач“, прилаган главно чрез съвместни научни изследвания, и „Ускорител“.

- а) ЕСИ се съсредоточава основно върху водещите до пробив и революционни иновации, като насочва вниманието си по-специално към иновациите, създаващи пазари, и същевременно подкрепя всички видове иновации, включително поетапните иновации.

Области на интервенция: инструмент „Изследвач“ за авангардни научни изследвания, който подкрепя бъдещи и нововъзникващи технологии, водещи до пробив, създаващи пазари, и/или „дълбоки“ технологии; инструментът „Ускорител“, който има за цел да се преодолее недостигът от финансиране между крайните етапи на научноизследователските и иновационните дейности и възприемането на иновациите от пазара, за ефективно внедряване на водещи до пробив иновации, които създават нови пазари, и за разрастване на дружества, когато пазарът не предоставя надеждно финансиране; допълнителни дейности на ЕСИ, като например награди, стипендии и бизнес услуги с добавена стойност.

- б) Европейски екосистеми за иновации

Области на интервенция: дейности, включващи по-специално свързване, където е уместно в сътрудничество с ЕИТ, с национални и регионални участници в областта на иновациите и подкрепа за прилагането на съвместни трансгранични иновационни програми от държавите членки, регионите и асоциираните държави — от обмена на опит и знания относно регулирането на иновациите и усъвършенстването на междуличностните умения в областта на иновациите до научноизследователските и иновационни дейности, включително отворените или водените от потребителите иновации — за да се повиши ефективността на европейската система за иновации. Това следва да се изпълнява в полезно взаимодействие, наред с другото, с подкрепата по линия на ЕФРР за иновационни екосистеми и междурегионални партньорства по теми, свързани с интелигентната специализация.

- в) Европейски институт за иновации и технологии

Области на интервенция (определени в приложение II): устойчиви екосистеми за иновации в цяла Европа; иновационни и предприемачески умения в перспективата на учене през целия живот, включително повишаване на капацитета на висшите училища в цяла Европа; нови решения за пазара с цел справяне с глобалните предизвикателства; полезни взаимодействия и добавена стойност в рамките на Програмата.

4) Част „Разширяване на участието и засилване на ЕНП“

Чрез следните дейности с тази част се преследват конкретните цели, посочени в член 3, параграф 2, буква г). Тази част допринася и за другите специфични цели на Програмата, посочени в член 3. Тази част се намира в основата на цялата Програма и подпомага дейности, допринасящи за привличане на таланти, насърчаване на движението на мозъци и предотвратяване на изтичането на мозъци, за една Европа, която се основава в по-голяма степен на знанието и иновациите, защита равенството между половете и стои начело на световната конкуренция, като стимулира транснационалното сътрудничество и така оптимизира националните предимства и потенциал навсякъде в Европа в рамките на едно добре функциониращо ЕНП, в което знанията и висококвалифицираната работна ръка се движат свободно и балансирано, резултатите от НИИ се разпространяват широко, разбират се и се посрещат с доверие от информирани граждани и са в услуга на обществото като цяло и в което политиката на Съюза, по-специално в областта на научните изследвания и иновациите, се основава на висококачествени научни доказателства.

Настоящата част също така подпомага дейности, насочени към подобряване на качеството на предложенията от правни субекти от държави със слаби резултати в областта на НИИ, например професионални предварителни проверки и консултации във връзка с предложенията, и към насърчаване на дейностите на националните звена за контакт в подкрепа за създаването на международни мрежи, както и дейности, насочени към подкрепа на правни субекти от държави със слаби резултати в областта на НИИ да се присъединят към вече избрани съвместни проекти, в които не участват правни субекти от тези държави.

Области на интервенция: разширяване на участието и разпространяване на високи научни постижения, включително чрез формиране на екипи, изграждане на връзки, катедри на ЕНП, европейско сътрудничество в областта на науката и технологиите (COST), инициативи за високи научни постижения и дейности за насърчаване на „движението на мозъци“; реформиране и засилване на европейската система за НИИ, включително например чрез подкрепа за реформите в националните политики в областта на НИИ, осигуряване на привлекателна кариерна среда за изследователите и подкрепа за равенството между половете и гражданската наука.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУТ ЗА ИНОВАЦИИ И ТЕХНОЛОГИИ (ЕИТ)

При изпълнението на дейностите по Програмата на ЕИТ се прилага следното:

1) Обосновка

Както ясно се посочва в доклада на Групата на високо равнище за постигането на максимално въздействие от програмите на Съюза за НИИ (Група на високо равнище „Лами“), пътят напред е да се „образоваме за бъдещето и да инвестираме в хора, които ще осъществят промяната“. По-специално европейските висши училища са приканени да стимулират предприемаческия дух, да разрушават междудисциплинарите граници и да институционализират силното интердисциплинарно сътрудничество между академичните и промишлените среди. Според последните проучвания достъпът до талантиви кадри е безспорно най-важният фактор, който влияе върху избора на място на европейските стартиращи предприятия. Предприемаческото обучение, възможностите за образование и развитието на творчески умения играят ключова роля в изграждането на бъдещи иноватори и в развитието на способностите на съществуващите такива да разраснат бизнеса си до по-успешни нива. Основни съставки за развиването на екосистеми за иновации са достъпът до талантиви предприемачи и до професионални услуги, капитал и пазари на равнището на Съюза, както обединяването на ключови участници в областта на иновациите около обща цел. Необходимо е координиране на усилията в целия Съюз, за да се създаде критична маса от взаимосвързани предприемачески клъстери и екосистеми в целия Съюз.

Днес ЕИТ е най-голямата интегрирана екосистема за иновации на Европа, която обединява, но не се ограничава до партньори от бизнеса, научноизследователските среди и образованието. ЕИТ продължава да подкрепя своите ОЗИ, които представляват широкомащабни европейски партньорства, работещи по конкретни глобални предизвикателства, и ще укрепва екосистемите за иновации около тях. Той осъществява това, като подпомага интегрирането на образованието, НИИ, следващи най-високите стандарти, създавайки по този начин среда, благоприятстваща иновациите, и като насърчава и подкрепя предприемачи от ново поколение и стимулира създаването на иновативни дружества в тясно взаимодействие и взаимно допълване с Европейския съвет по иновациите (ЕСИ).

Навсякъде в Европа все още са нужни усилия за развиването на екосистеми, в които изследователите, иноваторите, промишлените сектори и държавните администрации да могат да си взаимодействат лесно. Екосистемите за иновации всъщност все още не работят оптимално по редица причини:

- а) взаимодействието между участниците в иновациите все още е пречатвано от организационните, регулаторни и културни бариери помежду им;
- б) усилията за укрепване на екосистемите за иновации все още се нуждаят от координация и ясен фокус върху конкретни цели и въздействие.

С цел преодоляване на бъдещите обществени предизвикателства, възползване от възможностите за нови технологии и допринасяне за екологичния и устойчив икономически растеж, създаването на работни места, конкурентоспособността и благосъстоянието на гражданите на Европа е необходимо допълнително да се засили капацитетът на Европа за иновации посредством: укрепване на съществуващата среда и насърчаване на създаването на нова среда, благоприятстваща сътрудничеството и иновациите; укрепване на капацитета за иновации на академичния и научноизследователския сектор; подкрепа за новото поколение предприемачи; стимулиране на създаването и развитието на иновативни проекти, както и засилване на видимостта и признанието сред широката общественост за финансираните от Съюза научноизследователски и иновационни дейности, по-специално по отношение на финансирането от ЕИТ.

Характерът и мащабът на свързаните с иновациите предизвикателства изискват свързване и мобилизиране на действащите лица и ресурсите в европейски мащаб, като се поощрява трансграничното сътрудничество. Необходимо е да се премахне изолацията по дисциплини и по вериги за създаване на стойност, както и да се насърчи създаването на благоприятна среда за ефективен обмен на знания и експертен опит с цел развитие и привличане на талантиви предприемачи. Стратегическата иновационна програма на ЕИТ гарантира съгласуваност с предизвикателствата на Програмата, както и взаимно допълване с ЕСИ.

2) Области на интервенция

2.1. Устойчиви екосистеми за иновации в цяла Европа

В съответствие с Регламента относно ЕИТ и стратегическата иновационна програма на ЕИТ, ЕИТ играе важна роля в укрепването на устойчивите, основани на предизвикателствата екосистеми за иновации в цяла Европа. По-специално, ЕИТ продължава да действа най-вече чрез своите ОЗИ, широкомащабните европейски партньорства, които работят по конкретни обществени предизвикателства. Той продължава да усъвършенства екосистемите за иновации около тях, като ги отваря и насърчава интеграцията на научни изследвания, иновации и образование. Освен това ЕИТ укрепва екосистемите за иновации в цяла Европа, като разширява своята Регионална иновационна схема (RIS). ЕИТ работи с екосистеми за иновации, които демонстрират висок потенциал за иновации, на базата на стратегия, тематична съгласуваност и предвиджано въздействие, в близко взаимодействие със стратегиите и платформите за интелигентна специализация:

Обща насоченост:

- а) повишаване на ефективността и на отвореността към нови партньори на съществуващите общности на знание и иновации, улесняване на прехода към финансова самостоятелност в дългосрочен план и анализиране на необходимостта от създаване на нови такива за справяне с глобалните предизвикателства. Конкретните тематични области са определени в стратегическата иновационна програма на ЕИТ, като се вземе предвид стратегическото планиране;
- б) ускоряване на високите постижения в региони на държави, посочени в стратегическата иновационна програма на ЕИТ в тясно сътрудничество със структурните фондове и други съответни програми на Съюза, когато е целесъобразно.

2.2. Иновационни и предприемачески умения в перспективата на учене през целия живот, включително повишаване на капацитета на висшите училища в цяла Европа

Образователните дейности на ЕИТ са подсилени с цел насърчаване на иновациите и предприемачеството чрез целенасочено образование и обучение. Засиленият акцент върху развитието на човешкия капитал се основава на разширяването на съществуващите образователни програми на ОЗИ на ЕИТ с цел на студентите и професионалистите да продължават да се предлагат висококачествени учебни програми, базирани на иновации, творчество и предприемачество, в съответствие по-специално със стратегията на Съюза за промишленост и умения. Тук могат да участват изследователи и иноватори, подпомагани по други части на Програмата, особено по МСК. ЕИТ подпомага също модернизираният на висшите училища в цяла Европа и тяхната интеграция в екосистемите за иновации чрез стимулиране и увеличаване на предприемаческия им потенциал и капацитет и насърчаването им по-добре да предвиждат изискванията за нови умения;

Обща насоченост:

- а) разработване на иновативни учебни програми, които отчитат бъдещите потребности на обществото и промишлеността, и междудисциплинарни програми, които да се предлагат на студентите, предприемачите и специалистите в цяла Европа и извън нея, в които специализираните знания и специфичните за секторите знания се съчетават с предприемачески и иновационни умения, като например високотехнологични умения в областта на цифровите и устойчивите ключови базови технологии;
- б) укрепване и разширяване на обозначението ЕИТ с цел повишаване на видимостта и признанието на образователните програми на ЕИТ, основани на партньорства между различните висши училища, научноизследователски центрове и предприятия, като същевременно се повишава качеството като цяло чрез предлагане на учебни програми за учене чрез практика и целенасочено предприемаческо обучение, както и международна, междунституционална и междусекторна мобилност;
- в) развитие на капацитета на сектора за висше образование за иновации и предприемачество, като се използва и насърчава експертният опит на общността на ЕИТ за свързване на образование, научни изследвания и бизнес;
- г) укрепване на ролята на общността от бивши възпитаници на ЕИТ като пример за подражание за новите студенти и влиятелно средство за комуникация на въздействието на ЕИТ.

2.3. Нови решения за пазара с цел справяне с глобалните предизвикателства

ЕИТ улеснява, дава възможност и награждава предприемачите, иноваторите, изследователите, преподавателите, студентите и други участници областта на иновациите, като същевременно гарантира интегрирането на принципа на равенство между половете, в съвместната им работа в междудисциплинарни екипи, които генерират идеи и ги превръщат както в поетапни, така и в революционни иновации. Дейностите се характеризират с отворен иновационен и трансграничен подход с акцент върху включването на съответни дейности от Триъгълника на знанието, които са необходими за техния успех (като например популяризаторите на даден проект могат да подобрят достъпа си до специално квалифицирани висшисти, водещи потребители, стартиращи предприятия с иновативни идеи, предприятия извън вътрешния пазар със съответни допълващи активи и т.н.);

Обща насоченост

- а) подкрепа за разработването на нови продукти, услуги и пазарни възможности, където участниците в Триъгълника на знанието си сътрудничат за намиране на решения на глобални предизвикателства;
- б) пълно интегриране на цялата верига за създаване на стойност в областта на иновациите: от студента до предприемача, от идеята до продукта, от лабораторията до клиента. Това включва подкрепа за стартиращите предприятия и за разрастващите се предприятия;

- в) предоставяне на услуги и подкрепа на високо равнище на иновативни предприятия, включително техническа помощ за прецизирането на продукти и услуги, наставничество по същество, подкрепа за привличане на целеви клиенти и набиране на капитал с цел бързо достигане до пазара и ускоряване на растежа им.

2.4. Полезни взаимодействия и добавена стойност в Програмата

ЕИТ увеличава усилията си за мобилизиране на полезните взаимодействия и взаимното допълване между съществуващи ОЗИ и с различни участници и инициативи на равнището на Съюза и на глобално равнище и ще разшири своята мрежа от сътруднически си организации на стратегическо и оперативнo ниво, като същевременно избягва дублирането.

Обща насоченост

- а) тясно сътрудничество с EIC и програмата InvestEU при рационализирането на подкрепата (по-специално финансиране и услуги), което се предлага на иновативните предприятия на етапите на създаване и на разрастване на предприятието, особено чрез ОЗИ;
- б) планиране и изпълнение на дейностите на ЕИТ с цел максимално оползотворяване на полезните взаимодействия и взаимното допълване с други части на Програмата;
- в) ангажиране с държавите членки, както на национално, така и на регионално равнище, установяване на структуриран диалог и координиране на усилията за използване на полезните взаимодействия с национални и регионални инициативи, включително стратегии за интелигентна специализация, като се разглеждат и възможностите за прилагане на европейските екосистеми за иновации с цел определяне, споделяне и разпространение на най-добрите практики и изводи;
- г) споделяне и разпространение на иновативните практики и знания в цяла Европа и отвъд нейните граници с цел допринасяне за политиката в областта на иновациите в Европа в координация с други части от Програмата;
- д) осигуряване на принос към обсъждането на иновационната политика и към формулирането и прилагането на политическите приоритети на Съюза чрез непрекъсната работа със съответните служби на Комисията, други програми на Съюза и заинтересованите страни по тях, както и допълнително изследване на възможностите в рамките на инициативите за прилагане на политиките;
- е) използване на полезните взаимодействия с други програми на Съюза, включително подпомагащите развитието на човешкия капитал и иновациите (като например COST, ЕСФ+, ЕФРР, „Творческа Европа“ и COSME плюс/единен пазар, програмата InvestEU);
- ж) изграждане на стратегически съюзи с ключови субекти в областта на иновациите на равнището на Съюза и на международно равнище, и подкрепа на ОЗИ с цел сътрудничество и връзки с основни партньори от Триъгълника на знанието от трети държави с цел отваряне на нови пазари за подпомагани от ОЗИ решения и привличане на финансиране и таланти от други страни. Участието на трети държави се насърчава, като се зачитат принципите на реципрочност и взаимна полза.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРТНЬОРСТВА

Подборът и изпълнението, мониторингът, оценката и постепенното прекратяване или подновяването на европейските партньорства се извършват въз основа на следните критерии:

1. Подбор

Представяне на доказателства, че европейското партньорство е по-ефективно при постигане на съответните цели на Програмата благодарение на участието и ангажимента на партньорите, по-специално в осигуряването на ясно въздействие за Съюза и неговите граждани, в частност с оглед на отговора на глобалните предизвикателства и целите на НИИ, осигуряването на конкурентоспособността на Съюза, на устойчивост и на принос за укрепването на ЕНП, както и, по целесъобразност, на международните ангажименти;

В случай на институционализирани европейски партньорства, създадени в съответствие с член 185 от ДФЕС, е задължително участието на най-малко 40 % от държавите членки:

- а) съгласуваност и полезни взаимодействия на европейското партньорство в рамките на НИИ на Съюза при възможно най-голямо спазване на правилата на Програмата;
- б) прозрачност и отворен характер на европейското партньорство по отношение на набиеляването на приоритетите и целите във връзка с очакваните резултати и въздействие, както и във връзка с участието на партньорите и заинтересованите страни от цялата верига на стойността, от различните сектори, среди и дисциплини, включително международните, когато е това е приложимо и не вреди на европейската конкурентоспособност; ясни условия за насърчаване на участието на МСП и за разпространение и използване на резултатите, в частност от МСП, включително чрез организации посредници;
- в) предварителна демонстрация на допълняемостта и насочеността на европейското партньорство, включително обща стратегическа визия за неговите цели. Тази визия включва по-специално:
 - i) определяне на измерими очаквани продукти, резултати и въздействия в рамките на конкретен график, включително ключова икономическа и/или обществена стойност за Съюза;
 - ii) демонстрация на очакваните качествени и значими количествени ефекти на ливъридж, включително метод за измерване на ключовите показатели за качество;
 - iii) подходи за осигуряване на гъвкавост на изпълнението и за приспособяване към променящите се нужди на политиката, обществото и/или пазара, или към напредъка на науката за повишаване на съгласуваността на политиките на регионално и национално равнище, както и на равнището на Съюза;
 - iv) стратегии за оттегляне и мерки за постепенното прекратяване на участието в Програмата;
- г) предварителна демонстрация на дългосрочния ангажимент на партньорите, включително минимален дял на публичните и/или частните инвестиции.

В случай на институционализирано европейско партньорство, установено в съответствие с член 185 или 187 от ДФЕС, финансовите вноски и/или вноските в натура от партньорите, различни от Съюза, са равни на най-малко 50 % и може да достигнат до 75 % от общите поети бюджетни задължения на европейското партньорство. За всяко такова институционализирано европейско партньорство част от приноса от страна на партньорите, различни от Съюза, ще бъде под формата на финансови вноски. За партньори, различни от Съюза и участващите държави, финансовите вноски следва да бъдат насочени на първо място към покриване на административните разходи, както и към координирането и подкрепата на други неконкурентни дейности.

2. Изпълнение:

- а) системен подход, който гарантира активното участие на държавите членки на ранен етап и постигането на очакваните въздействия на европейското партньорство чрез гъвкаво прилагане на съвместни действия с висока добавена стойност на Съюза, също излизащи извън рамките на съвместни покани за представяне на предложения за научноизследователски и иновационни дейности, включително свързаните с възприемането от пазара, нормативната уредба и политиката;
- б) подходящи мерки, които гарантират непрекъснато отворения характер на инициативата и прозрачността при изпълнението, в частност за определяне на приоритетите и за участие в покани за представяне на предложения, информация относно функционирането на управлението, видимо присъствие на Съюза, комуникационни и информационни мерки, разпространение и използване на резултатите, включително ясна стратегия за свободен достъп/потребителска стратегия по веригата на стойността; подходящи мерки за информиране на МСП и насърчаване на тяхното участие;

- в) координация или съвместни дейности с други съответни инициативи в областта на НИИ за осигуряване на оптимално равнище на взаимовръзки и гарантиране на ефективно взаимодействие, наред с другото за преодоляване на възможните препятствия пред изпълнението на национално равнище и за повишаване на ефективността на разходите;
- г) ангажменти за финансови вноски и/или вноски в натура от всеки партньор в съответствие с националните разпоредби през целия срок на действие на инициативата;
- д) в случай на институционализирано европейско партньорство, достъп на Комисията до резултатите и друга свързана с действието информация за целите на разработването, изпълнението и мониторинга на политиките или програмите на Съюза.

3. Мониторинг:

- а) система за мониторинг в съответствие с член 50, с цел проследяване на напредъка в осъществяването на конкретните цели на политиката, резултати и ключови показатели за качество на изпълнението, които позволяват текуща оценка на постиженията, въздействието и потенциалните нужди от коригиращи мерки;
- б) периодично целенасочено докладване на количествените и качествените ефекти на ливъридж, включително по отношение на финансовите вноски и вноските в натура, за които са поети ангажменти или които са действително предоставени, видимостта и мястото в международен контекст, както и въздействието върху свързаните с НИИ рискове на инвестициите от частния сектор;
- в) подробна информация за процеса на оценяване и за резултатите от него при покани за представяне на предложения в рамките на европейски партньорства, която се предоставя своевременно за ползване в достъпна обща електронна база данни.

4. Оценка, постепенно прекратяване и подновяване:

- а) оценка на въздействията, постигнати на съюзно и национално равнище във връзка с определените цели и ключови показатели за качество на изпълнението, която се използва за посочената в член 52 оценка на Програмата, включително оценка на най-ефективния начин на интервенция чрез политиката за евентуално бъдещо действие; и мястото на евентуалното подновяване на дадено европейско партньорство в общия контекст на европейските партньорства и неговите приоритети във връзка с политиката;
 - б) при липса на подновяване, подходящи мерки, осигуряващи постепенното прекратяване на финансирането по Програмата в съответствие с предварително договорените условия и срокове с правно ангажираните партньори, без да се засяга възможността за продължаване на транснационалното финансиране по линия на национални програми или други програми на Съюза и без да се засягат частните инвестиции и текущите проекти.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

ПОЛЕЗНИ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ С ДРУГИ ПРОГРАМИ НА СЪЮЗА

Полезните взаимодействия с други програми на Съюза се основават на взаимното допълване между структурата и целите на програмите, както и на съвместимостта на правилата и процесите за финансиране на равнището на изпълнението.

Финансирането от Програмата се използва само за финансиране на научноизследователски и иновационни дейности. Стратегическо планиране гарантира съгласуването на приоритетите за различните програми на Съюза и осигурява последователни възможности за финансиране на различните етапи от цикъла на НИИ. Мисиите и европейските партньорства се възползват, наред с другото, от взаимодействията с други програми и политики.

Внедряването на научноизследователски резултати и новаторски решения, разработени в Програмата, се улеснява с подкрепата на други програми на Съюза, по-специално чрез стратегии за разпространение и използване, трансфер на знания, източници на допълнително и кумулативно финансиране и съпътстващи мерки на политиката. Финансирането на научноизследователските и иновационни дейности се ползва от хармонизирани правила, които са разработени така, че да осигурят добавена стойност на Съюза, да избягват припокривания с различни програми на Съюза и да са насочени към максимална ефективност и административно опростяване.

В следващите параграфи се посочва по-подробно как се осъществяват полезните взаимодействия между Програмата и различните програми на Съюза:

1. Полезните взаимодействия с Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) по линия на общата селскостопанска политика (ОСП) гарантират, че:
 - а) нуждите на селскостопанския сектор и на селските райони в Съюза, свързани с НИИ, се определят, например, в рамките на Европейското партньорство за иновации „Селскостопанска производителност и устойчивост“ и се отразяват както в стратегическото планиране на Програмата, така и в работните програми;
 - б) ОСП използва по най-добър начин резултатите от НИИ и насърчава използването, прилагането и внедряването на новаторски решения, включително произтичащи от проекти, които са финансирани по линия на рамковите програми за НИИ, от Европейското партньорство за иновации „Селскостопанска производителност и устойчивост“ и съответните ОЗИ на ЕИТ;
 - в) ЕЗФРСР подпомага възприемането и разпространението на знания и решения, които произтичат от резултатите от Програмата и водят до по-динамичен селскостопански сектор и до нови възможности за развитие на селските райони.
2. Полезните взаимодействия с Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА) гарантират, че:
 - а) Програмата и ЕФМДРА са тясно взаимосвързани, тъй като потребностите на Съюза от НИИ в областта на мореплаването и интегрираната морска политика се реализират посредством стратегическото планиране на Програмата;
 - б) ЕФМДРА подкрепя разгръщането на нови технологии и новаторски продукти, процеси и услуги, по-специално такива, които произтичат от Програмата в областта на мореплаването и интегрираната морска политика; ЕФМДРА също така насърчава събирането, обработването и мониторинга на теренни данни и разпространява резултатите от съответните действия, подпомагани по линия на Програмата, което от своя страна допринася за изпълнението на общата политика в областта на рибарството, интегрираната морска политика на ЕС, международното управление на океаните и международните ангажменти.
3. Полезните взаимодействия с Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) гарантират, че:
 - а) с цел да се укрепи ЕНП и да се допринесе за ЦУР механизмите за алтернативно и кумулативно финансиране по линия на ЕФРР и Програмата се използват за подкрепа на дейности, осигуряващи връзка по-специално между стратегиите за интелигентна специализация и високите постижения в областта на НИИ, в т.ч. съвместни трансрегионални/транснационални програми и общоевропейски научноизследователски инфраструктури;
 - б) ЕФРР се съсредоточава, наред с другото, върху развитието и укрепването на регионалните и местните екосистеми за НИИ, мрежите и трансформацията на промишлеността, включително подкрепата за изграждането на капацитет за НИИ и възприемането на резултатите и разгръщането на нови технологии и новаторски по-благоприятни за климата решения от рамковите програми за НИИ чрез ЕФРР.

4. Ползните взаимодействия с Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) гарантират, че:
 - а) чрез национални или регионални програми ЕСФ+ може да включи и да разпространява за широко използване иновативни учебни планове, подкрепяни от Програмата, за да се предоставят на хората умения и компетентности, необходими за променящите се изисквания на трудовия пазар;
 - б) механизмите за алтернативно и комбинирано финансиране по линия на ЕСФ+ могат да се използват в подкрепа на дейностите на Програмата, които насърчават развитието на човешкия капитал в областта на НИИ с цел укрепване на ЕНП;
 - в) ЕСФ+ включва иновативни технологии и нови бизнес модели и решения, по-специално произтичащи от Програмата, с цел да се допринесе за постигането на иновативни, ефикасни и устойчиви здравни системи и да се улесни достъпът до по-качествено и по-безопасно здравно обслужване за европейските граждани.
5. Ползните взаимодействия с програмата EU4Health гарантират, че:
 - а) нуждите на Съюза от НИИ в областта на здравеопазването се определят и установят в стратегическото планиране на Програмата;
 - б) Програмата EU4Health допринася за осигуряване на най-оптималното използване на резултатите от научните изследвания, по-специално на резултатите от Програмата.
6. Ползните взаимодействия с Механизма за свързване на Европа (МСЕ) гарантират, че:
 - а) нуждите от НИИ в областта на транспорта, енергетиката и в цифровия сектор в рамките на Съюза се определят и отразяват чрез стратегическото планиране на Програмата;
 - б) МСЕ подкрепя широкомащабното разгръщане и внедряване на иновативни нови технологии и решения в областта на транспорта, енергетиката и цифровата физическа инфраструктура, и по-специално такива, които произтичат от рамковите програми за НИИ;
 - в) обменът на информация и данни между Програмата и проекти по линия на МСЕ е улеснен — например чрез изтъкване на технологии от Програмата с висока пазарна готовност, които могат да се разгърнат още повече чрез Механизма за свързване на Европа.
7. Ползните взаимодействия с програмата „Цифрова Европа“ гарантират, че:
 - а) като се има предвид, че няколко тематични области, обхванати от Програмата и от програмата „Цифрова Европа“, се доближават, видът на действията, които ще бъдат подпомогани, очакваните от тях резултати и тяхната логика на интервенция са различни и се допълват взаимно;
 - б) нуждите от НИИ, свързани с цифровите аспекти на Програмата, се определят и отразяват в стратегическото планиране на Програмата; това включва например НИИ в областта на високопроизводителните изчислителни технологии, изкуствения интелект, киберсикурността, технологиите на разпределения регистър, квантовите технологии, съчетаващи цифровите технологии с други базови технологии и нетехнологични иновации; подкрепа за разрастването на дружествата, които въвеждат водещи до пробив иновации (много от които съчетават цифрови и физически технологии); както и подкрепа за цифровите научноизследователски инфраструктури;
 - в) Програмата „Цифрова Европа“ се съсредоточава върху широкомащабен цифров капацитет и изграждане на инфраструктура, например във високопроизводителните изчислителни технологии, изкуствения интелект, киберсикурността, технологиите на разпределения регистър, квантовите технологии и задълбочените цифрови умения и има за цел широкото възприемане и внедряване в целия Съюз на важни съществуващи или изпитани иновативни цифрови решения в рамките на Съюза в области от обществен интерес (като например здравеопазването, публичната администрация, правосъдието и образованието) или при пазарна неефективност (като например цифровизация на предприятията и в частност на малките и средните предприятия); Програмата „Цифрова Европа“ се изпълнява главно чрез координирани и стратегически инвестиции с държавите членки (по-специално чрез съвместни обществени поръчки) в цифров капацитет, който да се споделя в целия Съюз, и в действията на равнището на Съюза в подкрепа на оперативната съвместимост и стандартизацията като част от развитието на цифровия единен пазар;
 - г) капацитетът и инфраструктурата на програмата „Цифрова Европа“ се предоставят на разположение на научноизследователската и иновационната общност, включително за подпомогани по линия на Програмата дейности, които включват изпитвания, експерименти и демонстрационни дейности във всички сектори и дисциплини;
 - д) новите цифрови технологии, разработени посредством Програмата, постепенно трябва бъдат възприети и внедрени от програмата „Цифрова Европа“;
 - е) инициативите на Програмата за разработване на учебни планове за придобиване на умения и компетентности, включително за тези, които са предоставени на ОЗИ на ЕИТ, се допълват от изграждането на капацитет за задълбочени цифрови умения, с подкрепа по линия на програмата „Цифрова Европа“;
 - ж) за двете програми съществуват стабилни координационни механизми за стратегическо програмиране, оперативни процедури и управленски структури.

8. Ползните взаимодействия с Програмата за единния пазар гарантират, че:

- a) Програмата за единния пазар е насочена към преодоляване на проблеми, свързани с неефективността на пазара, засягаща МСП, и насърчава предприемачеството, създаването на предприятия и техния растеж, а Програмата за единния пазар и действията на ЕИТ и на ЕСИ се допълват взаимно по отношение на иновативните предприятия, както и в областта на услугите за подкрепа на МСП, в частност там, където пазарът не предоставя надеждно финансиране;
- b) мрежата Enterprise Europe може да служи, в допълнение към други съществуващи структури за подкрепа на МСП (напр. национални центрове за контакт, агенции за иновации, цифрови иновационни центрове, центрове за компетентност, инкубатори), за предоставяне на услуги за подкрепа по линия на Програмата, включително ЕСИ.

9. Ползните взаимодействия с Програмата за околната среда и действията по климата (LIFE) гарантират, че:

- a) Нуждите от НИИ с цел справяне с екологичните, климатичните и енергийните предизвикателства в Съюза се определят и отразяват в стратегическото планиране на Програмата;
- b) LIFE продължава да действа като катализатор за прилагането на политиката и законодателството на Съюза в областта на околната среда, климата и, където е приложимо, енергетиката, включително чрез възприемане и прилагане на резултатите от НИИ по линия на Програмата, и подпомага тяхното внедряване в национален, междурегионален и регионален мащаб, когато това може да помогне за решаване на проблемите в областта на околната среда, климата или прехода към чиста енергия. По-специално LIFE продължава да стимулира ползните взаимодействия с Програмата чрез отпускането на премия в хода на оценката за предложения, които включват използването на резултатите от Програмата;
- в) Стандартните проекти по LIFE подпомагат разработването, изпитването или демонстрирането на подходящи технологии или методики за прилагането на политиката на Съюза в областта на околната среда и климата, които впоследствие да могат да бъдат внедрени в широк мащаб и които са финансирани от други източници, включително по линия на Програмата. ЕИТ, както и ЕСИ, могат да осигуряват подкрепа за разширяване на мащаба и за търговската реализация на нови водещи до пробив идеи, които могат да се появят в резултат от изпълнението на проекти по програма LIFE.

10. Ползните взаимодействия с „Еразъм+“ гарантират, че:

- a) комбинираните ресурси от Програмата, включително от ЕИТ, и от „Еразъм“ се използват за подкрепа на дейности, насочени към укрепване, модернизиране и трансформиране на европейските висши училища. Когато е целесъобразно, Програмата допълва подкрепата от „Еразъм+“ за инициативата за европейските университети в нейната научноизследователска част, като част от разработването на нови съвместни и интегрирани дългосрочни и устойчиви стратегии за образование, НИИ, основани на трансдисциплинарни и междусекторни подходи за превръщане на триъгълника на знанието в реалност. Дейностите на ЕИТ биха могли да допълват стратегиите, които ще бъдат изпълнявани по линия на инициативата за европейските университети.
- b) Програмата и „Еразъм+“ засилват интеграцията на образованието и научноизследователската дейност чрез подкрепа на висшите училища при формулирането и създаването на общи образователни, научноизследователски и иновационни стратегии и мрежи, чрез информирание на образователните системи, учителите и обучаващите за най-новите открития и практики в научните изследвания и в предлагането на активен опит в научните изследвания за всички студенти и кадри в областта на висшето образование, и по-специално изследователите, и чрез подкрепа на други дейности, които интегрират висшето образование и НИИ.

11. Ползните взаимодействия с космическата програма на Съюза гарантират, че:

- a) нуждите от НИИ на космическата програма на Съюза и на свързаните с космическото пространство сектори нагоре и надолу по веригата в рамките на Съюза се определят и отразяват в стратегическото планиране на Програмата; действията, свързани с научни изследвания в областта на космическото пространство и осъществявани по линия на Програмата, по отношение на поръчките и на допустимостта на правните субекти се изпълняват в съответствие с Космическата програма на Съюза, когато е целесъобразно;
- b) данните и услугите в областта на космическото пространство, предоставени като обществено благо от космическата програма на Съюза, се използват за разработване на водещи до пробив решения чрез НИИ, включително в Програмата, по-специално за устойчиви храни и природни ресурси, наблюдение на климата, атмосфера, земя, крайбрежна и морска среда, интелигентни градове, свързана и автоматизирана мобилност, сигурност и справяне с бедствия;
- в) услугите за достъп до данни и информация по програма „Коперник“ допринасят за Европейския облак за отворена наука, като по този начин се улеснява достъпът до данни по „Коперник“ за научни работници, изследователи и новатори; научноизследователските инфраструктури, по-специално мрежите за наблюдение *in situ*, представляват основни елементи от инфраструктурата за наблюдение *in situ*, позволяващи услуги по програма „Коперник“, и на свой ред се ползват от информацията, създадена от услугите по програма „Коперник“.

12. Ползните взаимодействия с Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИСРМС) и Инструмента за предприемачествена помощ (ИПП III) гарантират, че:
- а) нуждите от НИИ в областта на ИСРМС и ИПП III се определят чрез стратегическото планиране на Програмата, в съответствие с ЦУР;
 - б) научноизследователските и иновационните дейности на Програмата са насочени към, с участието на трети държави и целенасочени действия за международно сътрудничество, към съответствие и съгласуваност с паралелни направления за действия за възприемане от пазара и изграждане на капацитет по линия на ИСРМС и ИПП III, въз основа на съвместно определяне на нуждите и на областите на интервенция.
13. Ползните взаимодействия с фонд „Вътрешна сигурност“ и с инструмента за управление на границите като част от Фонда за интегрирано управление на границите гарантират, че:
- а) нуждите от НИИ в сферата на сигурността и интегрираното управление на границите се определят и отразяват чрез стратегическото планиране на Програмата;
 - б) фонд „Вътрешна сигурност“ и Фондът за интегрирано управление на границите подпомагат внедряването на нови иновативни технологии и решения, и по-специално тези, които произтичат от рамковите програми за НИИ в областта на научните изследвания по сигурността.
14. Ползните взаимодействия с програмата InvestEU гарантират, че:
- а) Програмата осигурява смесено финансиране по линия на „Хоризонт Европа“ и смесено финансиране по линия на ЕСИ за новатори, които се характеризират с високо равнище на риск и за които пазарът не предоставя достатъчно и надеждно финансиране; същевременно Програмата подкрепя ефективното изпълнение и управление на частното финансиране като част от смесеното финансиране чрез фондове и посредници, подпомагани по линия на програмата InvestEU и други;
 - б) финансовите инструменти за НИИ и за МСП са групирани заедно в програмата InvestEU, по-конкретно чрез специален тематичен компонент за НИИ, както и чрез продукти, внедрявани в рамките на компонента за МСП, като по този начин се спомага за постигането на целите и на двете програми, както и за установяването на силни допълващи се връзки между двете програми;
 - в) Програмата предоставя подходяща подкрепа за пренасочване на подходящи за финансиране проекти, които не могат да се финансират от ЕСИ, към програмата InvestEU, когато е приложимо.
15. Ползните взаимодействия с Фонда за иновации в рамките на Схемата за търговия с емисии („Фонд за иновации“) гарантират, че:
- а) Фондът за иновации е предназначен специално за иновации в областта на нисковъглеродните технологии и процеси, включително безопасно за околната среда улавяне и използване на въглерод, което има значителен принос за смекчаване на последиците от изменението на климата, както и продукти — заместители на продукти с високи въглеродни емисии, и за съдействие за стимулиране на изграждането и експлоатацията на проекти, насочени към екологично безопасно улавяне и съхранение на CO₂ в геоложки обекти, както и за иновационни възобновяеми енергийни източници и технологии за съхранение на енергия, както и за създаване на условия и стимули за „по-екологични“ продукти;
 - б) Програмата финансира разработването и демонстрирането на технологии, включително на водещи до пробив решения, които могат да допринесат за изпълнението на целите на Съюза за неутралност по отношение на климата и трансформация на енергетиката и промишлеността, по-конкретно чрез дейностите по стълб II и стълб III;
 - в) Фондът за иновации може, в зависимост от изпълнението на критериите за подбор и за отпускане на средства, да подпомага етапа на демонстрация на допустими проекти, които може да са получили подкрепа по линия на Програмата, като между двете програми се установяват силни допълващи се връзки.
16. Ползните взаимодействия с Механизма за справедлив преход гарантират, че:
- а) нуждите от НИИ са определени чрез стратегическото планиране на Програмата в подкрепа на справедливия и честен преход към неутралност по отношение на климата;
 - б) стимулира се възприемането и внедряването на иновативни и благоприятни за климата решения, по-специално на такива, произтичащи от Програмата.
17. Ползните взаимодействия с Програмата за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия (Евратом) гарантират, че:
- а) Програмата и Програмата за научни изследвания и обучение на Евратом разработват комплексни действия в подкрепа на образованието и обучението (включително действията МСК) с цел поддържане и развитие на подходящи умения в Европа;

- б) Програмата и Програмата за научни изследвания и обучение на Евратом разработват съвместни научноизследователски дейности с акцент върху хоризонталните аспекти на безопасното и сигурно използване на неядрени приложения на йонизиращи лъчения в области като медицината, промишлеността, селското стопанство, космическото пространство, изменението на климата, сигурността и готовността за аварийни ситуации, както и принос за ядрената наука.
18. Потенциалните полезни взаимодействия с Европейския фонд за отбрана са от полза за гражданските научни изследвания и научните изследвания в областта на отбраната с цел избягване на ненужното дублиране и в съответствие с член 5 и член 7, параграф 1.
19. Полезните взаимодействия с програмата „Творческа Европа“ се насърчават чрез определяне на нуждите от НИИ за политиките в областта на културата и творчеството в стратегическото планиране на Програмата.
20. Полезните взаимодействия с Механизма за възстановяване и устойчивост гарантират, че:
- а) нуждите от НИИ в подкрепа на подобряването на устойчивостта и подготовеността за бъдещето на икономиките и общества на държавите членки са определени в стратегическото планиране на Програмата;
 - б) подпомагат се възприемането и внедряването на иновативни решения, по-специално на такива, произтичащи от Програмата.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ V

КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ПЪТИЩАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Пътищата на въздействие и свързаните с тях ключови показатели определят структурата на мониторинга на напредъка на Програмата към постигането на нейните цели, посочени в член 3. Пътищата на въздействие трябва да са чувствителни към фактора време и да отразяват три допълващи се категории на въздействие, които отразяват нелинейния характер на инвестициите в НИИ — научни, обществени и технологични или икономически. За всяка от тези категории на въздействие се използват непреки показатели за проследяване на напредъка, като се прави разграничение между краткосрочен, средносрочен и по-дългосрочен план, включително след изтичането на срока на действие на Програмата, с възможности за групиране, включително по държави членки и асоциирани държави. Тези показатели се съставят с помощта на качествени и количествени методики. Отделните части на Програмата допринасят за тези показатели в различна степен и чрез различни механизми. Когато е целесъобразно, за мониторинг на отделни части от Програмата могат да се използват допълнителни показатели.

Микроданните зад ключовите показатели за пътищата на въздействие се събират за всички части на Програмата и за всички механизми за постигане на резултати, по централно управляван и хармонизиран начин и в подходяща степен на детайлност с минимална отчетна тежест по отношение на бенефициерите.

В допълнение на това и извън рамките на ключовите показатели за пътищата на въздействие, се събират данни за оптимизираното изпълнение на Програмата за укрепване на ЕНП, за насърчаването на основаното на високи постижения участие на всички държави членки в Програмата, както и за улесняването на връзките на сътрудничество в европейските НИИ, като тези данни се отчитат в близост до реалното време като част от данните за изпълнението и управлението, посочени в член 50. Това включва мониторинг на връзките на сътрудничество, на анализа на мрежите, на данните за предложенията, заявленията, участията, проектите, кандидатите и участниците (включително данни за вида на организацията, като например организация на гражданското общество, МСП и частния сектор), държавата (съгласно например конкретна класификация на държавите по групи, като държави членки, асоциирани държави и трети държави), пол, роля в проекта, научна дисциплина или сектор, включително обществените и хуманитарните науки); както и мониторинг на равнището на интегриране на въпросите за климата и свързаните разходи.

Показатели за пътищата на въздействие в научната сфера

Очаква се Програмата да окаже научно въздействие, като създава висококачествени нови знания, укрепва човешкия капитал в НИИ и насърчава разпространението на знания и отворена наука. Напредъкът в това отношение се следи чрез непреки показатели, определени по следните три ключови аспекта на пътищата на въздействие.

Таблица 1

Към въздействие в научната сфера	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Създаване на висококачествени нови знания	Публикации – брой рецензирани научни публикации, произтичащи от Програмата	Цитати – претеглен за съответната област индекс на цитиране на рецензирани научни публикации, произтичащи от Програмата	Научни изследвания на световно равнище – брой и дял на рецензираните научни публикации, произтичащи от проекти, финансирани от Програмата, които имат основен принос към научни области
Укрепване на човешкия капитал в научните изследвания и иновациите	Умения – брой изследователи, участващи в дейности за повишаване на квалификацията, финансирани от Програмата (обучение, менторство/наставничество, мобилност и достъп до инфраструктура за НИИ)	Кариерно развитие – Брой и дял на усъвършенствалите уменията си изследователи, участващи в Програмата, с повишено лично влияние в своята област на НИИ	Условия на труд – брой и дял на усъвършенствалите уменията си изследователи, участващи в Програмата, с подобрени условия на труд, включително по отношение на заплатите им

Към въздействие в научната сфера	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Насърчаване на разпространението на знания и отворена наука	Споделени знания – дял на крайните продукти от научните изследвания, произтичащи от Програмата (свободно достъпни данни/публикации/софтуер и др.), споделяни чрез отворени инфраструктури на знанието	Разпространение на знанията – дял на свободно достъпните активно използвани/цитирани крайни продукти от научните изследвания, произтичащи от Програмата	Нови сътрудничества – дял на бенефициерите по линия на Програмата, които са разработили нови трансдисциплинарни/междуетраслови сътрудничества с потребителите на своите свободно достъпни крайни продукти от научните изследвания, произтичащи от Програмата

Показатели за пътищата на въздействие в обществената сфера

Очаква се Програмата да окаже обществено въздействие, като насочва научните изследвания и иновациите към изпълнение на приоритетите на политиките на Съюза и към търсенето на решения на глобалните предизвикателства, включително постигането на ЦУР, следвайки принципите на Програмата до 2030 г. и целите на Парижкото споразумение, като принася ползи и резултати чрез мисии за НИИ и европейски партньорства, и като засилва възприемането на иновациите в обществото и в крайна сметка допринася за благосъстоянието на хората. Напредъкът в това отношение се следи чрез непреки показатели, определени по следните три ключови аспекта на пътищата на въздействие.

Таблица 2

Към въздействие в обществената сфера	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Изпълнение на приоритетите на политиката на Съюза и търсене на решения на глобалните предизвикателства чрез НИИ	Резултати – брой и дял на крайните продукти, насочени към изпълнение на приоритетите на политиката на Съюза и към намиране на решение на глобалните предизвикателства (включително ЦУР) (многоизмерни: за всеки набелязан приоритет) В това число: брой и дял на резултатите, свързани с климата, целящи изпълнение на ангажмента на Съюза по Парижкото споразумение	Решения – брой и дял на резултатите от иновации и научни изследвания, насочени към изпълнение на приоритетите на политиката на Съюза и към намиране на решение на глобалните предизвикателства (включително ЦУР) (многоизмерни: за всеки набелязан приоритет) В това число: брой и дял на резултатите от иновации и научни изследвания в областта на климата, които изпълняват ангажмента на Съюза по Парижкото споразумение	Ползи – обобщени данни за очакваните въздействия от използването на финансираните по линия на Програмата резултати върху изпълнението на установени приоритети на политиката на Съюза и глобалните предизвикателства (включително ЦУР), включително приноса към политическия и законодателния цикъл (под формата на норми и стандарти) (многоизмерни: за всеки установен приоритет) В това число: обобщени данни за очакваните ефекти от използването на финансираните по линия на Програмата резултати, свързани с климата, върху изпълнението на ангажмента на Съюза по Парижкото споразумение, включително приноса за политическия и законодателния цикъл (под формата на норми и стандарти)
Осигуряване на ползи и въздействие чрез мисии НИИ	Резултати от мисии за НИИ – Резултати от конкретни НИИ Мисии (многоизмерни: за всяка установена мисия)	Резултати от мисии за НИИ – Резултати от конкретни НИИ Мисии (многоизмерни: за всяка установена мисия)	Постигнати цели на мисии за НИИ – постигнати цели по конкретни мисии за НИИ (многоизмерни: за всяка установена мисия)

Към въздействие в обществената сфера	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Засилване на възприемането на НИИ от обществото	Съвместно създаване – брой и дял на проектите, финансирани от Програмата, в които гражданите на Съюза и крайните потребители допринасят за съвместно създаване на съдържание на НИИ	Участие – брой и дял на участващите правни субекти, които имат механизми за участие на гражданите и крайните потребители след приключване на проектите, финансирани от Програмата	Възприемане на НИИ от обществото – Възприемане и популяризиране съвместно създадени научни резултати и новаторски решения, произтичащи от Програмата

Показатели за пътищата на въздействие в сферата на технологиите и икономиката

Очаква се Програмата да окаже технологично и икономическо въздействие, особено в рамките на Съюза, като влияе върху създаването и растежа на предприятията, по-специално МСП, включително стартиращи предприятия, създава преки и непреки работни места, особено в рамките на Съюза, и мобилизира инвестиции за НИИ. Напредъкът в това отношение се следи чрез непреки показатели, определени по следните три ключови аспекта на пътищата на въздействие.

Таблица 3

Към технологично/ икономическо въздействие	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Генериране на растеж, основан на иновациите	Иновативни резултати – брой иновативни продукти, процеси или методи, произтичащи от Програмата (по вид на иновациите) и заявления за права върху интелектуална собственост (ПИС)	Иновации – брой на иновациите, произтичащи от проектите, финансирани от Програмата (по вид на иновациите), включително от присъдените ПИС	Икономически растеж – създаване, растеж и пазарни дялове на дружествата, които са разработили иновации по Програмата
Създаване на повече и по-качествени работни места	Подкрепа на заетостта – брой създадени работни места в еквивалент на пълно работно време и запазени работни места в участващи правни субекти по проекта, финансиран по Програмата (по вид работно място)	Запазени работни места – увеличаване на работните места в еквивалент на пълно работно време в участващите правни субекти в следствие на проекта, финансиран от Програмата (по вид работни места)	Обща заетост – брой пряко и непряко създадени или запазени работни места поради разпространението на резултатите от Програмата (по вид работно място)
Мобилизиране на инвестиции в НИИ	Съвместни инвестиции – Размер на публичните и частните инвестиции, мобилизирани с първоначалната инвестиция по линия на Програмата	Разрастване – размер на публичните и частните инвестиции, мобилизирани за използване или увеличаване на резултатите от Програмата (включително чуждестранни преки инвестиции)	Принос към целта за 3 % – напредък на Съюза към целта за 3 % от БВП вследствие на Програмата

ПРИЛОЖЕНИЕ VI

**ОБЛАСТИ ЗА ЕВЕНТУАЛНИ МИСИИ И ОБЛАСТИ ЗА ЕВЕНТУАЛНИ ИНСТИТУЦИОНАЛИЗИРАНИ
ЕВРОПЕЙСКИ ПАРТНЬОРСТВА, КОИТО ДА БЪДАТ УСТАНОВЕНИ СЪГЛАСНО ЧЛЕН 185 ИЛИ ЧЛЕН 187 ОТ
ДФЕС**

В съответствие с членове 8 и 12 от настоящия регламент областите за евентуални мисии и евентуални европейски партньорства, които да бъдат установени по силата на член 185 или 187 от ДФЕС, са посочени в настоящото приложение.

I. Области за евентуални мисии

- Област за мисии 1: Адаптиране към изменението на климата, в това число промени в обществото.
- Област за мисии 2: Рак.
- Област за мисии 3: Добро състояние на океаните, моретата и крайбрежните и вътрешните води.
- Област за мисии 4: Неутрални по отношение на климата и интелигентни градове.
- Област за мисии 5: Добро състояние на почвите и храните.

Всяка мисия следва принципите, посочени в член 8, параграф 4 от настоящия регламент.

II. Области за евентуални институционализирани европейски партньорства въз основа на член 185 или 187 от ДФЕС:

- Област за партньорство 1: По-бързо развитие и по-безопасно използване на иновациите в областта на здравеопазването за европейските пациенти и здравеопазването в световен мащаб.
- Област за партньорство 2: Развиване на ключови цифрови и базови технологии и тяхното използване, включително, но не само, на новаторски технологии като изкуствен интелект, фотоника и квантови технологии.
- Област за партньорство 3: Европейско лидерство в метрологията, в това число интегрирана метрологична система.
- Област за партньорство 4: Повишаване на конкурентоспособността, безопасността и екологичните характеристики на въздушния трафик, авиацията и железопътния транспорт на Съюза.
- Област за партньорство 5: Устойчиви, приобщаващи и кръгови биотехнологични решения.
- Област за партньорство 6: Водородни технологии и устойчиви технологии за съхранение на енергия с по-малък отпечатък върху околната среда и производство с по-ниско потребление на енергия.
- Област за партньорство 7: Чисти, свързани, съвместни, автономни и автоматизирани решения за бъдещите нужди от мобилност на хора и стоки.
- Област за партньорство 8: Иновативни МСП и МСП, развиващи интензивна научноизследователска и развойна дейност.

Процесът на оценяване на необходимостта от институционализирано европейско партньорство в една от посочените по-горе области за партньорство може да доведе до законодателно предложение в съответствие с правото на инициатива на Комисията. В противен случай съответната област за партньорство може също така да бъде предмет на европейско партньорство съгласно член 10, параграф 1, буква а) или член 10, параграф 1, буква б) от настоящия регламент или да се изпълнява чрез други покани за представяне на предложения в рамките на Програмата.

Тъй като евентуалните области за институционализирано европейско партньорство обхващат широк спектър от тематични области, те могат, въз основа на оценка на потребностите, да се осъществяват чрез повече от едно европейско партньорство.